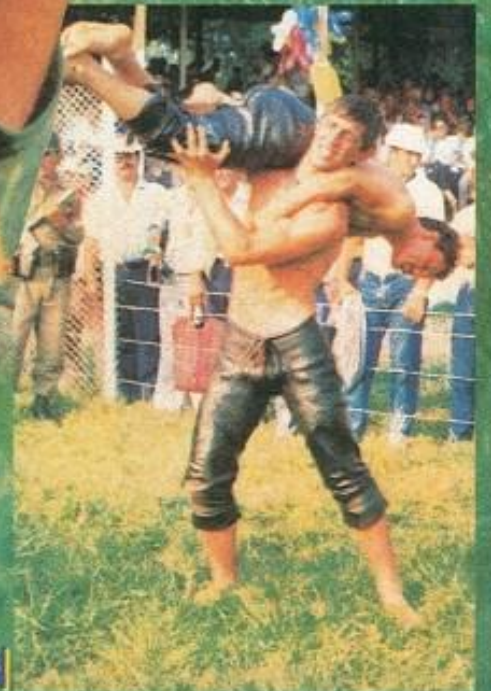

kirkpınar deyince

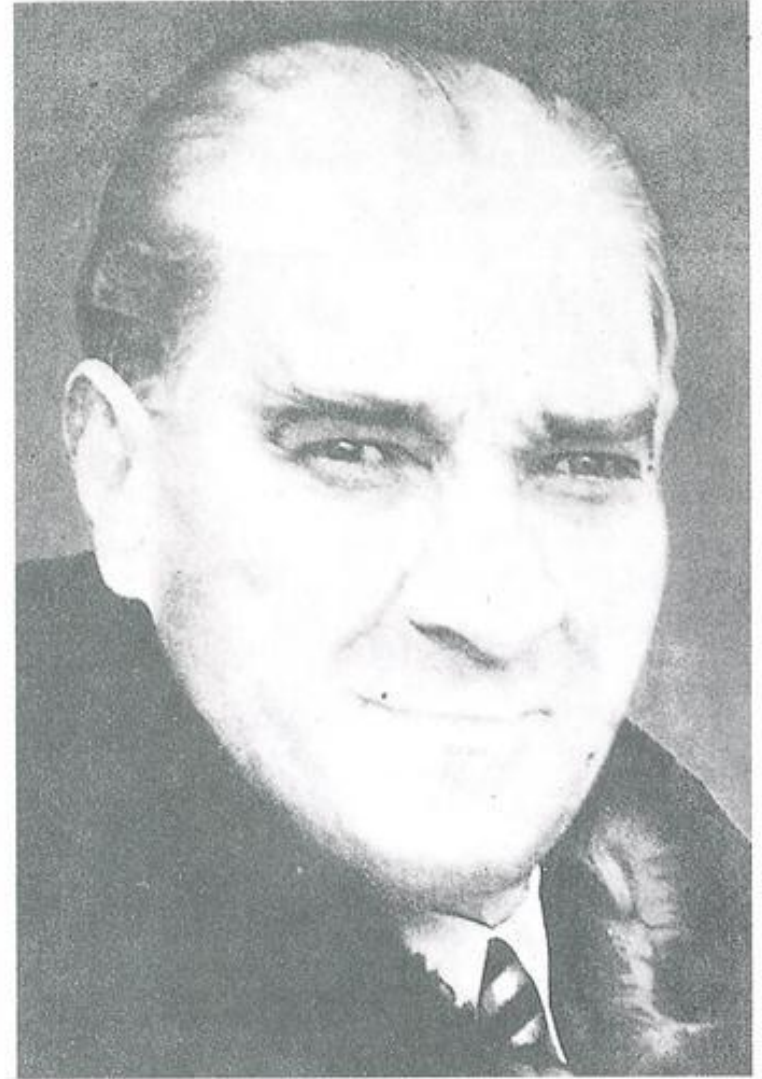

Oğuzhan Bilgin

KIRKPINAR DEYİNCE

Bu kitabın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen
güreş camiasınının unutulmaz ismi spor yazarı Ali Gümüş
ile gazateci Mustafa Sarıipek'e saygılarımı sunarım.

Kapak kompozisyonu
M.Ali DİYARBAKIRLIOĞLU

Baskı: MOTİF Basım Ltd. Şti.
Tel: (0-216)313 15 00

Rize doğumlu olmama rağmen hayatımın büyük bir bölümünü Edirne'de, acı tatlı anılarla dolu olarak geçti. Bu serhat şehirdeki yaşamımı unutmam mümkün değildir. Anılarımda Kırkpınar güreşlerinin yoğunluğu yatar. Yine Selimiye camii minarelerini yalayıp geçen rüzgarın yüzümüze getirdiği serinlik, geçmişin son derece zengin tarihi mirasından duyulan gurur beni hep Edirne'ye bağlamıştır.

Milletler törelerine önem verdiği sürece yaşarlar. Bu bir kuraldır. Ben güreşle Edirne'de tanıştım. Bu sevgiye Edirne'de tutulmuş olmama rağmen ailece de ata yadigarı milli sporumuzun çok iyi taraftarı olmayı çok iyi bilmişizdir. Özellikle ağabeyim Mustafa Bilgin'in Kırkpınar'da iki sene üstüste ağalık yaptığı dönemlerde işin içinde piştım. Ağalığın vasıflarının, yapması gereken görevlerinin neler olduğunu çok iyi öğrendiğim için de şimdi bu görevi üstlenmiş bulunuyorum.

1994 yılı Kırkpınar güreşleri ağası olarak görevimi tam anlamıyla yerine getirebilmek için yoğun çalışmalar yaptım. Başta Edirne halkımız olmak üzere Kırkpınar ile ilgisi olan küçük-büyük herkesten çeşitli bilgiler aldım. Bu bilgiler ışığında da şimdiye kadar olan eksiklikleri ortadan kaldırmaya çalıştım. Yine bir başka hizmet olarak da "Kırkpınar" denildiğinde akla ne geldiğini, er meydanındaki kavgaların taşıdığı mukaddes ruhun ne olduğunu, kuralları, cazgırı, davulcuları, peşrevi, pehlivanları anlatan bir eserin olmasını istedim.

Bu kitap günümüz gençliğine Kırkpınar ile ilgili bilgiler vermekle beraber, gelecek kuşaklara da günümüzden çizgiler taşıyacaktır. Çünkü medeniyet yazının bulunmasıyla başladığına göre yarınlara kitap bırakmak her zaman iyi sonuçlar verecektir.

Saygılarımla.

Oğuzhan Bilgin

1994 Kırkpınar Ağası

KIRKPINAR AĞALARI

Pehlivanların Kabe'si sayılan Kırkpınar'larda en önemli şahıs ağadır. Güreşlerin tek hakimi O'dur. Geçmişten günümüze kalan töreler gereğince bir ağa dilediği taktirde bir güreşi durdurabilir, bir güreşçiyi müsabaka harici bırakabilir. Güreş ve çevre ile ilgili her türlü yetki ağalık kurumunda toplanır. Bu yetki neden ağaya verilir? Çünkü ağa güreşi himayesine alan kişidir.

Gelenekler çerçevesince ağa, kendisi için hazırlanan bir çadırda oturur. Konuklarını bu çadırda ağırlar, onlara iki ya da isterse üç gün öğle yemeği verir. Edirne'deki güreşler için uzak şehirlerden gelenlere yatacak yer temin eder.

UNUTULAN ADETLER

Pek çok köklü gelenekler gibi ağalık kurumunun niteliği de giderek unutulmuş, hatta ağa devreden çıkarılmış, organizasyonu gerçek

BAŞBAKAN VE AĞA: Zamanın Başbakanı Turgut Özal ile Vehbi Dinçerler dönem Kırkpınar Ağası Mustafa Bilgin ile birlikte Kırkpınar güreşlerini izlerken büyük zevk aldıklarını sık sık dile getirdiler.

KIRKPINAR DEYİNCE 15

leştirmekle yükümlü olan Edirne Belediyesi, cıvgarı ortaya çıkarma, anlaşmalı güreş yapanları diskalifiye etme, ceza ve ödüllendirmelerde kule hakemlerini yetkili kılmıştır. Bütün bunlara rağmen, yağlı güreş kurallarını iyi bilen danışmanları olan bir ağa, yine de er meydanında cereyan eden güreşlerle ilgili bir arzusunu kule hakemlerine bildirerek yapılmasını isteyebilir.

Çünkü büyük masraflar altına giren bir ağa, Sarayıçi çevresinde bol bulunan kızılkavak ağacı gibi sürekli yerinde durmak zorunda değildir.

Ağalık kurumun unutulmuş önemli yanlarından biri konukların ağaya hediye getirmemeleridir. Geçmiş yıllarda ağa davetlileri yanlarına değerli hediyeler alıp gelir ve getirdikleri şey, canlı hayvan ise ağa çadırının önüne bağlardı. Bu hediyeler çoğunlukla at, öküz, dana, tosun, keçi ya da koç olurdu. Çevrenin bey ve ağaları, tanınmış simaları yanlarında ayrıca kendi konuklarını da taşırlardı. Ağanın konduğu olmakla birlikte armağan olarak canlı hayvan getirmemiş olanlar, ağanın oturduğu kuzu postunun bir kenarını kaldırarak oraya para ya da altın koyarlardı. Böylece konuklar maddi açıdan ağaya yük olmazlardı. Ağa konuklarının getirip çadıra bıraktıkları her türlü armağanı geleneklere uygun olarak boylarında derece alan pehlivanlara dağıtırdı.

AĞA GİYİMİ

Kırkpınar Ağası "Rumeli kesimi" tabir edilen biçimde giyinir. Başında *serpus* olur. Bu bir tür şapkadır. Ağa, ayağına şalvar giyer. Gömleğine "Camadan" denir, yakasızdır. Camadanın üzerine "Yelek" geçirilir. Camadan ve yelek, fesin üstüne bağlanan bez ve şalvar, hepsi de ayrı ayrı işlemelidir. Ağanın ayağında ince topuklu rugan yemeni (deri ayakkabı) bulunur. Konuklarıyla birlikte çadırına kurularak güreşleri izleyen ağa, elinde iri taneli kehribardan yapılmış 99'luk tesbih taşır.

TANINMIŞ AĞALAR

Cumhuriyet döneminden önce Kırkpınar'da ağalık yapmış kişilerden bilinenleri şunlardır:

Körmütlu Köyü'nden Halil Pehlivan ile oğulları Ali ve Mehmet pehlivanlar, Hacı Hüseyin Ağa, Sadırlı Köyü'nden Hacı Hasanoğlu, Seymenli Köyü'nden Avukat Ahmet Ağa. Kemerli Köyü'nden Zaptiye Hasan Ağa, Ortaköy'den bankacı Mehmet Efendi, Edirne'den Kolcubaşı Emin Ağa, Kirişhane Mahallesi'nden Hamza Ağa (1908), Tabakhane Mahallesi'nden Tahir Ağa, Edirne eşrafından Cezzar Ahmet Paşa torunu Fuat Bey (1901), meşhur Adalı Halil Pehlivan, Simavna Köyü'nden Mehmet Ağa (1900), Doğancılar Köyü'nden Halil Ağa, Mehmet ve Eşref Ağalar...

KIRMIZI DİPLİ MUM

Kırkpınar ağalığını yüklenen kişiler Mart ayı başından itibaren köylere, kasabalara, şehirlere "Mühürlü kırmızı dipli mum"ları göndererek panayırın ne zaman açılacağını, güreşlerin hangi tarihte yapılacağını bildirirlerdi. Kırmızı dipli mumlar, köy ve kasabaların kahvelerinin yüksekçe bir yerine asılır, böylece herkes Kırkpınar'a davet edildiklerini anlardı. Kırmızı dipli mum alışkanlığından önce, her köy, şehir ya da kasabaya "Okuyucu" tabir edilen haberciler gönderilir, okuma ve yazmaları olmayan bu okuyucular, ezberledikleri davetiye metnini bağırarak okuyup halka duyururlardı.

Elbette iletişim çağında okuyuculara köy köy, kasaba kasaba dolaşıp ağanın davetini duyuran okuyuculara gerek yok. Radyo, gazete ve televizyonlar sayesinde her haberi anında duyurmak mümkün. Ne var ki, geleneklerin yaşatılması açısından "Kırmızı dipli mum" alışkanlığı sürdürülmeli, ağa davetlilerine bu mumlardan göndermelidir.

Kırmızı dipli mum bildiğimiz beyaz parafın mumların dip tarafına kırmızı boya sürülmüş olanıdır.

MEHTER: Serhat şehri Edirne'de düzenlenen Kırkpınar Güreşleri'nde görev yapan mehteranlar.

TÜRKLER RUMELİ'DE

Kırkpınar güreşleri, Türk'lerin Rumeli'ye ayak basmalarıyla başladı. Rumeli Fatihi olarak anılan Osmanlı Başkomutanı Şehzade Süleyman Paşa (1316-1359) Rumeli yakasına ilk ayak basan ve oralarda elde ettiği fetihlerle şanlı bir askeri ki, Kırkpınar'ın destanlara karışmış tarihinde Süleyman Paşa'dan söz etmemek imkansızdır.

Nilüfer Hatun'la, Orhan Gazi'nin büyük oğulları olan Süleyman Paşa, I. Murat'ın ağabeyiydi. Orhan Gazi, 1324 yılında tahta geçince Süleyman Paşa'da veliaht oldu. Tam 35 yıl bu makamda kaldı. Orhan Gazi, bir süre sonra da oğlunu başkomutan yaptı ve bu görevi hiç bir zaman da ondan almadı.

Şehzade Süleyman Paşa ilk defa 1349 yılında Bizans'a yardım etmek üzere 20 bin kişilik bir Türk ordusunun başında Rumeli'ye geçti. Yanında 22 savaş gemisi vardı. Sırp'ların almak üzere oldukları Selanik'i bağlaşıklık Türk-Bizans ordusu kurtardı.

1352'de 10 bin kişilik bir Türk Birliği Rumeli'ye geri geçti. Dime-toka'da Sırp'lar'la Bulgarlar'ı yendi. Bu bölgeyi Bizans'a verdi. Türk askerleri Balkanlar'da büyük hayranlık uyandırdı. Süleyman Paşa, durumun iyice olgunlaştığını görünce 1354'te büyük teşebbüsüne başladı. Az ama pek seçkin bir kuvvetle Çanakkale Boğazı'nı geçip Gelibolu Yarımadası'na çıktı. Türk'ler böylece ilk defa fetih sıfatıyla Avrupa topraklarına ayak basmış oldular.

Süleyman Paşa'nın fetihlerine kardeşi Murat Bey (1.Murat) de katılıyordu. 1357'de Lüleburgaz ile Çorlu'yu Murat Bey aldı. Böylece Gelibolu Yarımadası gibi çok stratejik bir bölge tamamen alınmış, Çanakkale Boğazı'nın iki yakası da ele geçirilmiş oluyordu. Bizans artık güneyden, doğudan olduğu gibi batıdan da çevrilmişti.

Süleyman Paşa, taşlık bir bölgede avlanırken atının ayağı kayınca-yere düşüp başını taşa çarparak öldü. Bolayır'a gömüldü ama büyük bir askeri komutan olduğu kadar Türk güreşine yaptığı hizmetleriyle de ölümsüz kahramanlar arasına karıştı.

Rumeli'de ilk defa Süleyman Paşa'nın komutasındaki Türk askerleri güreştiler. Türk askeri ilk defa 1349 tarihinde Rumeli'ye ayak bastığına göre, Kırkpınar'ın bu yıl 637'ncisi düzenlenecek demektir. Ne var ki bu tarih her nedense 625 olarak belirtilmektedir (1986).

1349'larda Sırp'ların işgaline son vermek üzere Selanik'e doğru yol alan Türk askerleri, bir Hidrellez günü Edirne yakınlarındaki Ahir Köy'de konaklar. Pehlivanlık Türk'lerde hem bir gelenek hem de savaş hazırlıkları olduğundan kırk yiğit 1349 yılının Hidrellezi'nde güreşe başlar. Güneş batarken kapışmalara son verilince bu kırk yiğit de bulundukları yere düşerek son nefeslerini vermişler. Şehit oldukları yere de gömülmüşler. Ertesi gün bir de bakmışlar ki her yiğidin can verdiği yerde bir pınar fışkırmış. Bunun üzerine oraya Kırkpınar adı verilmiş ve her yıl Hidrellez'de burada toplanarak güreşmek adeti yerleşmiş.

Biz Türk'lerin yaşantılarında "Kırk yiğit", "Kırk ince kız" ve "Kırklar" önemli yer alır.

Türk Han'larının yanında, onun emirlerini uygulamak için "Kırk yiğit", eşi hatunun yanında da hizmetini görmek için "Kırk-Ince-Kız" bulunurdu.

Bilindiği gibi "Kırk" kelimesi aynı zamanda Türkçe'mizde çokluk belirtisidir. Kırkpınar, Kırkağaç, Kırkküp, Kırkının da kulpu kırk küp, Sarmısağı gelin etmişler kırk gün kokusu çıkmamış, Kırkharamiler, Kırkayak(Çokayak) ve kırk gün kırk gece gibi tabirler dilimize yerleşmiş deyimlerdir. Kırkpınar kelimesinde bir çokluk belirtisi olduğunun sezilmesine rağmen, "Kırklar" aynı zamanda "Azizler" anlamına

da gelmektedir. Unutulan eski tabirlerden "Kırk'lara karışmak", "Evli-yalar arasına girmek" manasınadır.

Kırkpınarda yapılan güreşlerin ulviliği, burada son nefeslerini verinceye kadar güreşenlerin şehit düşerek ölmezler arasında yer almaları, dolayısıyla "Kırklar Pınarı" veya o yörede çok sayıda suyun akmakta olduğunu vurgulamak için aynı zamanda "Çeşme" anlamına gelen "Pınar" kelimesinin kullanılarak "Kırkpınar" olarak adlandırılmış olduğunu düşünebiliriz. Her ne olursa olsun, Süleyman Paşa'nın komutasında Rumeli'ye ayak basan ilk Türkler arasında yer alan yiğitlerin, hiç bir şekilde anlaşmalı güreşe yanaşmadan, ölüncüye kadar güçlerini denemeleri, birbirlerine denk bu yiğitlerin emsalsiz bir mücadeleden sonra son nefeslerini vermeleri, onların birer güreş şehidi olduklarının bir işaretidir.

EDİRNE VE KIRKPINAR

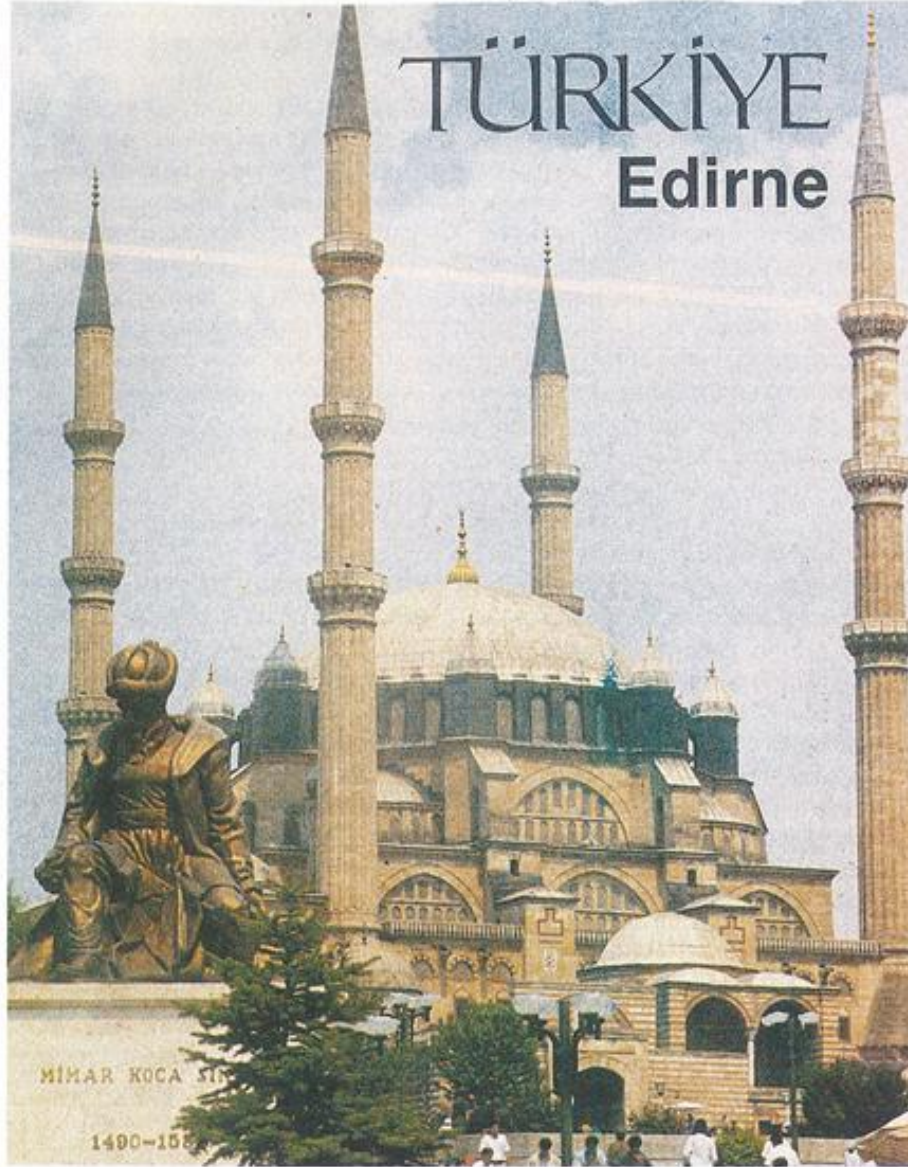
Kırkpınar'ın tarihi özelliğini o günleri başından bu yana izleme olanağı bulmuş gazeteci yazar Ali Gümüş abimiz ilk Kırkpınar ile tanışmasını şöyle dile getiriyor:

"1959 yılında Kırkpınar, dolayısıyla da ilk defa Edirne'ye vardığımızda "Yeşil Meriç Oteli'nin bahçesi'nde yatmış, sabaha kadar da sivrisinek vızıltısından uyuyamamıştık. Bugünkü Şehir Kulübü'nün karşısında bulunan "Yeşil Meriç Oteli" o yıllarda herhalde Edirne'deki tek doğru dürüst konaklama yeri idi. Mehmet Faruk Gürtunca'nın çıkardığı gazetede çalışmakta olan Murat Turgu adlı meslekdaşımızın yardımıyla kendimize Yeşil Meriç'te, bahçede bile olsa bir yer bulabilmiş olmamız büyük mutluluktur. Bazı arkadaşlar talebe yurtlarında, kimileri de eş dost divanına konuk oldular.

Yeşil Meriç Oteli'nin girişinde her saat başı kilise çanı gibi vuran kocaman bir saat, bu saatin altında da seksen-seksenbeş yaşlarında bir ihtiyar katiplik yapmaktaydı. Kırkpınar nedeniyle hemen hemen her ilden Edirne'ye akın eden meraklıları doyurabilmek, onların hepsine yatacak yer temin etmek büyük organizasyon işiydi. Yıllarca ihmal edilmiş olan Edirne, o yıllarda bu işin üstesinden gelememekteydi.

Sanıyoruz şehrin en namlı lokantası "Zararlılar" denilen yerdi. Güreşlerden sonra bu lokantanın önünde muazzam bir kuyruk oluşur, ah-çıbaşı kalabalıktan olacak çoğu zaman dolma biberleri tabaklara parmaklarıyla yerleştirirdi.

Güreşi çok seven ve bu yüzden işini gücünü bırakıp Edirne'ye

SELİMİYE CAMİİ: Osmanlı sanatının ve dünya mimarlık tarihinin başyapıtlarından sayılan ve Mimar Sinan'ın ustalık eseri olarak nitelendirilen Selimiye Camisi görülmeye değer muhteşem bir yapıt.

koşan güreşseverler çoğu zaman Selimiye Camiisi'nde geceleme zorunda kalırlar. Belediye hopörlerle çeşitli anonslar yaptırarak kalacak yer bulamayanların camilerde geceleyebileceklerini duyurmakta, aynı zamanda bir panayır halinde devam eden eğlenceler sabaha kadar sürdüğünden geceyarısından sonra konaklamak için camilere doluşanlar sabah ezanı ile yeniden ayaklanıp Sarayı'ya koşmaktadırlar."

Zamanla günden güne gelişen Edirne'de günümüzde 21 adet otel bulunmakta olup yatak kapasitesi 1312'dir. Bu turistik otellerin dışında yine şehir merkezinde ayrıca küçüklü büyüklü oteller ile pansiyonlar bulunmaktadır. Yine yapımı hızla devam eden otellerin bulunduğunu da burada belirtmek istiyorum.

Oteller dışında Edirne'de 5 tane de kamping bulunuyor. Bunların iki tanesi turistik belgeli olup yerleşim alanı hayli büyüktür.

Restaurant oranı ise eskiye oranla çok daha fazlaşmış durumda ve Kırkpınar döneminde tam kapasiteyle ihtiyacı karşılayabilecek hale erişmiştir.

EDİRNE'Yİ TANIYALIM

Edirne ilimiz hakkında da biraz bilgi verecek olursak bunu önce genel bilgiler, coğrafi, tarihi ve mimarlık açısından ele almak gerekiyor.

22 Plaka numaralı ilimiz Marmara Bölgesi Trakya bölümünün batı kesiminde Kuzey'de Bulgaristan, Batı'da Yunanistan ile komşu sınır ili. 1990 yılı nüfus sayımına göre nüfusu 404 bin 599. 6 bin 276 km² lik alana kurulu. Merkez ilçe dışında 8 ilçe, 10 bucak, 255 köyü bulmakta. Merkez ilçenin nüfusu ise yine aynı yıl sayımına göre 102 bin 345'tir. Bu da Marmara Bölgesi'nin İstanbul'dan sonra en kalabalık şehri anlamına gelmektedir. Edirne Meriç, Tunca ve Arda vadilerini izleyerek gelen çok önemli yolların kavşağında, karayoluyla İstanbul'dan 228 kilometre (Yeni TEM yolu ile ulaşım daha da kısalmıştır) Ankara'dan 686 kilometre uzaklıkta. Demiryolu ile yurdun diğer merkezlerine ve Avrupa'ya bağlı. İstasyonu Meriç'in sağ yakasında Karaağaç.

Coğrafi konumunu ele aldığımız zaman ise ortaya şu görüntü çıkıyor:

Meriç Tunca ve Arda nehirlerinin olması Edirne'yi stratejik olarak önemli bir konuma oturtmakta. Edirne'nin ilk kuruluşu Batı'da Tunca'nın çizdiği yayın iç kesimindedir. Kaleiçi denilen bu kesim

daha önceleri surlarla çevriliydi. Burada önemli hiçbir anıt bulunmamaktadır. Günümüzde Edirne'nin başlıca iş ve ticaret merkezleri Kaleiçi'nin hemen doğusunda bulunmaktadır. Genelde Saraçla ve Talat Paşa Caddeleri boyunca kümelenmiştir. Sanayi kuruluşları ise Kapıkule ile İstanbul karayolu çıkışlarında toplanmıştır. Bazı kaynaklara göre Edirne XVII. yüzyıl sonlarında 350 bin nüfusu ile Avrupa'nın en büyük bir kaç kenti arasında yer almaktaydı. İmparatorluğun gerilemesi, 1745 ve 1751 yıllarında geçirdiği büyük yangınlar ile özellikle XIX ve XX. yüzyıllarda uğradığı düşman işgalleri (1829 ve 1878'de Rus, 1913'te Bulgar, 1920-22'de Yunan) kentin giderek önemini kaybetmesine ve tenhalaşmasına neden oldu. Buna paralel olarak da Balkan Savaşı'ndan önce 100 bine, 1927'de 35 bine, 1945 yılında ise 29 bine kadar inmiştir. Ancak 1950'li yıllardan sonra yeniden canlanmaya başlamış ve 1960'ta 40, 1970'te 54, 1980'de 72 bine ulaşmıştır. 1990 yılında 100 bini aşması ise sınır kenti olması ve de buraya hükümetlerin yatırım yapımlarıyla oluştu. Şu anda da Trakya Üniversitesi'nin kurulmasıyla da görkemli tarihi geçmişine uygun olarak önemli bir kültür ve eğitim merkezi durumuna da gelmiş bulunmaktadır.

Tarihi özelliklerine baktığımız zaman hayli zengin bilgilerin olduğunu görüyoruz. Zamanımız ansiklopedilerinden topladığımız bilgiler ışığında Edirne tarihini sizlere aktarmanın mutluluğunu yaşıyorum.

Orestias ya da Uskudama isimli trak yerleşmesini İ.S. 125'e doğru yeniden kuran imparator Hadrianus'un onuruna Hadrianopolis adını alan kent büyük bir ticaret ve silah üretim merkezi oldu. İmparator Diocletianus döneminde Haemimontus eyaletinin başkenti oldu. Büyük Constantinus, Licinius'u (329; Gotlar, İmparator Valens'i (378) burada yendiler. Bizans'ın ileri karakolu durumuna gelen kent, daha sonra önemini büyük ölçüde yitirdi. 586'da Avarlar Kenti kuşattıysa da ele geçiremediler. VII. yy.'da Bizans için tehlike olmaya başlayan Bulgarlar, kenti birkaç kez ele geçirmelerine karşın (620, 813, 914), her seferinde eski sahiplerine geri vermek zorunda kaldılar. XI. yy. ortalarında Hadrianopolis Bizanslılar, Bulgarlar ve Orta Asya'dan gelen Peçenekler arasında çekişme alanı olarak elden ele geçti. İstanbul'u alarak (1204) Latin İmparatorluğu'nu kuran Latinler'in işgaline uğradı. İstanbul'u geri alan (1261) ve Latin İmparatorluğunu yıkan Bizanslılar'ın yeniden egemenlik sınırları içine girdi. XIII.yy.'da konumu nedeniyle bir ticaret merkezi olarak gelişti. XIV.yy. başlarında birkaç kez bulgar saldırısına uğrayan kent, yine de bizans yönetiminde kaldı.

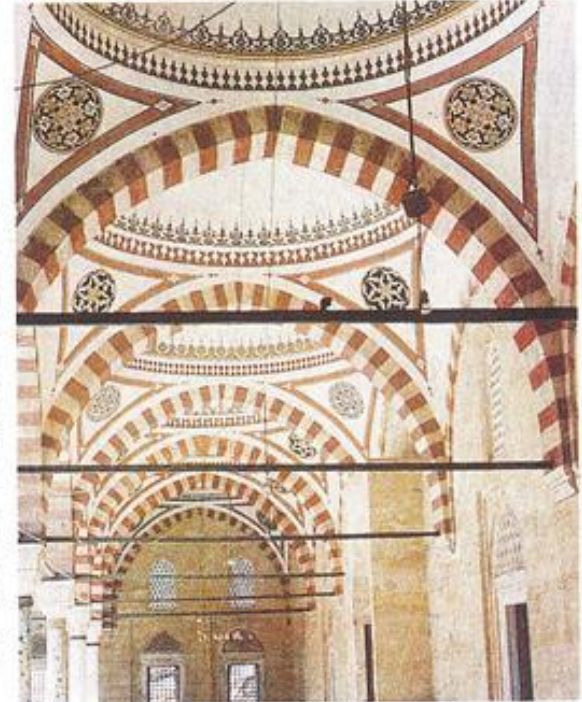
Tahta çıktıktan sonra Rumeli'nin ele geçirilmesi için yapılan girişimlere büyük önem ve hız veren Murat I, Çorlu ile Keşan'ın Osmanlı

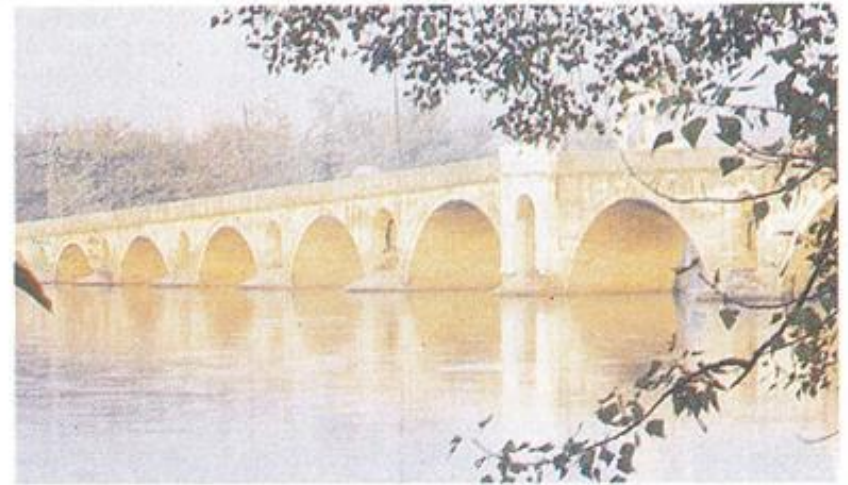
ESKİ CAMİ
Erken Osmanlı döneminin en anıtsal yapılarından biri olan cami mimar Konyalı Hacı Alaettin'in ürünüdür. Dokuz kubbeyle örtülüdür. Orta kubbenin oturduğu tonoz bingiler mukarnas süslemelidir. Taçkapı, son cemaat yeri girişi ve minber beyaz mermerdendir. Dört paye ile bölünmüş olan iç mekan, büyük yazıları ve barok süslemeleriyle dikkati çeker. Minberi Türk sanatının en önemli örneklerindendir.

ŞAHESER

Selimiye Camisi 2475 m2'lik alan üzerinde 1575 m2 lik yer kaplar. Yerden kilit taşna kadar 43.28 m. yükseklik, 31.28 m.çapında kubbe, 45x36 m.'lik alanı örter Kubbe kasnağında 32 pencere cephelede 6 sıra halindedir. 18 kubbeyle örtülü revaklarla çevrili büyük avlu hemen hemen camiyle aynı boyutlardadır. Ortada 12 köşeli aynı tavan ve duvarlarda olduğu gibi ince işlemelidir. Yapıyı binlerce turist ziyaret etmekte.

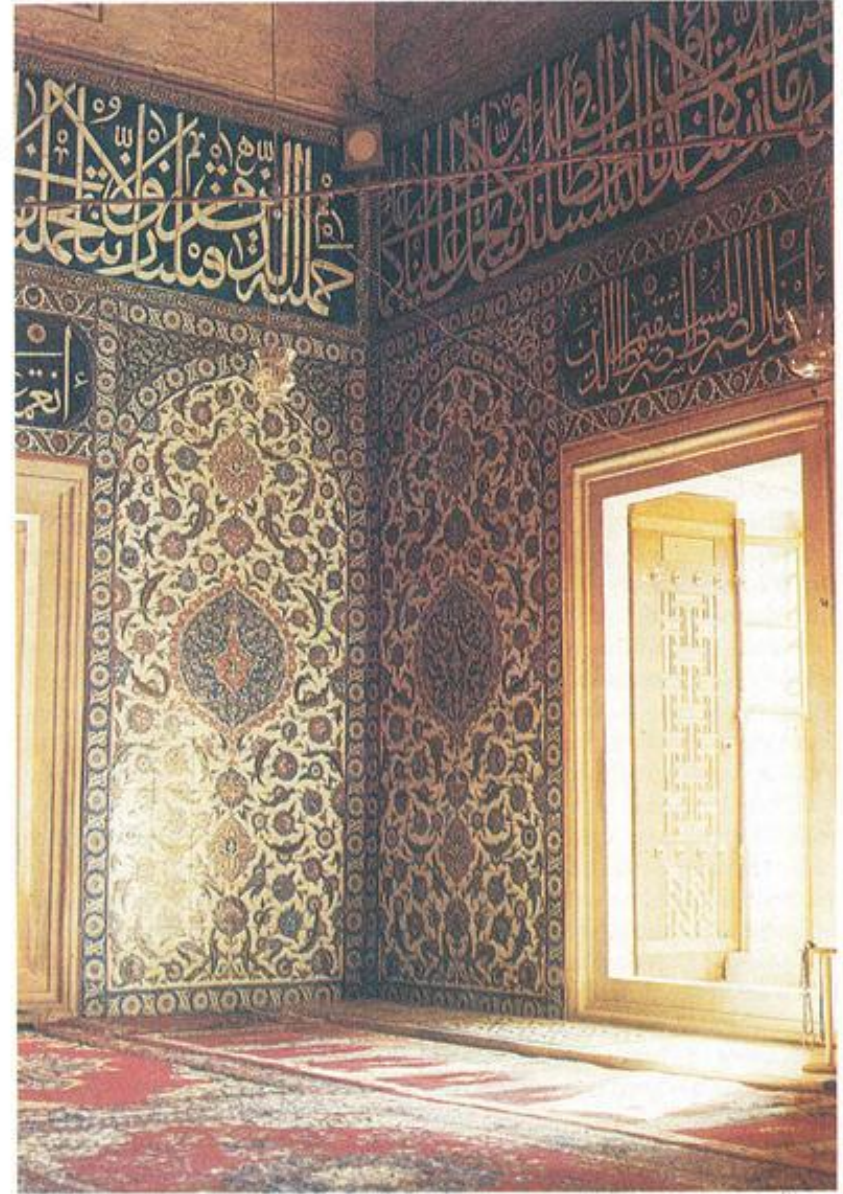

yönetimine geçmesinin ardından Lala Şahin Yaşa'yı Hadrianopolis'in fethiyle görevlendirdi. Lala Şahin Paşa bu görevi yerine getirerek kenti Bizanslılar'dan aldı(1361). Murat I'in Celayirli hükümdarı Üveys Han'a gönderdiği fetihnamede kentin adı Edirne (Edrinus, Edrune, Edrinebolu, Endiriye, Edrine) olarak yer aldı. Fethedilen kenti ziyaret eden Murat I, kalenin yönetimini Lala Şahin Paşa'ya bıraktı. Böylece bundan sonra Edirne, Türkler için Rumeli'nin fethi hareketlerinde çok önemli bir askeri üs oldu. Lala Şahin Paşa Filibe'yi ele geçirmek amacıyla buradan harekete geçti (1363). Ertesi yıl sırp, eflak ve macar birliklerinden oluşan haçlı ordusuyla Sırp Sındığı savaşı, Edirne'nin 25 km batısında gerçekleşti(1364). Yıldırım Bayezit İstanbul'u kuşatma hareketini buradan yönetti. Yıldırım Bayezit'ten sonraki fetret döneminde kent, daha büyük bir önem kazandı. Bayezit'in şehzadelerinden Süleyman Çelebi devlet hazinesini Bursa'dan Edirne'ye taşıyarak burada tahta çıktı. Daha sonra kent, kardeşlerden Musa Çelebi'nin eline geçti (1411). Osmanlı devletini yeniden toparlayan MehmetII(Çelebi), Edirne'yi kardeşinin elinden aldı (1413). Murat II döneminde iyice gelişen Edirne, Bursadan sonra ikinci başkent durumuna geldi. Bu arada, Bayezit I'in Ankara savaşında kaybolan oğlu olduğunu öne sürerek taht üzerinde hak iddia eden Düzmece, Bursa yakınlarında Murat II'ye yenildi. Edirne'de bıraktığı hazinesini aldıktan sonra Eflak'a giderken Kızılağaç Yenicesi'nde yakalanan Mustafa, yeniden Edirne'ye getirilerek öldürüldü (1422). Edirne'de şehzadeleri Alaettin ile Mehmet'e çok görkemli sunnet düğünleri düzenleyen Murat II, Segedin (Szeged) barışından sonra tahtı oğlu Mehmet II ye bırakarak Manisaya çekildiyse de bir haçlı oldusunun harekete geçmesi üzerine yeniden Edirne'ye geldi ve sonra da haçlı ordusunu Varna'da kesin bir yenilgiye uğrattı (1444). zaferin ardından yönetimi yine oğluna bırakmasına karşın, yenicilerin züyük akçe yüzünden ayaklanması üzerine Edirne'ye gelerek üçüncü kez tahta çıktı. Babası ölünce (5 Şubat 1451), Manisa'dan Edirne'ye gelerek tahta çıkan Mehmet II, İstanbul'u almaya yönelik hareketi buradan başlattı. İstanbul'un fethinden(1453) sonra Edirne başkent olma durumundan çıktıysa da, önemini yitirmedi. Gedik Ahmet Paşa'yı Edirne Sarayında idam ettiren Bayezit II ile oğlu Selim I arasındaki taht kavgasına da sahne olan kent, XVI. yy.da batıya düzenlenen seferlerin merkez üssü ve padişahların çoğu zamanlarını geçirdikleri bir yer durumuna geldi. yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman ve Selim II kentin bayındırlığına büyük önem verdiler. Mimar Sinan Türk yapıcılığının en görkemli eserlerinden biri olan Selimiye camisi'ni yaptı. XVII. yy.da Ahmet I den başlayarak padişah-

KÜLLİYE VE KÖPRÜ: 100'e yakın kubbeye örtülü Bayezid Külliyesi (Üstte) Meriç nehriyle Arda ırmağının birleştiği yerde kurulan Meriç Köprüsü ya da Yeni Köprü görülmeye değer eserler arasındadır.

ların bu kente gösterdikleri ilgi gitgide arttı. Osman II ve daha sonra Murat IV, Edirne koruluk ve ormanlarında büyük av eğlenceleri düzenlediler. Edirne'yi ikinci bir yönetim merkezi yapan (1670) ve "Avcı" lakabıyla anılan Mehmet IV ise, çoğu zamanını burada sürekliliğe çıkarak geçirdi. Yaşamını Edirne'de sürdürmeyi seven Mustafa II de Edirne vakası diye bilinen ayaklanma sonunda tahtından uzaklaştırıldı (1703). XVIII.yy. Edirne'nin gözden düştüğü, gerilemeye başladığı dönemdir. Büyük 1745 yangını ve 1751 depremi, kötüye gidişin iki başlangıç olayı oldu. XIX. yy.da Selim III ün Nizamıcedit ıslahatını onaylamayan Rumeli ayanı ve derebeyleri, Edirne'de 1801 ve 1806 da (Edirne kıyımı) devlete karşı iki kez ayaklandılar. 1828-1829 Türk-Rus savaşında düşman eline geçen kent, 1829 Edirne antlaşması ile yeniden Osmanlı yönetimine geçti. Ancak, bu savaşın Edirne'yi olumsuz yönde etkilemesi sonucu müslüman halk başka yerlere göçerken, onların yerine buraya hristiyanlar yerleşmeye başladı. Bu durum karşısında halkın moralini güçlendirmek amacıyla Edirne ye gelen Mahmut II(1831), bu gezinin anısına Hayriye, Nisfiye ve Rubiye adlarını taşıyan Edirne damgalı paralar bastırdı. 1877-1878 Türk-Rus savaşında kent ikinci kez işgale uğradı (20 Ocak 1878). Birçok semti yakılıp yıkıldıktan sonra yine Osmanlı devletine bırakıldı.(13 Mart 1879). XX. yy. başlarında(1912) Balkan devletlerinin Osmanlı devletine karşı giriştikleri Balkan Savaşı'nda Edirne 160 günlük kahramanca bir savunma vermesine rağmen Bulgar ve Sırp kuvvetleri tarafından işgal edildi (26 Mart 1913). Daha sonra (Temmuz 1913) Balkan'larda Bulgaristan'a karşı bir durum ortaya çıkınca, Osmanlı Mebusan Meclisi toplanarak ordunun Edirne üzerine gönderilmesini kararlaştırdı. Türk birliklerinin Midye-Enez hattını aşmasını İngiltere şiddetle protesto ettiyse de Enver Bey (Paşa) komutasındaki kuvvetler hiçbir direnişle karşılaşmadan Edirne'ye girdi (22 Temmuz 1913). Rusya başta olmak üzere büyük Avrupa devletlerinin Türkler'i Edirne'den çıkarma çabaları sonuçsuz kaldı. İmzalanan Bükreş Antlaşması (10 Ağustos 1913) ile kent Osmanlı toprağı sayıldı. Edirne, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Yunan isteklerine karşı kendini savunmak amacıyla önce Trakya-Paşaeli cemiyeti yapısı içinde bütünleşti. Sonra da Anadolu ve Rumeli Müdafaaı Hukuk Cemiyeti hareketine katıldı. Ancak Yunanlılar Edirne'yi işgal ettiler (Temmuz 1920). Büyük zafer sonunda yapılan Mudanya ateşkesinden sonra Türk Ordusu Edirne'ye girdi (25 Kasım 1922). Lozan Antlaşması'yla (24 Temmuz 1923) Türkiye Cumhuriyeti egemenlik sınırları içinde kaldı. Montreux Anlaşması'ndan sonra da il merkezi oldu (20 Ağustos 1938).

ÇİNİLEME: Edirne'nin camilerinin içleri dünyada eşine rastlanamayacak nitelikte güzelliğe sahip çinilerle donatılmıştır.

Edirne'nin mimari açıdan son derece önemli yer tuttuğu gerçeği de ortada. Edirne'yi bu yönde de incelediğimiz zaman dikkate değer eserlerin olduğunu göreceğiz:

Mimarlık: Edirne erken ve klasik dönem Osmanlı sanatının gelişimini yansıtmaları açısından önemli merkezlerden biridir. Ancak kentte Roma ve Bizans dönemlerinden de kimi yapıların kalıntıları vardır. Günümüze ulaşmayan Roma yapılarının bir bölümü dönemin sikkelerindeki betimlemelerinden bilinmektedir (Zeus, Hermes, Apollon, Artemis, Athena, Asklepios, Hygieia, Dionysos, Kybele, Herakles, Tykhe, Nike Tapınakları, çeşme, vb). Roma İmparatoru Hadrianus'un, Tunca Nehri kıyısında yaptırdığı kale XIX. yy.'a değin sağlamdı. 360 bin m²'lik bir alanı kaplayan kalenin köşeleri silindirik, duvarları dört köşe kulelerle güçlendirilmiş (En önemlileri Büyük Kule, Yelliburgaz Kulesi, Germekapı Kulesi, Zindan Kulesi). Yapının değişik adlarla anılan dokuz kapısı vardır. Duvarlarında Bizans dönemlerinde yapılan onarımlarla ilişkili yazılar vardır. Edirne'nin gelişimi ve yayılımı sırasında kentin ortasında kalan kaleden günümüze yalnızca saat kulesi ile Top Kapısı ve Kafes Kapı yakınındaki birkaç duvar kalıntısı ulaşabildi. Bizans döneminden kilise camisi, fetihten sonra camiye dönüştürülmüş, 1752 depreminde ise yıkılmıştır. Kentin Bizans döneminden en önemli yapısı Ayasofya Kilisesi'dir (XII-XIII yy.'lar). Murat I zamanında camiye dönüştürülen kilise, Halebi Medresesi Camisi adını almış, 1752 depreminde yıkılmıştır.

Türk döneminin en önemli yapısı Yıldırım Bayezit Camii'dir (1397 ya da 1400). Haç planlı bir Bizans kilisesinden camiye dönüştürülen yapı, temeli dışında tümüyle yenilenmiştir. Günümüzdeki biçimiyle kubbeli, tek minareli bir camidir. Erken Osmanlı döneminden günümüze ulaşan en anıtsal yapılardan biri olan Eski Cami (1403-1414), mimar Konyalı Hacı Alaettin'in ürünüdür. Çok kubbeli ulu camiler planında olup dokuz kubbeyle örtülüdür. Orta kubbenin oturduğu tonoz bingiler mukarnas süslemelidir. Taçkapı, son cemaat yeri girişi ve minber beyaz mermerdendir. Dört paye ile bölünmüş olan iç mekan, büyük yazıları ve barok süslemeleriyle dikkati çeker. Minberi Türk sanatının en önemli örneklerindendir. Murat II döneminde Rumeli Beylerbeyi Sinanettin Paşa'nın yaptırdığı Beylerbeyi Camisi (1429), yan mekanlı, çok köşeli planı, sivri kemerli mermer taçkapısıyla ilgi çeker. Gazimihal Camisi de (1422) yan mekanlı camiler planındadır. Tek kubbeli yapının alçı mihrabındaki yıldız ve geometrik motifli süslemeleri özgündür. Kentteki yan mekanlı camilerin bir başka örneği de 1422 tarihli Mezitbey (Yeşilce) Camisi'dir. Murat II

döneminden Muradiye Camisi bu planın uygulandığı en güzel örneklerdendir. Vakfiyesine dayanılarak 1436'ya tarihlendirilen cami, mihrap ekseninde iki kubbeyle örtülüdür. Yan mekanlar da kubbelidir. Dıştaki yalın görünüşüne karşılık, içteki XV.yy. kalem işleri ve çiniler Türk süsleme sanatının en önemlilerini oluşturur. Yapı görkemli mihrabı ve minberiyle de dikkat çeker. Osmanlı mimarlığındaerken dönemle klasik dönem arasında yer alan Üçşerefeli Camii de (1438-1447) ilk kez enine gelişen bir mekan anlayışıyla karşılaşmaktadır (bu plan anlayışı daha sonra Mimar Sinan'ın İstanbul'daki yapılarında doruk noktasına ulaşır). 1484-1488 arasında tamamlanan Bayezit Külliyesi ise Edirne'deki en önemli yapılar topluluğudur. Kenti süsleyen bir başka anıt, Osmanlı sanatının ve dünya mimarlık tarihinin başyapıtlarından olan ve Mimar Sinan'ın ustalık eseri olarak nitelendirdiği Selimiye Camisi'dir (1569-1575). Bunların dışında Şahmelek Camisi (1429), Ayşekadın Camisi (1469), Defterdar Camisi (1576), Kadıbedrettin Camisi (1530), Kasımpaşa Camisi (1479), Lari Camisi (1514), Sarıcağa Camisi (1435), Sittihatun Camisi (1482) belirtilebilir. Kentin önemli yapı gruplarından biri de çarşılarıdır. Mehmet I döneminde Eski Cami'ye vakıf olarak yaptırılan Bedesten (1417-1418), mimar Alaettin'in ürünüdür. Ondört kubbeli yapının duvarları kesme taştandır. İçte otuzaltı oda bulunur. Onarılarak çarşı haline getirilen yapı, 1992 'de çıkan bir yangında harap olmuştur. Semiz Ali Paşa'nın Mimar Sinan'a yaptırdığı Ali Paşa Çarşısı (1569) 130 dükkandan oluşur. Murat III döneminden Arasta, Mimar Davut Ağa'nın yapıtıdır (XVI yy. sonları) 73 kemerli, 255 m. uzunluğundaki yapıda 124 dükkân vardır. Klasik Osmanlı mimarlığının ilginç örneklerinden olan Rüstempaşa Kervansarayı, Mimar Sinan'ın eseridir. Dikdörtgen avlu çevresine önleri revaklı odalar yerleştirilmiştir. İki katlı olan kervansarayın üst kat pencere ve kapı kemerlerindeki tuğla süslemeleri ilginçtir. Onarılan yapı 1972'den beri otel olarak değerlendirilmektedir. Kentin bir başka önemli yapısı Sedefkar Mehmet Ağa ile Edimli Hacı Şaban'ın ortak yapıtı olan Ekmekçioglu Ahmetpaşa Kervansarayı'dır (1609). Edirne'de hamam mimarlığının da ilginç örnekleri bulunmaktadır. Çoğunlukla çifte hamam planındaki bu yapıların en önemlisi, Mimar Sinan'ın eseri olan Sokullu Hamamı'dır. Murat II döneminden Tahtakeli Hamamı (1435), Darülhadis Vakfıdır. Zengin mukarnas süslemeleriyle dikkat çeken Gazimihalbey Hamamı (1422) ve 1442 tarihli Mezitbey Hamamı bu türün anılması gereken örnekleridir. Edirne'de yazıtlı pek çok çeşme vardır. Bunların en büyüğü Merzifonlu Kara Mustafa Paşa çeşmesidir (1666). Amcazade Hüseyin Paşa

Çeşmesi klasik üsluptadır (1701). Rüstem Bekir Paşa Çeşmesi ise (1850) ampir üslubun güzel örneklerindendir. Ekmekçioğlu Ahmet Paşa Sebili (1602) klasik üslupta güzel bir yapıdır. Osmanlı döneminin görkemli yapıları arasında yer alan Edirne saraylarından günümüze yalnızca kimi kalıntılar ulaşabilmiştir. Murat I dönemindeki Eski Saray'ın yeri bilinmemektedir. Topkapı Sarayı'ndan sonra, Türk saraylarının en büyüğü olarak nitelendirilen Sarayı Cedid (Yeni Saray) Tunca Nehri kıyısındadır. Saray yapımına 1450'de Murat II döneminde başlanmış, Fatih Sultan Mehmet zamanında bitirilmiştir. Kanuni Sultan Süleyman döneminde kimi eklemelerle genişletilmiştir. Babıhümeyun, Alay Meydanı, Babüssaade, Arzodası, Cihannüma Kasrı, Kum Kasrı, Harem ve Enderun bölümlerinden meydana gelen saraya daha sonra Terazi Kasrı, Adalet Kasrı, Hünkar Sofası (Kanuni dönemi), Mamak Sarayı (Selim II dönemi), Bayırbağçe Kasrı (Osman II dönemi), İmadiye Kasrı (Murat IV dönemi), Alay Köşkü, Bülbül Kasrı, Değirmen Kasrı, Sepet Kasrı, İftar Kasrı, şehsuvar Havuzu (Murat IV dönemi) eklenmiştir. Parlak dönemi 1703'e değin süren Edirne sarayları, Ahmet III'ün buradan ayrılmasından sonra kullanılmamıştır. XVII. yy'da onarılmış, 1829 Rus işgalinde ve 1869'da cephanelik olarak kullanıldığı sırada iki kez yanmıştır. Edirne'deki önemli yapı türlerinden biri de köprülerdir. Çoğu Tunca Nehri üzerinde bulunan bu köprülerin en eskisi Bizans İmparatoru Mikhael Palaiologos döneminde (XIII.yy. ikinci yarısı) Daha sonra Gazi Mihal Bey tarafından yeniletiğinden (1420) Gazimihal köprüsü olarak bilinir. 766 m uzunluğunda, 27 gözlü köprüye 1640'ta Kemankeş Kara Mustafa Paşa'nın yaptırdığı, sivri kemerli Tarih Köşkü eklenmiştir. Ayrıca 1544'te Kanuni Sultan Süleyman döneminde onarıldığını gösteren yazıtı vardır. 1451 tarihli Saraçhane ya da Şehabettin Paşa Köprüsü 120 m. uzunluğundadır. 12 kemerli, 11 ayaklı köprü, Mustafa II döneminde onarılmıştır. 1452'de Fatih Sultan Mehmet döneminde yaptırıldığı sanılan Fatih Köprüsü, mimar Hayrettin'in yapıtı olan Bayezit Köprüsü (1488), Mimar Sinan'ın eserleri arasında yer alan Saray (Kanuni) Köprüsü (1560) Sedefkar Mehmet Ağa'nın yaptığı Ekmekçizade Ahmet Paşa Köprüsü (1608-1615), Meriç nehriyle Arda ırmağının birleştiği yerde kurulan Meriç Köprüsü ya da Yeni Köprü (1842-1847) belirlenebilecek önemli örneklerdir. Edirne mimarlığında anılması gereken bir yapı da Mimar Kemalettin'in ürünü olan Edirne Garı'dır. Birinci ulusal mimarlık döneminin ilginç örneklerinden olan bu yapı, planı ve kubbeleriyle klasik Osmanlı üslubuna duyulan özlemi yansıtır.

SARAYIÇI

Sarayiçi'ni anlatabilmek için önce Kırkpınar'ın başladığı dönemlere kadar uzanmak gerekir. Büyüklerimizden duyduklarımıza göre Sarayiçi'nin tadı eskilere dayanmaktadır. Buralarda yapılan piknik ve eğlencelerin tadı hala o dönemlerde yaşayanların damağında kalmıştır. Çünkü Sarayiçi'nin muhteşemliği o zamanlara kadar uzanmaktadır. Şimdilerde gördüklerimiz ise o dönemlerin kalıntılarıdır.

İsterseniz o dönemlere uzanıp kısa bir süre de olsa nostalji yapalım. Tabii yine o dönemleri yaşamış ve bizzat kaleme almış Ali Gümüş'ün anılarına yer verecek olursak güzel günleri bir kez daha ya-detmiş olmaz mıyız?

"Sarayiçi'nde o dönemler büyük tribünler nerede? 1959'larda çok çok 10 bin seyircilik portatif tribünlere sıra sıra dizilmiş sandalyelerde oturarak karşılaşmaları seyretmek mümkündü. Önceleri az olan seyirci kitlesinin zamanla bir anda çığ gibi büyümesi Kırkpınar'a ilginin ne denli fazla olduğunu açık seçik ortaya koyuyor. O dönemlerde güreşleri izlemeye gitmek için Sarayiçi'ne faytonlarla gitmek gerekiyordu. O faytonların tozu dumana katarak toprak yollardan ilerleyişi ve hatta küçük yaramaz çocukların faytonların arkalarına takılarak bedava seyahatleri bile çok güzeldi. Faytonlarla giderken yol kenarında akan dereyi görünce hep aklıma pehlivanların bu sulara yıkanmaları gelir. O dönemlerde pehlivanlar kendilerine otel bulamadıkları gibi yıkanacak su da temin edemezlerdi. Karşılaşmaları tamamlanan pehlivanlar Sarayiçi'nin çevresinden akan Tunca'nın kollarında suya girer, yeşilimsi bu suda yıkandıklarını sanırlardı. Aslında daha da kirlenirlerdi. Çevre alabildiğine kalabalık olduğundan nehirde yıkanan pehlivanlar, soyunup

giyinmede de büyük zorluklarla karşı karşıya kalırlardı. Bu nedenle birbirlerine yardım etmeye çalışan pehlivanlar tuttukları havlu veya çarşafın içerisinde giyim işlerini tamamlarlardı.

Bir yarımada görünüşünde olan bu bölgede "Beş halka yirmibeş" diye bağırarak halka satanlar, sigaralara halkaların birini geçirerek bir paket sigara kazananlar, yılan oynatanlar, Cemal'in üç dönüş, iki göbekten sonra iskemlesine oturan dansöz kızları seyredenler bu olaylardan son derece zevk alırlardı. Cemal'in pavyonu bugün de Kırkpınar güreşlerinden bir iki hafta önce Sarayıçi'ne kurulur. Çevirmeciler kuzudan ziyade oğlak pişirip, parçalayıp ekmekçi yapar veya sıcak etleri tabaklara koyup servise geçerler. Çevirmecilerde bira, rakı gibi alkollü içkiler de satılır. Güreşlerin ağır gidişinden şikayetçi olanlar, bunalanlar, felekten bir gün çılmak isteyenler, karınları acıkanlar bu çevirmecilere dolarlar. Burada güreşlerden söz edilir, içilir, yenilir, eğlenilir bir yandan da başpehlivanlık kavgalarının heyecanı bastırılır.

ÇEVİRMECİLER: Kırkpınar güreşlerini izlemeye gelenlerin Sarayıçi'ndeki bu tür sefalarına rastlamak mümkün

Sarayıçi'ne bir günde gidip çıkanların sayılarının ortalama 10 bini bulunduğu sanılmaktadır. Kırkpınar güreşleri sırasında çocuk-çocuk Edirneli'nin yanında Edirne'nin civar köylerinde oturanlar, Babaeskili'ler, Çorlulu'lar, Tekirdağlı'lar velhasıl bütün Trakyalı'lar bu yarımadaya

dolarlar.

Edirne Belediye'si geçen yıllarla birlikte imkanları oranında Sarayıçi'ne yatırımda bulundular. Sporseverler için geniş tribünler inşa ettirildi. Pehlivanlar için soyunma odaları ve sıcak suların aktığı duşlar yaptırıldı.

TAVUK ORMANI

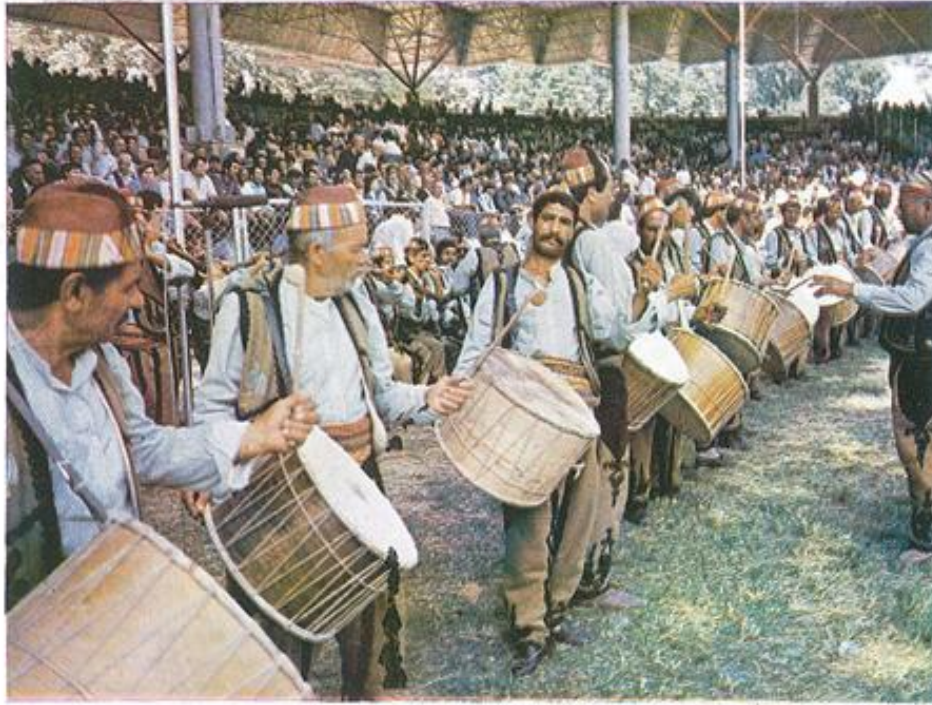
Sarayıçi yakınlarındaki "Tavuk ormanı" pehlivanların yıllarca idman yaptıkları bir bölgeydi. Burası da portatif çayhaneler, köfteciler ve yiyeceklerini yanlarında getiren ailelerle dolup taşardı. Durum yine aynı. Kırkpınar ağaları da geleneksel yemeklerini "Tavuk Ormanı'nda" verirler. Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi buraya bir ağa köşkü yaptırdı..

EĞLENCE ALEMİ

Sarayıçi Meydanı'nda pehlivanlar kozlarını paylaşırlarken tribünlerin dışında da hayat alabildiğine devam eder. "İğne atılsa yere düşmeyecek" tabiri kalabalık ortalıkta dolaşır ve günün zevkini çıkarmaya çalışırlardı. Kimileri çevirmecide bir köşeye kapağı atıp bağdaş kurarlardı davul ve zurnaların eşliğinde vurulan havalarla kendilerinden geçerlerdi. Hiçkimse diğerinin havasına karışmaz, bir masada davul zurna "Yüksek Tepeler'i vurur, iki masa ilerisinde "Aliş'imın kaşları ka'are", bir iki masa sonrasında da "Atmartini Debreli Hasan" havaları ortalığı kaplar, kalkıp oynayanlar, çengi oynatanlar devamlı birbirlerine saygılı davranır ve herkes kendince eğlenmeye çalışırken aynı zamanda da demlenir ve neşelerine neşe katarlardı. Yıllar önce Sarayıçi eğlencelerinde davul-zurna baş enstrüman arasında yer alırken zamanla klarnet ve keman da buralara yerleşmiş, eski şarkılar, türküler, pek bilinmez, söylenmez olmuştur. Bugünkü müzisyenlerin çalmakta zorluk çektikleri, hatta pek çoğunun bilmediği şarkılar bile vardır. Buna bir örnekleme olarak "Naciye'mi verebiliriz:

"Sana da yaptırayım Naciye'm aman, Fildişi saray, tara da kahkül-lerini Naciye'm aman bir yana bırak. Senin de sevdiceğin Naciye'm aman, Buradan ırak buradan ırak, göğsü de çatma düğmeli Naciye'm

aman. Sen kime yandın" sözlerinden ibaret olan ve nakaratlarla söylenen bu şarkıda yol gösteren olursa esmer müzisyenler derhal melodiyi kaparlar. Bu konuda ki ustalıkları da onların asla tartışılmaz.

DAVUL ZURNA: Kırkpınar güreşlerinde pehlivanları iştaha getiren ve onlara tempo veren davul zurnalar aynı zamanda Sarayıçindeki panayır yerinin de vazgeçilmez enstrümanlarıdır.

1959'larda Sarayıçinde Arpacı Nimet, Yorgi Kaçamakoğlu ile birlikte modern Koca Yusuf, Tekirdağlı Hüseyin'in bir oturuşta bir kuzu-yu yiyip bitirdiğini görenler vardır

Velhasıl Kırkpınar güreşleri kadar Sarayıçi yarımadasında cereyan eden eğlenceler yağmurlu havalara hariç sabahlara kadar sürer taksiler Edirne'nin merkezinden buralara vızır vızır işleyip durur.

DEMİREL KIRKPINAR'DA: 1992 Kırkpınar'ında zamanın Başbakanı Süleyman Demirel Başpehlivan Ahmet Taşçı ile birlikte.

ERMEYDANI'NA GİRİŞ

Sarayıçi'nde eğlenen halka biraz göz gezdirdikten sonra Ermeýdanı'na girelim:

Eski pehlivanlar elbette başpehlivanlar, pehlivanlar kapısından ermeýdanına parasız alınırlar. Kendilerine ayrılan yere kurulurlar. O hengamede, hele günlerden cumartesi veya pazarsa ermeýdanına girebilmek için bilet bulmak mümkün değildir.

Yağlı güreş, Türk'ün öz güreşidir. Ve bu meydana girerken insanın kalbi gümbür gümbür atar. Geçmiş ile ilgili pekçok şeyi genellikle kültüre dayanan alışkanlık ve temelleri Yunan'a dayama alışkanlığında olan Avrupalı'nın tesirleri bizim yazarlarımızın bazılarında da geçmiş ve bu kapışmanın bize Yunan'dan miras kaldığı iddiaları bazı

eserlere kaydedilmiştir.

Homer'in İlyada ve Oduseus'ünden bellediğimize göre elbette o çağlardaki pekçok kavimler gibi Yunanlılar da güreşiyorlardı. Ancak Homer gözleri görmediği halde maviyi en iyi şekilde tarif eden Anadolu doğumlu bu ozan, güreşçilerin kum üzerinde kozlarını paylaştıklarını yazar.

Peki ama yağlı güreş böyle midir?

EŞLENDİRME: Güreş öncesinde tanıtılan eşleşmiş pehlivanlar

Hem bu güreş öylesine bizimdir ki, antik olimpiyat oyunlarında meydana çıkan güreşçiler çınlıçıplak mücadele ederlerken, bizde pehlivanların dizkapaklarının üstünden göbeklerinin altına kadar olan bölüm kısıbitle kapatılır. Cazgır, "Allah Allah İllallah" diye güreşi açar, davul zurna cenk havalalarını vurur, pehlivanların helalleşmelerini, birbirlerine başarı dilemeleri, herşeyi ve herşeyi ile yağlı güreş Türk'ün öz sporlarındandır.

Pehlivanlar ve sporseverler kalabalık bir grup Cuma sabahı Edirne Belediyesi önünde toplanmış, bando eşliğinde Atatürk'ün kabrine

çelenk konarak İstiklal Marşı okunmuş, pehlivanların Pir'lerinden Şeyh Cemalettin'le, Adalı Halil ve kara Emin'in kabirleri ziyaret edilmiş ruhlarına birer Fatiha gönderilmiş öğle namazını takiben de Seli miye Camii'nde mevlit okutturulmuştur. Biz meydana girerken pehlivanlar sıra sıra dizilmiş geçit töreninin başlamasını beklemektedirler. Bir yıl öncesinin başpehlivani göndere Türk bayrağını İstiklal Marşı'nın eşliğinde çekecek pehlivanlar er meydanında bir tur atacak ve en küçük boy'larda güreşçiler meydana salınacaklardır.

HODRİ MEYDAN

Cazgır (Salavatçı), geleneksel törenlerden sonra pehlivan sofrasını açacaktır. Kulak verip dinleyelim, hiç pişman olmayacağız:

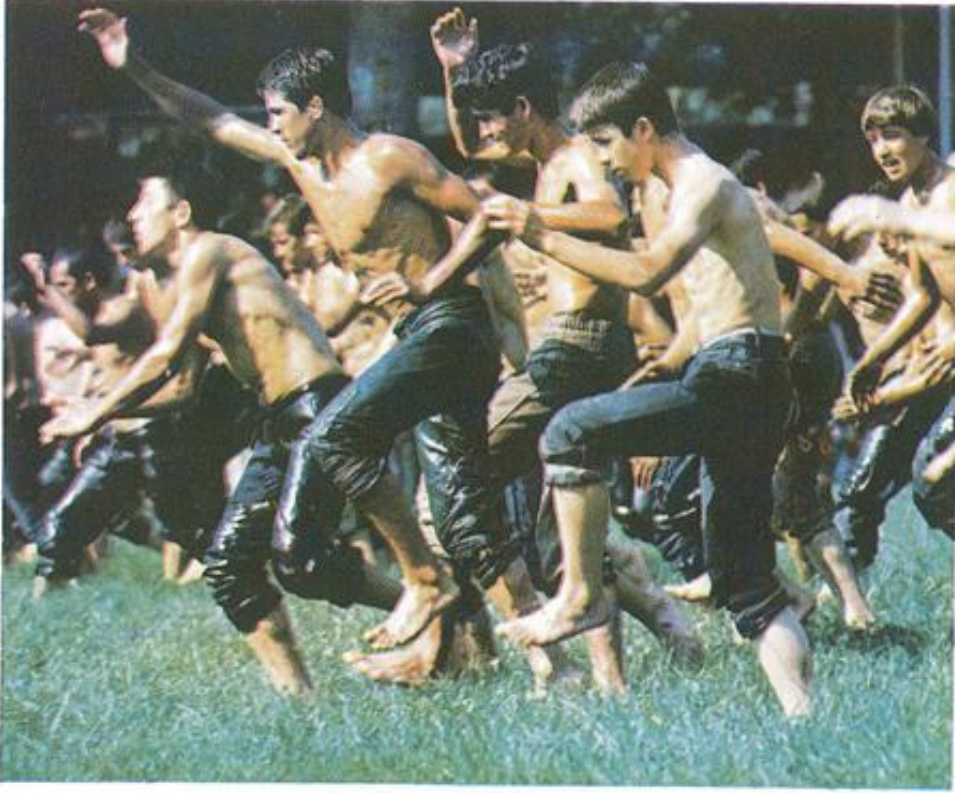
Allah Allah İllallah
Hayırlar gele inşallah
Pirimiz Hamza Pehlivan
Aslımız neslimiz pehlivan

İki yiğit çıkmış meydana
Birbirinden merdane
Biri ak biri kara
İkisinin de zoru para

Alta geldim diye erinme
Üste çıktım diye sevinme
Alta düşersen apış
Üste çıkarsan yapış

Vur sarmayı küdeden at
Gönder Muhammed'e salavat
Seyirttim gittim pınara
Allah her ikinizin de işini onara...

Güreşçileri taktim eden cazgır, duasını bitirdikten sonra eşleştirilmiş olan pehlivanlar peşreve başlarlar.

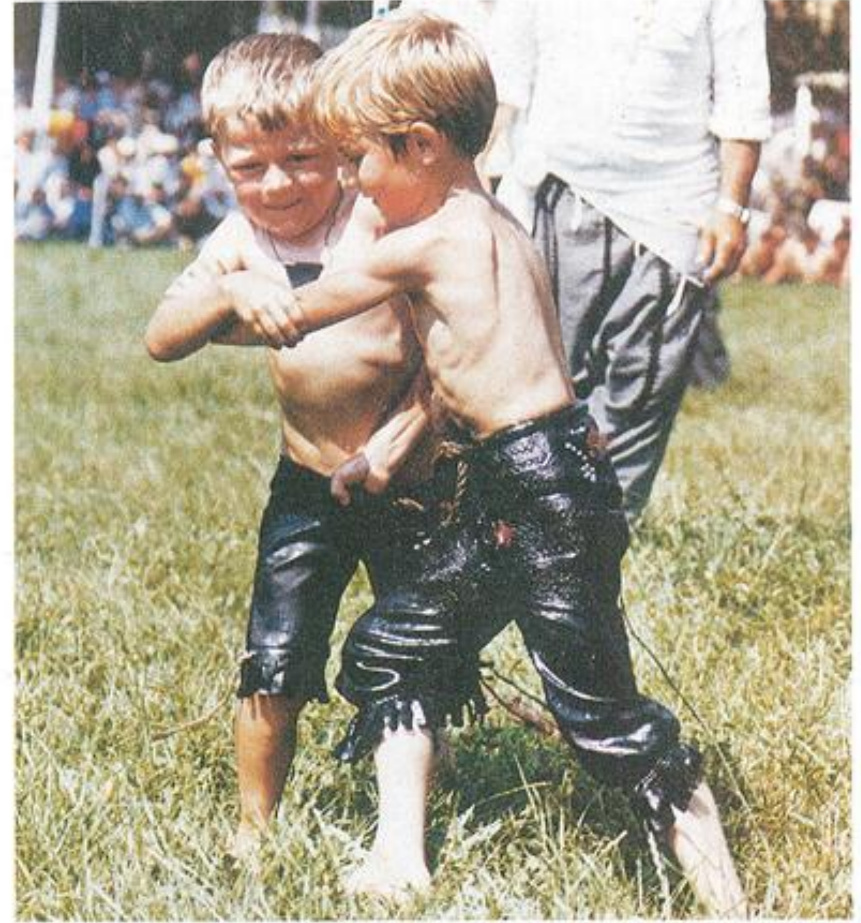
PEŞREV: Cazgır güreşçileri taktim edip duasını bitirdikten sonra güreşçiler peşrev çekip güreşe hazırlanırlar

Kırkpınar'da en küçük boy teşvik-tozkoparan'dır.

Peşrev, güreşe başlamadan önce yapılan bir tür ısınma hareketleri olmakla beraber son derece değerli anlamlar taşır. Pehlivanlar sıra halinde ağır adımlarla ileriye doğru süzülürken hızlanıp çırpınır, seyircileri selamlarlar. Bu selam yere doğru yapılan temenna ile olur. Rakipler daha sonra yaklaşip birbirlerinin topuklarını elleyip ellerini başlarına kadar getirirler. Bunun bizlere intikal eden anlamı "Senin pehlivanlığın o kadar büyük ve başımın üzerindedir ki ben senin ayağının türabı olamam" şeklindedir. Yine bu peşrev hareketlerinde

Allah'a hamd etmek rakibi belinden sarıp hafifçe ayağını yerden keserek (Tartarak) sırt sıvayıp başarılar dilemek gibi anlamlar taşıyanları da vardır.

Yağlı güreşin mertçe kapışmaların ruhu peşrevdir. Bunu gözönüne alan hakem kurulu her yıl en iyi peşrev yapan güreşçiyi ödüllendirir. Buna sebep sporcuları peşreve özendirmeektir.

GELECEĞİN BAŞPEHLİVANLARI:Kırkpınar'da en küçük boy olarak bilinen teşvik-tozkoparan'da güreşen iki minik pehlivan

KISBET

Türkiye'mizde en mükemmel kışbet ustası olarak Bigalı İrfan Şahin tanınmaktadır. İrfan Şahin, kışbet yapmayı ustası Memduh'tan öğrenmiştir. Çarşıkapılı Hidayet Usta, kışbetçilerin en namlılarından olanıydı. Hidayet Usta güreşi çok sever, her Kırkpınar'a gelir, zayıf kara kuru bir kişiydi. Gayet iyi ayakkabıcı ustası olmasına rağmen o kışbet diker bunları da Çarşıkapıdaki hanın kapısına asardı. Hidayet Usta'nın dükkânı, Yahya Kemal Külliyesi'nin tam karşısında geniş kapılı hanın içindeydi.

Yağlı güreş yapan sporcunun malzemesi, dana, malak veya manda derisinden yapılmış işte bu kışbettir. Kışbetin bel kısmı hemen hemen dört parmak genişliğinde ve kalın olur. İç bölümünü daha da kalınlaş-

KISBET: Dana, malak veya manda derisinden yapılabildiği gibi kottan yapılmış olanlarına da rastlanmaktadır. tıran pehlivanlara rastlanır. Bunun içinden uçkur yerine kalıp ip geçiri

lır. Bu bölüme "Kasnak" denir. Kışbetin diz kapağının altına gelen bölümüne "Paça" denir. Paça ile etin arasına "paçabent" tabir edilen keçe konur. Deri, keçenin üzerine çekilir. Bunun da üzeri sicimle bağlanır. Paçanın böylesine sıkı bağlanmasının sebebi bu kısımdan çok oyun çıkmasından dolayıdır. Parmakların paçaya geçmemesi için paça bağlamak çok önemlidir. Yağlı güreşte paçayı kaptıran pehlivanlara boyunduruk vurma hakkının tanınması buradan gelir. Pehlivan paçayı bırakınca usul gereği kollarını yana açarak paçayı yana bıraktığını ilan eder ve o zaman da boyunduruğun çözülmesi icap eder. Paçası bırakıldığı halde rakibine vurduğu boyunduruğu çözmeyen pehlivan iyi karşılanmaz. Aynı zamanda kule ve meydan hakemlerince karşılaşma durdurulur boyunduruk çözülür.

Kışbet, Kur'an-ı Kerim'in hükümlerine göre, erkeklerin göbekte dizler arasında kalan kısımları mahrem olduğundan bu bölümleri örtecek şekilde yapılır. Kışbet iki bölümdür: Mayonun altı gibi vücudu saran kısım ve paça olmak üzere ikiye ayrılan bu yağlı güreş malze-

PEHLİVANLAR: Sarayıçi'nde öyle unutulmaz yıllar olmuştur ki kimi zaman pehlivanların sayısı bini bile aşmıştır.

mesinin üst tarafı üç kat deridendir. Arasına da ince kösele konur. Beli

saran bölüme" kasnak" veya "paşkavz" denir. Burada beli sarması için kısıbete "Urgan", kalın ip takılmıştır. Urganla sıkılan kısıbetin kasnağından oyun almak, pehlivanı zapdetmek güçtür. Paçalar baldırlara kadar tek kat deriden yapılır. Baldırı saran "Şiraze" kısmı çift kat deridir ve burayı bağlamak için "Keçebendler" sarılır. Bir de mayo bölümü deriden, paçaları branda bezinden yapılmış bir tür kısıbet vardır ki buna "Pırpıt" denir. Kilosuz pehlivanlar hafif olduklarından keçî derisinden yapılma "Pırpıtı" tercih ederler. Ancak Kırkpınar'da pırpıt, branda bezi veya kot'tan yapılma kısıbetle güreşmek yasak olmasına rağmen, son yıllarda buna da izin verildiği görülmektedir.

Geçmiş yıllarda bir pehlivanın kısıbet giymesi önemli olay sayılır ve bunun için tören yapılırdı. Pehlivanlıkta pişmeyen güreşçilerin kısıbet giymeye hakları olamazdı. Bir genç pehlivanın ne zaman kısıbet giyeceğini ustası tayin ederdi. Kısıbet giyme töreni sırasında eski pehlivanlar, seyirciler pehlivanın hısım akrabası da bulunurdu. Genç pehlivan ustasının ve diğer yaşlı pehlivanların ellerini öper bir akrayıyla da gösteri güreşi yapardı. Bu tören sırasında misafirleri genç pehlivanın ailesi ağırlardı. Törelere göre kısıbet ayağa geçirilmeden önce iki rekât namaz kılınırdı. Pehlivanlardan biri Hazreti Hamza'nın ruhuna Fatiha okurdu. Kısıbet giyilirken besmele çekilir, kısıbetin kasnak tarafı öpülür alna konur, önce sağ sonra sol paçadan kısıbet ayağa geçirilirdi. Yine törelere göre kısıbet giyme töreninde yağ kazanının veya ibriğinin içine bir miktar gül suyu dökülürdü. Eski pehlivanlar genellikle "Manda derisinden" yapılma kısıbet giyerlerdi. Koca Yusuf, Kurt Dereli, Adalı Halil, Kara Ahmet gibi tanınmış pehlivanlardan önce ve bu kuşağa kadar kısıbet için manda derisi daha makbuldü. Manda derisinden yapılmış bir kısıbet yağı çekince 12-13 kilo kadar olurdu. 1963 yılından itibaren manda derisinden yapılma kısıbet giyme alışkanlığı ortadan kalkmış, dana derisinden mamûl ve vidala denilen deriden meydana getirilen kısıbetler revaç bulur olmuştu. Bunun önemli sebeplerinden birisi kiloları yüzyirmiyi aşan pehlivan neslinin azalmış, hatta tamamen ortadan kalkmış olmasıdır. Vidala denilen bir pehlivan kısıbeti yağlandığında üç kilo kadar çekmekteydi. Böylece pehlivanlar güreşlerini de daha rahat atmaktadırlar. Çünkü karşılarında devasa kuvvete sahip bir rakip olamayacağına göre oniki-onüç kiloluk manda derisinden yapılma kısıbet yaptırıp giymeğe gerek kalmamıştır. Bir kısıbette tam 55 metre el dikişi bulunur. Bir kısıbet, 35-40 parçadan meydana gelir. Dikişi, "biz" denilen bir iğne ile yapılır. Kesim işine önce paçalardan başlanır. Ismarlanan beden numarasına göre kesilen parçalar sonra "Çiriş" le yapıştırılır. Bugün "Çiriş" in yerine Japon ya-

piştiricilerini tercih eden ustalar olabilir. Çirişle yapıştırılan parçalar kalıplanır, kalıp muamelesi iki üç saat kadar sürer. Daha sonra dikişe geçilir. Bazı pehlivanlar kısıbetlerinin arkasına kendi adlarını yazdırırlar. Kısıbetinin arkasına "Ayna koyan" ve "Aynalı pehlivan" olarak anılan pehlivanlar da görülmüştür. Yağlı güreşin en önemli malzemesi olan kısıbetin bir numaralı düşmanı sudur. Karşılaşmalardan sonra Zembil'e yerleştirilecek olan kısıbetlerin mutlaka temizlenerek yeniden yağlanması gerekir.

KISBET MUHAFAZASI

Kısıbet muhafazasına "Zembil" denir. Zembil sazdan örölü bir tür torbadır. Zembil elde bir yöreden diğerine giden bir pehlivan bir güreş kovalamakta olduğunu veya bir güreşten geldiğini işaret etmiş olurdu. Sadece güreş kovalayan ve başka sanatı bulunmayan ayrıca çiftçilik de yapmadığı gibi karşılaşmalarda ödül temin edemeyecek kadar pehlivanlıkları bulunmayanları yenmek için "Atın aptalı rahvan, insanın aptalı pehlivan" tabiri söylenir olmuştur.

Büyük pehlivanların zembillerini yanlarındaki çırakları taşırlardı. "Zembili duvara asmak" tabiri güreşe vedaya işaret etti. Kendilerinde pehlivanlık izleri görülmeyen gençlere ustaları zembillerini taşıtmaz yanlarına bile almazlardı. Bir çırak ilerde ustasının ününü yaşatabilecek çapta olmalıydı. Şart buydu. Bir usta kendisine mahsus oyunları ancak çırak olarak seçtiği pehlivanlara öğretirdi.

Türk güreşinde usta-çırak sistemi asırlar boyu devam edegelen bir töreydi. Koca Yusuf'u Pomak Osman (Pamukçulu Osman veya Kel İsmail), Kara Ahmet'i Hergeleci İbrahim, Hergeleci İbrahim'i Torlak Deli Hafız, Çolak Molla'yı Suyolcu Mehmet Pehlivan, Suyolcu Mehmet Pehlivan'ı Yörük Ali, Kolaylı Hüseyin Yener'i Hilyazlı Ömer Pehlivan, Kolaylı Sadık Esen'i Kolaylı Hüseyin Yener Pehlivan, Adalı Halil'i Kel Aliço, Kurtdereliyi Adapazarlı Cinci Hoca ve en nihayet Yaşar Doğu'yu da Samsunlu Sami Aker yetiştirmişlerdir.

Güreşimizde usta-çırak geleneği önemini kaybedince büyük pehlivanlar yetişmez olmuştur. Son olarak günümüze yakın pehlivanlardan Karamürsellî Aydın Demir'i İzmirli Göçmen Kara Ali, Denizlili Hüseyin Çokal'ı Denizlili Hasan Güngör, Ordulu Mustafa Bük'ü de Adapazarlı Zülküf Karabulut (Aykus) yetiştirmişlerdir. Manisalı "Dünya Güzeli" Kel Hüseyin güreş yaptığı 20 yıl zarfında kırka yakın gence yağlı güreşi öğreterek son yıllarda en çok çırak yetiştiren pehlivan olmuştur.

Adapazarlı Zülküf Karabulut'un çırağı Ordulu Mustafa Bük Kırk-

KIRKPINAR DEYİNCE 44

pınar'da üstüste başpehlivanlığı elde ederek "Altın Kemer" kazanan pehlivanlar arasında yer almıştır. Ordulu vefat edince de ustası O'nu Adapazarı Akbalık Köyü'nde toprağa vererek büyük bir mezar yaptırmıştır.

Ordulu'dan sonra Aydın Demir'de "Altın kemer" sahibi oldu. Ordulu çırak yetiştiremedi. Aydın'ın çırağı Kadir Birlik ise halen meydanlarda kısıbetini arayan fazla kilolu olmamakla birlikte iyi bir pehlivandır.

ANMA TÖRENİ: Pehlivanların Piri Şeyh Celalettin, Adalı Halil ve Kara Emin'in kabirleri başında Kırkpınar öncesinde dua edilir.

YAĞLI GÜREŞTE DUA

Yağlı güreşin en önemli özelliklerinden biri kapışmaların müzik eşliğinde ve dua ile yapılmakta olmasıdır. Pehlivanları meydana salan salavatçı veya cazgır denilen spiker sporcuları doğum yerleri veya

KIRKPINAR DEYİNCE 45

şöhret buldukları bölgelerin adını başta söyleyerek, anarak taktim ettikten sonra mutlaka dua eder. Bu dua yörelere göre değişir.

USTA VE ÇIRAK: Eski dönemlerin tanınmış cazgırı Şirin ile Şirin'in çırağı Şükrü Kayabaş Kırkpınar güreşlerinde birarada.

Yakutça "Çaskır" acı ses, feryat, çığlık anlamına gelen cazgıra bazı bölgelerde "Okuyucu" da derler. Cazgır karşılaşmalardan önce pehlivanların menkıbelerini okur oyunlarını söyler dualarını yapar ve pehlivanları birer birer isimleriyle halka taktim eder.

Adapazarlı Şirin Mustafa, çırağı Şükrü Kayabaş, Düzceli "Manav" "Osman" son çeyrek asır zarfında Kırkpınar'da cazgırlık yapan kişilerdir.

Pehlivanlıkta olduğu gibi cazgırlıkta da usta-çırak geleneği vardır. Şirin çırağını yetiştirmiş Adapazarı'nda bir bakım evinde günlerini doldurmaya başlamıştı. Şimdi çırak yetiştirme sırası Şükrü Kayabaş'a gelmiş bulunmaktadır.

EŞLEŞTİRMEDE USUL

Pehlivanların eşleştirilmelerinde o sene çeşitli bölgelerde yapılan güreşlerde elde etmiş oldukları dereceler gözönüne alınmaktadır. Bazıları güreşçilerin bir boy yukarda güreşmekten kaçınarak bir alt boya

soyundukları görülür. Bazıları da "Boğulursan büyük suda boğul" tabirine uygun olarak "ille de baş" deyip tuttururlar. Bu durumlarda olaya meydan hakemleri el koyar. Er Meydanı'nı kontrol altına alan ve yenme-yenilme olaylarını kule hakemlerine bildiren, yasak oyunları ayrıca ikaz eden meydan hakemleri, Kırkpınar güreşlerini tertipleyen kurulca eski pehlivanlar arasından seçilir. Bunların bazıları kapışmalar sırasında kendi bölgelerini temsil eden pehlivanları belli etmeden kollamak hevesine kapılırlar. Bu türlü hallerde de karşılaşmaları kuleden takip eden hakemler olaya anında müdehele ederler.

Kırkpınar'da bir yıl önce büyük boya soyunan bir pehlivan şayet o yıl katıldığı boyda birincilik elde etmişse, ertesi yıl bir üst boyda güreşmek mecburiyetindedir. Boy birincisi ne bir küçük boya, ne de aynı boya katılır. Bu güreşçiler mecburi olarak bir üst boyda kolbağlamak zorundadırlar. Ne var ki her saniye Kırkpınar'da keyfi hareketler yapılmaktadır. Başa soyunan ve bir netice elde edemeyen bazı pehlivanlar, daha sonra kule hakemlerinin kararıyla başaltına alınmışlardır. Bu tür kararlar Kırkpınar törelerine aykırıdır.

Ayak, deste, orta, başaltı ve baş olmak üzere kilo, yaş ve teknikleriyle bir yıl önceki ve o mevsim elde ettikleri başarıları göre sıralanan güreşçiler böylece eşleşmiş olurlar. Kırkpınar kule hakemleri geleneksel eşleştirme yöntemi yerine "kura ile" de eşleştirme yolunu seçmektedir. Bu karar ve sorumluluk onlara aittir. Kırkpınar'da ayaktan başlayıp başa kadar güreşmiş pek çok pehlivan vardır. Bunların arasında Zülküf Karabulut'la Manısalı Niyazi Güreşen'i sayabiliriz.

YAĞLANMADA USUL

Eşleştirme yapıp cazgırın duasının bitiminden sonra güreşlerin başlayabilmesi için pehlivanların yağlanması gerekmektedir. Bu işlemler ise şu şekilde olmaktadır:

Er Meydanı'nda güçlerini denemeye karar vererek soyunup kısıbet giyen pehlivanlar içleri yağ ve su doldurulmuş kazanlarda yağlanırlar. Yağ dökünürken önce sağ elle sol omuza, göğüze, kol ve kısıbete yağ sürülür. Sonra sol elle aynı şey yapılır. Pehlivanlar kazan başında birbirlerinin de yağlarlar. Kapışma sırasında yağlanmak ihtiyacını duyan pehlivanlar ellerinde ibrikle meydana dolaşmakta olan yağcılardan yağ isteyebilirler. Ancak yağa ve yüzünü silmek için yanlarında bulunması gereken beze tekrar ihtiyaç duyan güreşçinin bu işlemi yapabilmesi için rakibin izin vermesi gerekmektedir. Bu da töreden sayılmaktadır. Karşılaşma kızıymışsa ve bir pehlivanın biri zaman çalmak,

dinlenmek için yağı,suyu bahane ediyorsa rakibi haklı olarak buna karşı çıkabilir ve kozunu paylaşmakta olduğu güreşçiye izin vermez. Bu hakka sahiptir de.

KİLOLARCA YAĞ: Kırkpınar güreşleri boyunca pehlivanların yağlanabilmesi için kilolarca yağ kullanılmaktadır. En çetin rakipler bile birbirlerini yağlamaktan hoşnut olurlar.

Kırkpınar'da yağ ibrikçisi, su ibrikçisi (Sucu), davul ve zurnacı, pehlivanı, ağası geçmiş günlerde giyim kuşamlarından bir bakışta anlaşılırdı. Zamanla giyim kuşamda pek çok değişiklikler yapıldı. Meydan hakemleri bir ara güreşçilerin giydikleri eşofmanla sahaya çıkar oldular. İbrikçilerle bezciler (Bezici) de "İzci" gibi giyindiler.

KIRAN KIRANA

Kırkpınar'da "kiran-kirana" güreşler atıldı denildiğinde rakiplerini yenen pehlivanların hiç beklemeden yeniden tutuştukları anlatılmak istenirse tabir yerinde kullanılmış olur. Törelere göre güreşlerin "kiran-kirana" olması icabeder. Fakat, bu da değiştirilmiştir. Geçmiş yıllarda, diyelim başa on pehlivan soyundu, rakibini ilk yenen, günün ikinci galibi ile karşılaşır ve eşlendirme bu tarzda olurdu. Kel Aliço'ların, Hergeleci İbrahim'lerin dönemleri ile birlikte daha önceki asırlarda da aynı usul uygulanırdı. Kiran-kirana güreşler, 1970 yılına kadar sürdü. Bunun da mahzurlu yanları vardı. Favori pehlivan rakibini hemen yenerse onunla karşılaşmak istemeyenler güreşlerini gereksiz yere uzatırlardı. Bu yüzden her eşlendirme için yeni kuraya gidilmesi usulü uygulanmağa başladı.

KIRAN KIRANA: Bazı pehlivanlar güreşe doymaz. Doymaktan öte rakip tanımaz. Tuttuğunun sırtını yere yapıştırıp karşısına çıkacak yenisini bekler. Böyle zorlu güreşçileri arar olduk.

Kiran-kirana denilince bazıları, tabirin sert güreşi kasdetmek için

kullanıldığını sanır. Yağa, beze gitmeden, ilk yenenle ikinci galibin yeni bir tur için kapişmasına "kiran-kirana" olduğunu daha önce belirtmiştik. Kırmak, eski Türkçe'de "yenmek" anlamındadır. Zamanla "kırmak" kelimesinin yerine başka kelimeler kullanılmaya başlanmış, son yıllarda ise "galibiyet" ve şimdilerde ise "yengi" denir olmuştur.

DAVUL ZURNA

Davul ve zurna ekipleri er meydanındaki yağ ve su kazanlarının hemen hizasında ve biraz yanda çalışırlar. Kırkpınar'da davul ve zurnacılar açık artırma ile bu görevi alırlar. Dünyada yağlı güreş gibi müzikle yapılan spor yarışması yok denecek kadar azdır. Son yıllarda ritmik cimnastikle buz pateni gibi gösteriler de müzik eşliğinde düzenlenmektedir. Özbek'ler de yine müzik eşliğinde güreşirler. Davul ve zurnacılar, atalarımızdan bizlere yadigar kalan pehlivanlık ve cenk havaları ile hem seyircileri hem de pehlivanları coştururlar. Pehlivanlardan biri yenici bir oyuna girdiği zaman tempoyu hızlandırırlar ve böylece hem sporculara hız vermeye çalışır, hem de seyircilere heyecan verirler. Bu hızlı tempoya "cangarbi" adı verilir. İşte bundan sonra zurnacılar tiz bir sesle bunu ilan ederler. Ardından tempo yine yavaşlatılır. Mehter lisanı ile bir davul ve bir zurnadan meydana gelen bu gruba "kat" denir. Kırkpınar'da her yıl 15 "kat" davul ve zurna ekibi görev yapar.

Dünyada en güzel davul-zurna Kırkpınar güreşleri sırasında çalışır. Meşhur zurnacı Emin de er meydanında kendisini tanıtmış bir müzisyendi. Zurnacı Emin, burnunun tek deliğiyle görevini yapardı. Çünkü diğer deliğinde kocaman bir et parçası görülür, hatta bu et parçasından üst dudağına doğru sümüğü de sarkardı.

Zurnacı Emin'den sonra Kırkpınar'da zurna çalarak nam salan müzisyenlerin başında Osman Zurna'yı sayabiliriz. Osman Zurna ekip başı olarak çalışırdı. Oğlu Faris de şimdi babasının yolunda yürümektedir. Bu çalgıcılar kendilerine "esmer vatandaş" denilmesinden çok şikayetçidirler. Onlar kendilerini "dağlı" olarak kabul ederler ve "Biz dağlıyız" derler. Son derece konukseverlerdir. Edirne'de Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapmış olan güreşsever Nurettin Güler yanında da güreşin ileri gelenlerinden bir kaç kişiyle birlikte sık sık Osman Zurna'nın mekanına giderlermiş.

Davul ve zurnacılar güreşi de çok iyi bilirler. Kırkpınar'ın tarihinde davul ve zurna çalarken er meydanındaki güreşçilerden birine "işaret" verdikleri öne sürülen ekipler vardır. Meşhur Kel Aliço Plevneli oldu-

ğundan, Kırkpınar'da görevli müzisyenleri pek yakından tanır, onlar da kendisini çok severler. Bu nedenle de güreşler sırasında Aliço'ya davul ve zurna ile karşılaşmakta olduğu rakibinin zayıf tarafını anlatırlarmış. Aliço'da davul-zurnanın dilinden iyi anlar ve rakiplerini mağlup ederken bu ekibin verdiği "kopya"dan da faydalanırmış.

Müzisyenler renkleri kendilerine benzeyen pehlivanları sever ve tutarlar. Samsunlu İbrahim Karabacak, İzmirli Göçmen Kara Ali ve Karamürselli Aydın Demir ile Ordulu Mustafa Bük Kırkpınar'da pehlivanlarla halkı coşturan müzisyenlerin sevdiği güreşçilerdendi.

Türkler Milattan Önce 400 yıllarında da davul ve zurna çalmaktaydı. İslamiyetin kabulünden önce davulun adı "tümrük", zurnanın adı ise "yırağ" dı. Orhun Yazıtları ile Kaşgarlı Mahmut'un Arapça açıklamalı "Türkçe Lugatları Divanı" eserinde bu iddialar doğrulanmaktadır. Bunların yanında Fars ve Çin kaynakları ile Farabi ve Harezmi gibi bilginlerin musiki üzerine olan yazıları bu gerçeği anlatmaktadır.

DAVUL ZURNA EŞLİĞİNDE GÜREŞ:Pehlivanların güreşler boyunca en büyük gereksinimlerinden birisi de davul ve zurnadır. Davul ve zurnanın ritmi güreşçilere ayrı bir güç verir.

Süleyman Peygamber zamanında da günümüzden 5 bin yıl kadar önce Yahudi'ler, zurnayı bilip çalmaktaydı. Yahudi tapınaklarında çalınan zurnanın adı "Halil" idi.

Osmanlı Ordusu'nun her sınıfında, yayada, atlıda her bölükte mehter takımı bulunurdu. Mehter, sivil hayata da girmişti ve her kasaba veya köyün mehter takımı vardı. Avrupa'daki Türk Elçiliklerinde de mehter takımları kurulmuştu. Mehter bölüklerinin Avrupa musikisine geçici etkileri olmuştur. Beethoven'ın dokuzuncu senfonisinin son bölümü "Atina Yıkıntıları" ve "Egmont" musikisinin bazı bölümleri, Mozart'ın "Türk Konçertosu" adı verilen keman konçertosunun son bölümü ve ayrıca çeşitlenmeli klavye sonatının "Ronda alla Turca" bölümü bu etkilerin izlerini taşır. Mozart, "Ronda alla Turca"ında sol el ritmini davul düm-teklerine, sağ el melodisini de zurna sesine benzetmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda mehterhane kurumu 1820 yılında kaldırılmıştır. Eski Yunan tapınak musikisinin dışında zurnayı andıran "sulos", şarap ilahı "Dionisos"un simgesiydi. Hint davuluna da "tabla" adı verilmiştir.

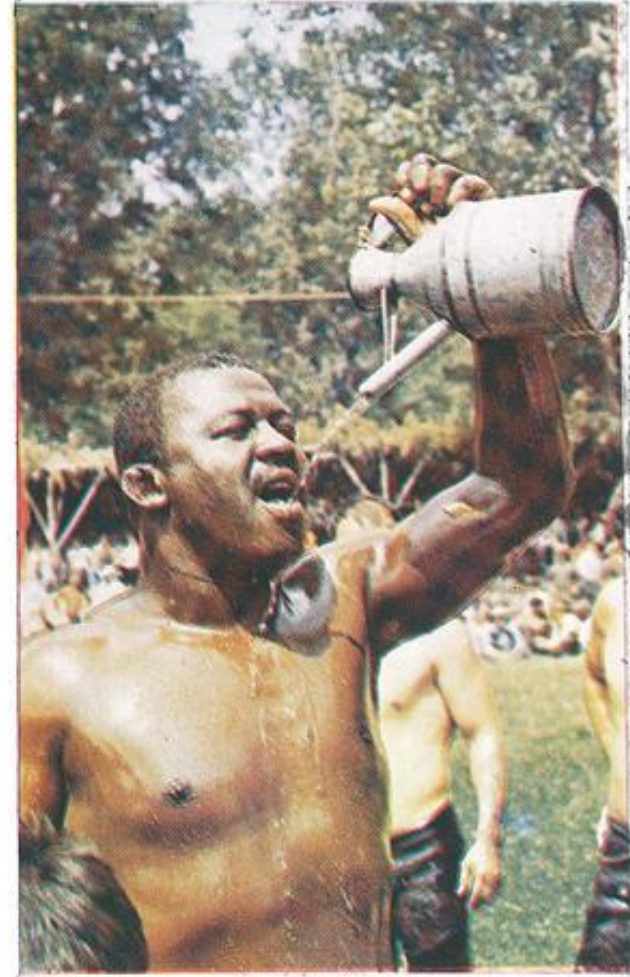
"Zurnada peşrev aranmaz, ne çıkarsa bahtına" denilmesine rağmen, Kırkpınar güreşlerinde zurnada peşrev aranır. Kırkpınar'da yıllarca "kat başlığı" yapan Osman Zurna'dan aldığımız bilgilere göre, güreşin başındaki eşlendirmeler sırasında Hızır "Huzur" havaları çalınır. Meşhur Pehlivan Adalı Halil'e (Abdül Halil) ithaf edilen "Adalı havası" ayrıca "Selanik dağ" adlı havaları vurur. Güreşler sırasında da cengavi havalara geçilir. Curcuna cenk havası ile pehlivanlara "sinyal" verilir. Adeta "alttaki pehlivana "dikkat et", üsttekine de "kaçırma" demek isterler. Karakucak'ta, Adana dolaylarında davul-zurna "Köroğlu" vurur. Antalya Elmalı'da görüşlerden önce "Yürük Ağu" çalınır. Pehlivanlar kapıştıklarında davul-zurna susar. Buna da sebep, pehlivanları pirleriyle baş başa bırakmak düşüncesidir. Pirlerle Hızır pehlivanları başbaşa bırakmak için Antalya Elmalı'da susan davul-zurna Edirne'de vurur. Davul pes perdeden vururken, zurnacılar "tiz" perdeden dem tutarlar. Kırkpınar'da müzisyenler, kule hakemlerinin işaretleri üzerine susarlar. Bu işaret bazen cazgır tarafından mikrofona "davulcular!" şeklinde seslenme ile veya kule baş hakemince çalınan "zil"le yapılır. Bu sessizlik sırasında baş hakem meydanadaki kapışmalarla ilgili herhangi bir kararı açıklar. Ardından verilen ikinci bir işaretle davulculara "çal" denir. Cazgır "davulcular!" ikazı ile müziğe bir süre ara verdirirse, konuşmasını tamamladıktan sonra yine mikrofondan onlara "çal davulcu" diye seslenir.

Davulla ilgili olarak bir de "Davulun sesi uzaktan hoş gelir" tabiri

vardır. Bu söze rağmen davul sesini yakından dinlemekten son derece hoşlanan kişiler de vardır. Bunların çoğunluğu güreşleri davul-zurna ekibine yakın bir yere kurularak seyrederek. Müzisyenler tarafından tanınmış olanları da kışımlar sırasında onların aralarına girerler. Bu bir nevi misafir olma anlamına gelir ve zurnacılar, kendilerine gelen misafirlere sandalyelerini verirler. Bu yakından davul-zurna dinleme sırasında er meydanında kışımlar sürdüğünden müzisyenlere para vermek ayıp sayılır. Her şeye rağmen para bekleyip alanlar da çıkar. Asıl bahşiş güreşlerden sonra taktim edilirse daha makbule geçer. Bahşiş, zurnanın deliğine sokulur. Zurnacı da aldığı bahşişi ekip başına teslim eder.

BAŞPEHLİVANLIK

Türkiye'mizde yağlı güreşe hayranlık duyanların sayıları milyonları aşar. Yağlı güreş seyircisi kadar sessiz ve sakin, kurallara uyan başka seyirci olamaz. Anadolu'muzun bazı yörelerinde tertiplenen yağlı güreşler bir meydanda yapılır. Ve bu meydanın etrafına da organizatörler "ip" çekerler. Hiçbir seyirci bu ipi atlamaz. Gider bilet satın alır ve meydanın kenarına yerleşir. Güreşe gönül verenler er meydanında "sağlam" güreş isterler. Bir pehlivan ne kadar usta olursa olsun, namı bulunursa bulunsun, anlaşmalı galibiyete yaklaşırsa, güreşsever adeta kendi kendini kahreder ama bunu pehlivana belli etmez. Üzüntüsünü içine atar. Yağlı güreş daha ziyade bir "denge" güreşi olduğundan bunda iyi pehlivanlara "yol verme" seyircilerce kabul edilir. Buna "anlaşmalı güreş" denmez. Rakiplerinden çok fazla olan pehlivanla, varını-yoğunu ortaya koyacak şekilde bir kaç dakikacık bile olsa mücadelete ettikten sonra meydandan çekilen güreşçiye kötü gözle bakılmaz. O, gücünü sergilemiş, fakat kendisinden çok fazla olan başpehlivana veya pehlivan adayına "yol" vermiştir. Her mevsim hangi pehlivan iyi çalışmış, Kırkpınar'da hangisi şanslı, yerel kışımlarda bu belli olur. Birbirlerine denk pehlivanlar, yalandan da olsa sıkı bir mücadeleye girer ve yağlı güreşin bazı oyunlarını sergilerlerse bu da hoş karşılanır. Çünkü kalıplı bir pehlivan güreşi bağlayıp isterse tatsız tuzsuz bir hale de sokabilir Bağlamalı güreş yerine hızlı, heyecanlı ve oyundan oyuna geçişli, kahramanca çırpınılı güreş erken bile bitse seyircilerce tercih edilir. Kırkpınar'da güreş bağlamakta usta Beykozlu Koca Sabri, Çanakkaleli Mahmut ve Manisalı Arap Mustafa Yıldız ile İzmitli Ali Gürbüz sayılabilir. Bunlar iri-yarı olduklarından en çetin bir pehlivanla saatlerce yenme-yenişme olmadan tuttıkları güreşi sürdürebilirler.

MUSTAFA YILDIZ: 1972 ve 1981 Kırkpınar Başpehlivani

Mustafa Yıldız'ın oniki saat kadar güreştiği Kırkpınar'da görül-müştür.

Hakem kurulu, çoğu zaman Koca Sabri'ye belli bir yolluk verir ve

onu güreşlerden ayırırdı. Çünkü rahmetli pehlivan 150 kilo idi ve O'nu kolay kolay kimse yenemezdi.

Edirne Sarayı'ndan başka ülkemizde Uzunköprü, Keşan, İpsala, Tekirdağ, Babaeski, Malkara, Çanakkale Pınarbaşı, Adapazarı Akbalk, Karadilli, Çamlıbel, Elmalı, Akhisar, Karamürsel, Durhasan, Koca Rüstem, Soğanlık, Büyükaada, Rami, Eyüp, Sazlıbosna, Bayrampaşa, Merdivenköy, Çorlu, Büyük Mandıra, Pehlivan köyü, Çan, Lapseki, Biga, Gelibolu, Kavak, Düzce ve Hendek taraflarında çeşitli güreşler tertiplenir.

Fakat Türkiye Başpehlivanı Kırkpınar'da başpehlivanlık kazanan pehlivana verilen bir ünvandır. Bu bakımdan Kırkpınar kapışmalarının önemi pek büyüktür.

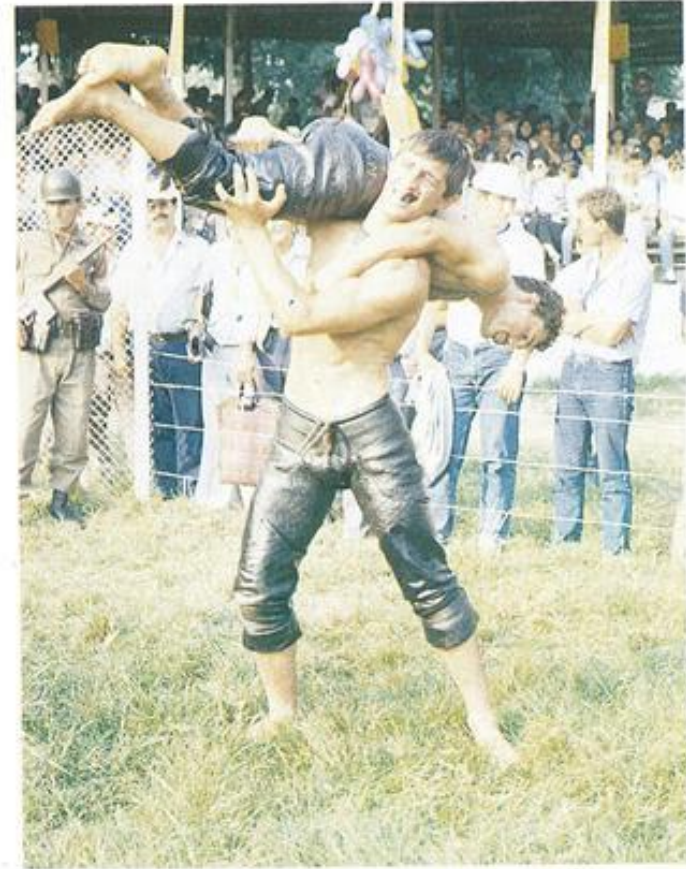
Kırkpınar'da üst-üste üç defa başpehlivanlığı elde eden sporcuya "altın kemer" verilir. Bu kemer, 22 ayar altındandır ve bir kilo 400 gram ağırlığındadır. Kemer, ince işçilik istediğinden altın fiyatı kadar da işçiliği tutar.

Kırkpınar'da ilk altın kemeri aldığı öne sürülen Tekirdağlı Hüseyin Alkaya, kendisine altın yerine bakır kemer verildiğini sağa sola anlatmıştır. Sirkeci'de "Kırkpınar" adlı küçük bir oteli bulunan ve modern Koca Yusuf diyebileceğiniz bu harika sporcu, Fındıkzade taraflarında otururdu. Otelinde ve evinde kendisiyle yaptığımız çeşitli görüşmelerde merhum başpehlivan, güreş yaptığı yıllarda kazanmış olduğu üç kemerin altın olmadığını ispatlamaya çalışmış ve bunlardan birisinin bakır, ikisinin de teneke olduğu belirlenmiştir.

Ordulu Mustafa Bük, Kırkpınar'da altın kemer kazanan ilk başpehlivanlardandır. Ordulu'dan sonra Aydın Demir bu şerefi elde etmiş, Denizlili Hüseyin Çokal da pehlivanlık kapışmalarında doruğa çıktıklarını "altın kemer" kazanarak göstermişlerdir. Pehlivan ödülleri para olabileceği gibi öküz, at, dana ve koç da olabilmektedir. Geçmiş yıllarda başa deve, başaltına boğa, büyükortaya kısırak, küçükorta ve desteye de çeşitli ödüller konurdu. Ege ve çevresinde düzenlenen kapışmalarda başpehlivana deve armağan edilmesi yıllarca bir gelenek olarak sürmüştür.

YAĞLI GÜREŞ KURALLARI

Asırlarca hiç bir değişiklik yapmadan günümüze kadar gelen yağlı güreşte son yıllarda alabildiğine değişiklikler ihtiva eden yönetmelikler yürürlüğe konmuştur. Biz yağlı güreş töresini buraya kaydederken, son değişiklikleri belirten Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmeliği de

İKİ YİĞİT ÇIKTI MEYDANA: İşte Kırkpınar'ın en önemli anlarından birisi. Çok sıkı bir kapışmadan sonra birinin üzüldüğü diğerinin sevineceği bir an.

bu eserin sonuna ekledik. Bilinmesi gereken esas mesele, yağlı güreşte ananevi kurallardır. Yönetmeliklerin sadece günümüzdeki kapışmalar için bilinmesi gereklidir.

Elbette yağlı, minder güreşi gibi değildir. Dengeye dayanır. Minderde beş dakika zarfında pek çok oyun alış veriş yapan güreşçiler bulunabilirse de yağlıda durum böyle değildir. Pehlivanların ilk yarım saat içinde hiç bir oyuna girmedikleri çok görülmüştür. Yağlıda spor-

cular, sadece kol ve ense bağlayıp er meydanında durabilirler. Fakat taraflardan birisinin yapacağı güzel bir oyun, seyircileri ayağa kaldırmaya yeter. Yağlıda bir pehlivan yenik veya galip olduğunu bilir. Bunu da kabul eder. Gelenek budur. Pehlivanlar birbirlerine akransa kapışmadan sonra "sırt sıvazlayıp" ayrılırlar. Tecrübeli bir pehlivan genç rakibine kaybederse karşılaşmanın ilanını takiben genç sporcu, kendisinden yaşlı olan rakibinin elini öper. Karşılaşma boyunca meydana terkedilmez. Gevşeyen paçaları yeniden bağlamak, yağ tazelemek, gözleri silmek veya er meydanının nihayetine düştüğünden ortaya yürümek arzusu mazeret sayılmaz. Bu gibi durumlarda müsabıklar birbirlerine izin verebilirler. Çoğu zaman da kule hakemleri pehlivanları çeşitli anonslarla meydanın köşelerinden ortaya doğru gelmelerini ister.

Yağlıda beraberlik yoktur. Hakem kurulu, birbirlerini yenemeyen pehlivanlar olduğunda "eş değiştirme"ye başvurabilirler.

Yağlanmak pehlivanların bazen hayat boyu vazgeçemeyecekleri bir alışkanlık halini alır. Güreşlerini tamamlayan pehlivanlar iyice yıkanıp temizlendikten sonra vücutlarını hafifçe yine yağlayıp öyle giyinirler. Yağ bulunmayanlar ise temizlendikten sonra "yağlı gömleklerini" sırtına geçirirler. Pehlivanların karşılaşmalar sırasında sık sık bezciyi çağırmaları ve gözlerini silmeleri gözlerine yağ kaçmasından dolayı değildir. Göze yağ kaçmaz, kaçsa da yakmaz. Pehlivanlar gözlerine ter indiği için silinmek ihtiyacını duyduklarını anlatırlar.

Güreşler sırasında bir pehlivan baygınlık geçirir veya sakatlanırsa karşılaşma durur ve on dakika içinde tedavisi tamamlanmazsa sakatlanan güreşçi yenik kabul edilir.

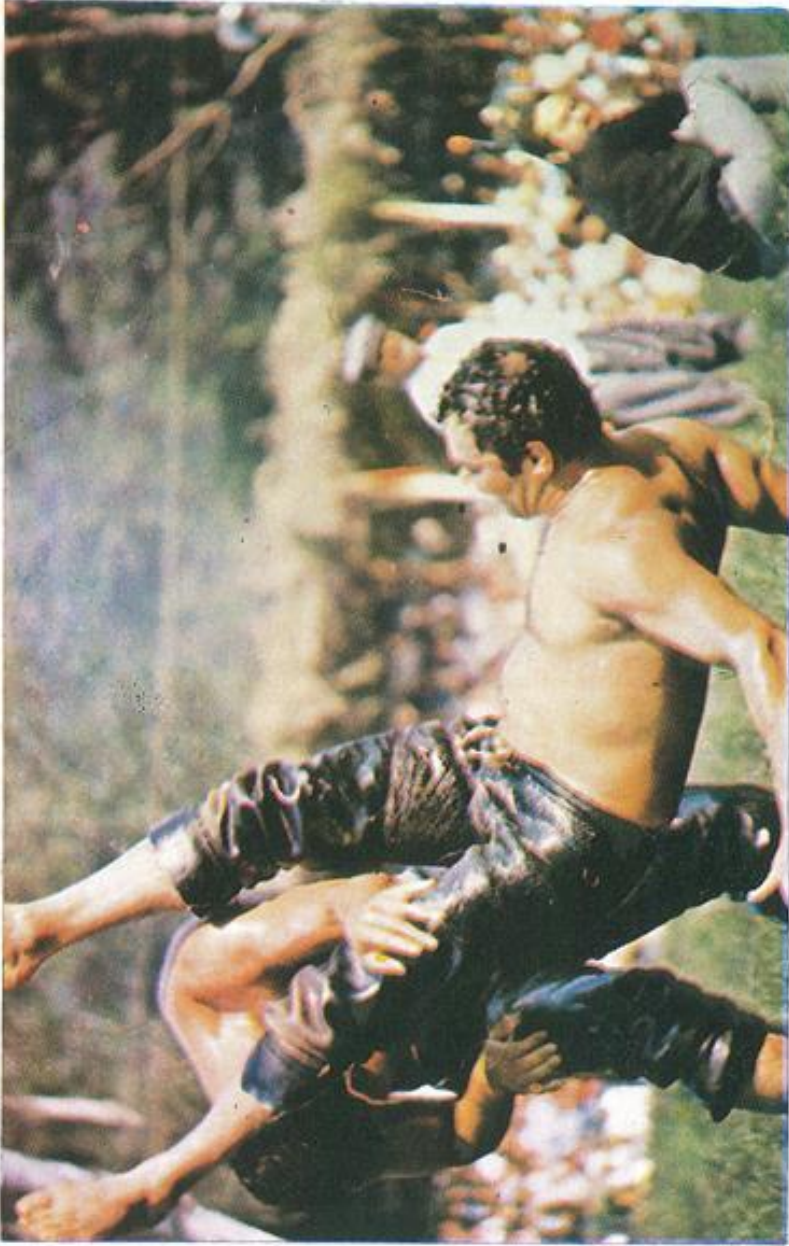
Kırkpınar Başpehlivanlık kapışmalarında 1964 yılına kadar kura çekmek adet değildi. Türkiye başpehlivanlığını kazanacak kişi rakibini mutlaka yenmek zorundaydı. Yenileceğini anlayan sporcu "pes ederek" de meydandan çekilebilirdi. Tehlikeli oyun alışverişlerinde, özellikle kündeğe, kazığa gelen bir pehlivan, yüzde yüz yenileceğini anladığında rakibinin paçasına dokunur, böylece yenilgiyi kabul ettiğini belirtmiş olduğundan rakibi de oyunu çözer, pes eden pehlivan ise sırtağı olmaktan kurtulurdu.

Kırkpınar'da pek çok başpehlivanlık kapışması pazar akşamı sonuçlanmamış, gelenek gereği bir sonraki güne bırakılmıştır. Samsunlu İbrahim Karakucak ile Mehmet Ali Yağcı'nın bir trafik kazasına kurban giden Vizeli Şaban Filiz ile kapışmaları ertesi güne bırakılan karşılaşmalardandır.

Vizeli Şaban Filiz, Mehmet Ali Yağcı ile yaptığı final güreşinde

TURGUT ÖZAL KIRKPINAR'DA: 1986 yılında başpehlivan olan İbrahim Gümüş'ün altırkemerini ile Recep Kılıç ve Saffet Kayalı'nın madalyalarını zamanın Başbakanı merhum Cumhurbaşkanı'mız Turgut Özal takmıştı.

UNUTULMAZ KÜNDE: 1982 yılında Hüseyin Çokal'ın Aydın Demir'e attığı künde güreşseverlerin hala belleklerinde kalmış unutulması imkansız bir oyundur.

KIRKPINAR DEYİNCE 59

de yenilmemiş, rakibini de mağlup edememişti. Karşılaşma ertesi günü sabahına bırakılmıştı. Filiz, gece kısıbetinin yırtıldığını gördüğünü belirterek meydana çıkmak istemediğini açıklamıştı. Apar topar kendisine Çarşıkapılı Hidayet Usta'nın diktiği kısıbetlerden birisi getirilir. Şaban Filiz bu kısıbet ile yaklaşık bir saatlik güreşten sonra karşılaşmayı Mehmet Ali Yağcı'ya bırakır. (1964)

Bugünkü güreşlerde ise zamanlama getirilmiş bulunmaktadır. Yönetmeliğe göre başpehlivanlık karşılaşmaları ertesi güne bırakılmaktadır.

HATIRA RESMİ: Kırkpınar pehlivanları ile zamanın güreş yazarları bir Kırkpınar sonrasında hatıra resmi çektiler.

YENME YENİLME

Geleneksel yağlı güreşlerde yenme-yenilme şekilleri şöyledir:

1. Göbek yıldız görünce(göbek açılınca)
- 2- İki elle oturur durumda gömüldüğünde (payanda yapıldığında)

- 3- Sırtüstü düşerken tek dirseğin yere değmesi halinde.
- 4- ayak bağı olmadan kucaklanıp bulunan yerde bir daire içinde çevrilmesi veya kucakta üç adım taşınması halinde.
- 5- Tekelle dönerken diğer ele geçilmesi halinde.
- 6- Güreş sırasında kasıt olmadan kısıbetin kalçadan sıyrılması veya yırtılması durumlarında.
- 7- Çivi yukarı tabir edilen dikilmelerde
- 8- Sırtüstü (tuş) olmada
- 9- Tedavi veya bayılmalarda süre geçtiğinde
- 10- Faal durumunda hakem kararı ile diskalifiyeler

İBRAHİM BODUR'UN DESTEĞİ: Yağlı güreşe büyük destek veren bir isim olarak akıllarda kalanlar arasında İbrahim Bodur da bulunmaktadır.

YASAK OYUNLAR

Yağlı güreşin geleneğinde yasak oyunlar şunlardır:

- 1- Çift sarma(makas)vurarak rakibin üzerinde beklemek.
- 2- Kündede belkemiğine tazyik, beli dirsekle zorlamak
- 3- Ayağı dizkapağından ters tarafa bükme.
- 4- Baldırpatlatan oyunu yapmak.
- 5- rakibin gözüne, kulağına, burnuna parmak sokmak.

- 6- Kemane çekmek, tırmalamak, ısırarak, hayaları sıkarak, kafa, yumruk veya tekme atmak.
- 7- Rakibin kolunu ters tarafa bükme.
- 8- Sebepsiz yere boyunduruk çekerek rakibi boğmağa kalkmak.
- 9- Rakibi kasten saha dışına veya seyircilerin üzerine, meydana güreşmekte olan diğer pehlivanların üzerine sürmek.
- 10- Rakibi alta alınca arkadan kazık vurarak beklemek.

Yasak oyunlar uygulanırken, hakem önce ihtar verir, oyun bozulmadığı takdirde yasak oyun tatbik eden güreşçi müsabakalardan diskalifiye edilir.

4 KEZ BAŞPEHLİVAN OLDU: Kırkpınar'da 4 kez başpehlivanlık kazanan Samsunlu İbrahim Karabacak, Kırkpınar Ağalarından Zülküf Aykuş (Karabulut) ile birlikte

CEZA

Yağlı güreşte cezalar şunlardır.

1- Hakemlere, seyircilere, rakibe söz veya hareketle hakarete bulunan güreşçi belirli bir süre için müsabakalardan atılır. Bu süre bazen bir yıl bazan ömürboyu Kırkpınar'a alınmamak şeklinde olabilir.

2- Müsabaka sırasında rakibiyle konuşan veya kavga edenler de Kırkpınar'a alınmayabilirler.

3- Ciddi güreş tutmayanlar, anlaşmalı güreş atanlar da Kırkpınar'a sokulmazlar. Bunlar tespit edildiğinde müsabakalardan atılırlar.

Yağlı güreşte eleme usulü uygulanmaz. Yenilen güreşçi bir daha müsabaka yapamaz. Yenen ise güreşlere devam eder.

OYUNLAR

Yağlı güreşte oyunlar ayakta ve yerde olmak üzere iki bölümde toplanabilir. ayaktaki belli başlı oyunlar şunlardır:

a) Ayaktaki oyunlar

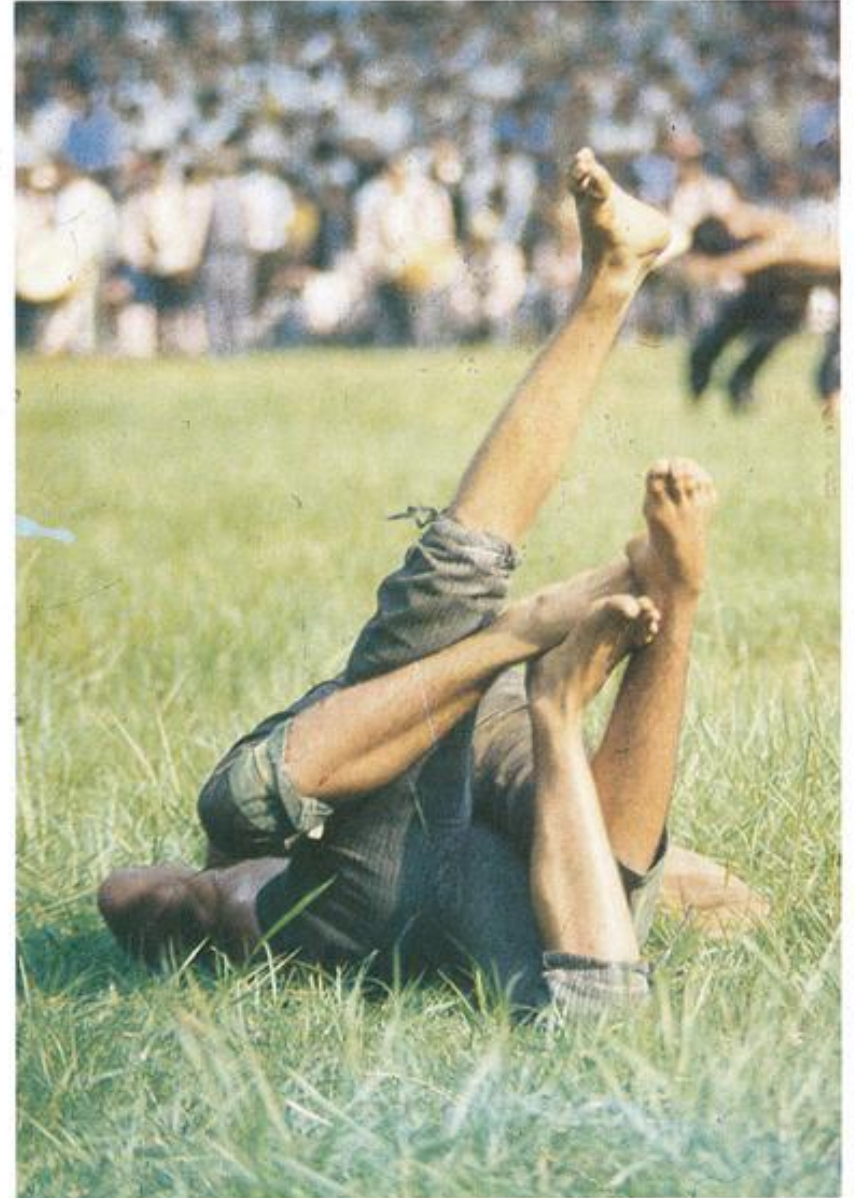
1- **Hücum Oyunları** : Elense, tırpan, budama, tek çapraz, çift çapraz, sırt çaprazı, tek, çift dalmalar, kazkanadı, iç paça dış kazık, ayak kündesi, koltukaltı, tek dirsek budama, çift dirsek kapma, kalçaya dalmak, ayak kemanesi ve rakibi taşımak.

2- **Savunma Oyunları** : İç ve dış tırpanda bacak kaçırma, çift çaprazda burun kakması, yanbaş, boyunduruk, boyundurukta dizleme, tek dalmada kurtuluş, dalarken baskı, kazkanadı boşaltması, kazkanadından sıyrılma, koltukaltına girmek, karşılıklı paça kasnak, çift çaprazda çift paça kapmak, arka çaprazdan sıyrılmak, paça kasnaktan sıyrılmak ve karşılıklı kaldırmalarda direnme.

b) Yerdeki oyunlar

1- **Yerdeki Oyunlar**: Sarma, tek sarma, sarmada çoban bağı, içkazık, dış kazık, dış kazıkta gerdanlama, paça kasnak, ters kepçe, sarmada kolla yaslama, oturak kündesi, diz kündesi, şak kündesi, ters sarma, iç kazık ters paça.

2- **Yerdeki savunma oyunları**: Sarmayı bozmak, sarmada yan kılıçık, sarmada dönme, sarmada dolu paça kasnak, sarma kündede raki-

OYUNDAN OYUNA: Güreşler boyunca pehlivanlar birbirlerini aldebilmek için çeşitli oyunları birbiri ardına dener ve zaman zaman da ortaya yukarıdaki ilginç manzaralar çıkar

ALTIN KEMERİN TEŞHİRİ: Kırkpınar başlamadan önce Altın Kemer ile madalyalar halka teşhir için dolaştırılır.

bin ayak bileğinden tutarak kündeğe geçmek, yerde kol bastının karşılığı sarmadan dönerken gırtlaklama, sarma ve kündeğe dolu kalkmalar, ters kepçeden kurtulmak, şak kundesinde bilek kapmak, şakta bilek kaparak kolbastı, kemanede sırta sayvant, kemanede aşırma suretiyle kalkmak.

OYUNLARIN TARİFLERİ

Elense:

Hasım ayakta iken onun dengesini bozmak maksadı ile sağ veya sol el ile ensesinden tutarak yana doğru yapılan itme hareketidir.

İç tirpan:

Elense ile müşterek veya müstakil olarak yapılır. Hasım dengesini bozmak ve düşürmek maksadı ile sağ veya sol bacağı ayakla içten yapılan darbe hareketidir.

Dış tirpan:

Yine aynı maksatla hasımın ayağına bu kez dışardan yapılan çelme hareketidir.

Çapraz:

Hasım dengesini arkaya doğru bozmak ve düşürmek maksadı ile kolların rakibin koltuk altından dolaştırılmak suretiyle arkasında ve belin üzerinden parmakların içiçe kenetlenmesi halidir. Buna çift çapraz veya göğüs çaprazı denir.

Sırt çaprazı:

Rakibin arkasında bulunarak onu öne düşürüp bastırmak amacı ile kolların koltuk altından geçirilip göbek üzerinde kenetlenmesi şeklidir. Bu pozisyonda rakibin havaya kaldırıp taşınması da sözkonusu olabilir.

Dalma:

Rakibi yere düşürmek amacıyla diz veya paçalardan yakalanması şeklidir. Tek paçayı yakalamak için yapılan dalmaya tek dalma, çift paçayı yakalamak için yapılan dalmaya da çift dalma denilmektedir. Dalma hareketlerinde paça veya paçalar yakalandıktan sonra rakip aniden çekilir ve bu çekilme işlemi yapılırken de rakip omuzların yardımıyla da itilerek düşmesi sağlanır.

Kaz kanadı:

Göğüs çaprazına benzer bir harekettir. Tek farkı bundan rakibin başının koltuk altında veya karnında bulunmasıdır. Bu da tek veya çift kaz kanadı olmak üzere iki ayrı şekilde yapılması mümkündür.

NEFES NEFESE: Pehlivanlaryorulduklarında çareyi yer oyunlarında arar ve bu pozusyonlarda biraz olsun dinlenme fırsatı bulur sonra yeniden güreşi hızlandırırılar.

Kasnak:

Rakibin kasnağı yani kuşağından başparmak dışarda kalmak suretiyle yakalanması şeklidir. Vücudun ön kısmına isabet eden kısımdan yakalanarak yapılan kasnağa iç kasnak, arka kısımdan yakalanarak yapılan oyuna da dış kasnak adı verilmektedir.

Kazık:

Kasnak hareketlerinde kol yumruk halinde kısıbetin içine sokulup-rakibin tutulması şeklidir. Bu da iç ve dış kazık olmak üzere iki çeşittir. Gerek kasnak ve gerekse kazık oyunları ayakta ve yerde yapılmaktadır.

Kepçe:

Bir eli rakibin bacakları arasına arkadan sokma şeklidir.

Ters kepçe:

Bir eli rakibin bacakları arasına ön (Kasık) tarafından sokma şeklidir. Bu pozisyonda kol manivela gibi kullanılarak rakibi yere çevirmek gerekir. Veya yine aynı elle dış kasnağından tutup göbeğe kadar havalandırmak suretiyle rakibin sırtı çevrilebilir.

Kılıç atma:

Yerde duran kimse, sarma takmak, kapana almak veya herhangi bir oyun için üstüne eğilmiş rakibin iki bacağı arasına bir bacağı sokarak diğer ayağının üzerinde şiddetle kıcını ve o ayağını yukarı diker ki bu suretle rakibinin sırt aşağı kapaklanmasını sağlamış olur.

Payanda:

Rakibin zor bir oyunu karşısında elleri yere dayama şeklidir. Bir el ile olursa tek payanda, çift elle yapılırsa buna da çift payanda denir.

Kemane:

Rakibin arkasına geçerek ellerin göğüste veya karında kilitlenmektedir. Bu esnada ayakların birbirinden ayrık ve gergin olarak arkada durması gerekmektedir.

Kemane çekmek:

Kilitlenen ellerin yumruk tersiyle tazyik yaparak rakibin karnından sağa veya sola gezdirilmesidir.

Kolbastı:

Dalıp paça veya bacadan kapan rakibin aynı şekilde ayağından kapılır. Bu suretle O'nun sağ veya sol kolu bizim sağ veya sol kolumuzla bacağımız arasında sıkışıp kalacağından o kola yüklenmek suretiyle o taraftaki kalçamız üzerine oturarak rakibin bacağına şiddetle çeker ve yan tarafa aşırılır.

Tilki kuyruğu:

Üstteki sarmasını boşaltıp kündelemek için asıldığı sırada alttaki o

yandaki elini ters kıvrarak üsttekinin omuzundan veya çenesinden tutarak yere doğru çeker.

Köpek kuyruğu:

Sarmadan dönene yapılır. Sarma taktığımız kisme altımızdan dönerken o taraftaki elimizle gırtlaktan, çenesinden veya alından karşılayarak sırt üstü bastırırız.

Yerde sürüme:

Altta toplu duran veya oturan rakibin bir ayağı veya ayak bileği iki elle tutularak veya bir elle ayak, bir elle de dış kasnaktan tutularak yüzü üstüne sürülür. Buna saban sürmesi de denilmektedir.

Köstek:

Yerde iken iki kolla rakibin bir veya iki ayağını sıkı bir şekilde sarmaktır.

Ayakla köstek:

Rakibin bir ayağını iki bacak arasına alıp kilitlemektir.

Künde:

Sırtımız sırtına, göğsümüz bel veya ayak tarafına dönük olduğu halde ellerimizi rakibin biri önden, diğeri arkadan olmak üzere bacakları arasına sokup kilitlemektir. Bu şekilde yenişe "Künde atmak" denir. Yapılış tarzına göre de bir kaç çeşidi vardır.

a) **Oturak kundesı:** Sarmadan sonra yapılır. Sarma takılıp elin birini alttakinin belinden aşırarak kasığı önünde veya arka taraftan bacakları arasına soktuğu diğer eliyle kilitler. Sonra sarmayı çözerek beline yüklenir ve kendi tarafına çevirir.

b) **Ayak kundesı:** Önümüzde ve yerde duran rakibi, yere diz çökmeden, oturak kundesindeki gibi bacaklar arasından yakalayıp göbeğine mize kaldırdıktan sonra sırt üstü çevirmektir.

c) **Şark kundesı:** Bir elimizi rakibin bacakları arasına arka taraftan sokar ve diğer elimizle de ya ensesine basarak veya dış kasnağından yakalayıp çevirmektir.

d) **Bel kundesı:** Yerde veya ayakta olur:

1) Oturmuş olduğumuz halde önümüzdekinin belinin iki tarafından ellerimizi sokup göbeğinde kilitledikten sonra üstüne yüklenip yere yaslarız. Peşinden belden aşağısını kaldırarak sırtını çeviririz.

2) Ayakta iken yerdeki rakibin belinden kaptıktan sonra göbeğe kadar kaldırarak sırtını çeviririz.

Boyunduruk:

Paça kapmış rakipten kurtulmak amacı ile bir kolun rakibin koltuk altından geçirilmesi ve rakibin kafasının koltuk altına sıkıştırarak iki elin gırtlak hizasında kilitlenmesi şeklidir. Rakip sağ koltuk altına alı-

nırsa buna sağ boyunduruk, sol koltuk altına alındığı pozisyona ise sol boyunduruk denilmektedir. Kural olarak rakip paçaları bıraktıktan sonra boyunduruğun çözülmesi gerekmektedir.

Kol bastı:

Tek dalmış olan rakibin bacakları arasından bir elin geçirilerek dışarda kalan diğer el ile kenetlenmesine denilmektedir.

Kurt kapanı:

Hem ayakta ve hem de yerde yapılan bir oyundur. Rakibin arkasından iken kollar onun koltuk altından geçirilir ve ensede düğümlenir. Tek veya çift kurt kapanı olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır.

Yanbaş: Çapraza girdiğinizde, hasmınız geri çekilerek, sağ veya sol kolunu çapraza almış olduğunuz kola takar veya kapar ani içten dönüşte muvazenenizi bozar ve bir ayağı ilerde iç çengeli yapııştırarak sizi yenebilir Buna yanbaş denir.

KONBİNE OYUNLAR

Paça kasnak:

Bir el hasmın kasnağında diğer el hasmın paçasında olmak üzere onu yenmek maksadiyle yerde veya ayakta yapılan bir oyundur.

Paça Kazık :

Bir eliniz hasmın paçasında diğer eliniz hasma iç kazık vurmuş vaziyette ayakta veya yerde onu yenmek maksadı ile yapmış olduğunuz bir oyundur. Kazığı dıştan vurursanız dış paça iç kazık olur.

Ellerin kenetlenmesi :

Her iki elin parmaklarının içe bükülerek birbirinin yakalanması halidir. Bu harekette baş parmaklar diğer elin orta parmakları ile dördüncü parmakları arasında sıkı sıkıya durur. Güreşte sakatlanmaya sebep olduğundan dolayı hiçbir şekilde parmaklar açılarak birbirinin arasından geçirilmemelidir.

Sarma :

Önce hasmı zaptetmek, bilahare yenici bir oyuna geçmek maksadı ile ayağımızı hasmımızın ayağının iç tarafına sokup dolamaktır. Sarmaya geçiş görülmektedir. Sarmanın diğer şekli de ters sarmadır. Ters sarma umumiyetle yerde yapılır. ayağınızın hasmın mukabil ayağına iç taraftan dolanması halidir.

Cezayir sarması:

Sarma kalçadan vurulursa buna Cezayir sarması denir. Ayrıca sarma tek ayakla yapılırsa buna tek sarma ,çift ayakla yapılırsa buna çift sarma adı verilir.

YAĞLI GÜREŞTE OYUN TAKTİKLERİ

Güreşe başlamak:

Peşrev ve selamlama merasimi bittikten sonra pehlivanlar güreşe başlar, başlarken hasmının ehemmiyetine göre güreşe girilir.

Genel olarak güreşe hasmını bağlamakla en ehemmiyetli güreşe girmiş olursunuz.

Ayakta güreşi bağlamak:

Ayakta güreşi bağlamak düzgün bir duruşla başlar. Güreşin sol tarafı kuvvetli yani solak güreşen bir pehlivanla yapılacağını kabul edelim. Sol elinizle hasmınızın sağ bileğini dıştan kavrsınız, sağ dirseğinizi hasmınızın göğsüne dayayıp el ayanızda ense ve kafatasında olacak şekilde ayarlayıp hasmınızın başını sağ pazunuzu ve omuz başınıza dayalı vaziyette tutarsınız. İşte bu durumda hasmınıza hakim olmuş olursuz.

Elense tırvan:

Hasmına yukarıda anlatıldığı şekilde hakim olduktan sonra sol elinizle hasmınızın sağ bileğini içeri doğru çekerken sağ eliniz ile hasmınızı solunuza doğru muvazenesini bozacak şekilde itersiniz. Bu durumda hasmınızı çeyrek daire muvazenesi bozulmuş olarak çevirmiş olursuz. Hasminize elense tatbik ettikten sonra sol ayağınızla hasmınızın sağ ayağına içten dışa doğru tırvan vurursunuz bu düşüş esnasında ya açık düşer veyahutta yüzü koyun kapalı vaziyette düşmüş olur. İşte bu düşüş esnasında ani bir ayak kundesı alma fırsatı size gelmiş olur. Bu kündeği atarken şak aranmaz, aranmasına zaman yoktur. Kündeği atamadığınız takdirde hasminize hakim olmak için hemen tek sarmayı almanız en garantili oyundur.

Budama:

Yukarıda izah edilen yakalama kalça ile diz kapakları arasından yapılırsa buna budama denir, budama da tek ve çift olmak üzere iki çeşittir.

Budama şekilde görüldüğü gibi çaprazla birlikte kullanılabilir.

Paça:

Kasnakta olduğu gibi hasmın paçalarına parmakların sokulup yakalanması haline denir. Tek veya çift paça olarak yapılabilir. iç ve dış paça, iç ve dışkazık veya kasnak gibidir. Hasımla yüz yüze bulunulduğu zaman veya iç paçada, hasmın sağ paçası sağ el veya sol paçası sol el ile yakalanırsa buna ters paça denir. paça kazık kasnak ve diğer oyunlar ile müşterek yapılır.

Topuk eleme:

Ayakta künde, şark kundesı, ayakta ters kepçe gibi oyunlara alınan kimse tam atılacağı sırada bir eliyle atanın bir ayağını topuğundan veya bileğinden yakalayarak şiddetle içeri çeker.

Ayakta Göğüs Çaprazı:

Hasminize kısa ve yakın toplanırsanız, uzun sürmemek şartı ile hasmınızın muvazanesini yana doğru bozmak için evvela sağa sonra sol ile içeri doğru iterseniz, diğer elinizle de hasmınızı dizinden budarsanız veya her iki kolunuzla çift budama yaparsanız, bunun çok kısa zamanda yapılmasında şu faydalar vardır:

Hasmınızın toparlanmasına meydan vermezsiniz, yorulmazsınız ve onu taşımazsınız, fakat uzun sürerse şu mahsurları vardır: Bu güreş, yağ güreşi olduğu için hasmınız fırsat bulur sizi yanbaş oyununa düşürür yani geri giderken sağ veya sol kolunu sizin çapraz almış olduğunuz kolunuza takar veya kapar ve ani içten dönüşle sizin muvazenenizi bozar ve bir ayağı ile de, iç çengeli yapıştırır. Sizi yana kabak gibi düşürerek yener. Bunu molla Mehmet ile Lüleburgazlı Ali Ahmet çok güzel yapardı.

Göğüs Çaprazında hasmını altına almak veya çengelleyip ayaktan açık düşürmek:

Hasmınızı çapraza almış sürerken sol elinizi çaprazdan bırakıp iç kasnaktan tutup dirseğinizle göğsüne dayanmak suretiyle kasnağı kendinize çekersiniz. Hemen sol ayağınızla dış çengeli vurarak açık düşürürsünüz. Bunu yapmağınızı takdirde kasnaktan çekip içe doğru yarım daire savurarak altına alırsınız. Kasnaktaki eliniz dış kola müsait duruma gelir ve dış kazığı vurursunuz. Hasmınızın toparlanmasına meydan vermeden kazıkla onu geriye doğru kanıttırırken sol ayağınızı gerdanlamak suretiyle yenersiniz. Bu oyunda ayağınızı hasmınızın önüne atmazsanız gerdanlamakla yenseniz bile yeniş sayılmaz.

Elense ile birlikte hasmınızın arkasına geçerek tatbik edilecek oyun:

Çatı göbek altından sıkı kavranmak suretiyle kaldırılıp üç adım götürmekle hasmınızı yenersiniz.

Yasak diye tabir edilen boyunduruktan ne gibi felaketler doğar.

Boyunduruğa düşen geriye değil, ileriye hasmınızın göğsüne göğsünüzü dayayarak dikilirsiniz, onun kolları boyundurukta bağlı kalırken böylece boğulmak tehlikeniz ortadan kalkmış olur. Ve onun yarı gövdesi omuzunuzun üstünde kalmasından istifade ederek kaldırır, üç adım götürür veya dıştan çengel atarak hasminize abanmak suretiyle sırtüstü düşürürsünüz. O yenik düşmese bile yere açık, dağınık gibi tehlikeli oyunlara düşer ve asla yenilmekten kurtulamaz.

Deliormanlı Kızılçıklı Mahmut

Deve yuları:

Bir elinizle hasmınızın başından, diğer elinizle onun çenesinden tutup kendinize çekiniz, gerekirse boyunduruğu vurup kaz kanadını tatbik edersiz.

Katır yuları:

Rakibinin başını boyunduruk gibi alıp ellerimizi gırtlığına kilitlemektir.

KURUCULAR

Birinci Dünya ve Kurtuluş Savaşları sırasında sekteye uğrayan, ayrıca asıl kapişma yeri bugünkü Yunanistan topraklarında kaldığından yeniden düzenlenmesi gereken Kırkpınar güreşlerinin başlamasına altı arkadaş önayak olmuşlardır. Şevket Ödül, Ekrem Demiray, Tefik Sülün, Nazım, Mehmet ve Şazi adlarındaki bu altı arkadaş Edirne'li'lerin mesire yeri olan Sarayı'nda 18 Mayıs 1924 tarihinde yeniden Kırkpınar güreşlerini başlattılar.

Sarayı adıyla anılan ve Tunca nehrinin kollarıyla çevrilen yarımadada onyedinci yüzyılda 10 bin kişinin içinde bulunduğu kocaman bir saray vardı. 1362 Temmuz'unda Bizans'tan alınan bu şehir, Avrupa seferlerinde padişah ve serdarlara İstanbul'dan sonra üç görevini yapan en önemli bölgeydi. Türk hükümdarlarının İstanbul kadar hoşlandıkları bir şehir olan Edirne, IV. Mehmet, kardeşleri, II. Süleyman ile II. Ahmet ve oğlu II. Mustafa'nın İstanbul'a tercih ettikleri yerd. Nitekim yıllarca Edirne'de oturmuşlardı. İstanbul'da bir başbakan vekili bulunuyor ve devlet Edirne'den yönetiliyordu. Bu hal bazılarının menfaatlerine dokunduğundan huzursuzluklara yol açtı. "Edirne Vak'ası" denilen olayda II. Mustafa devrilerek yerine kardeşi III. Ahmet paşalığa getirildi. Bu olayı takimen de artık padişahlar Edirne'de oturmaz oldular. Çeşitli işgaller ve ihmal sonucunda da Sarayı'nda bulunan Topkapı Sarayı'ndan sonraki en büyük Türk İmparatorluk Sarayı yıkıldı. Günümüze artık harabeleri kaldı.

1924 yılında düzenlenen modern Kırkpınar kapişmalarının ilkinde Arnavut Benli Abdullah başpehlivanlığı kazandı. Benli Abdullah, Yugoslav Teb'asındaydı ve ödülünü alıp Yugoslavya'ya döndü. 1924 yılının başaltı birincisi ise Asker Hasan Pehlivan'dı. Boy boyda Çavuş Pehlivan ikinci, Necip Köylü Salih de üçüncü oldular. Cumhuriyetin ilanını takiben tertiplenen ilk Kırkpınar güreşlerinde başpehlivana ödül olarak 50 lira verildi. Başaltı birincisi 45, Büyükorta şampiyonu 40, Küçükorta birincisi 30 ve deste şampiyonu da 20 lira aldılar. 1985

yılında ise başpehlivana bir kamyon dolusu eşyaların yanında para ödülü olarak 100 bin lira verildi.

KIRKPINAR'IN NAMLILARI

Kırkpınar güreşlerinde üstün kuvvetleri ve oyun bilgileri ile güreş-severleri büyüleyen, onların kalbini kazanan pek çok unutulmaz pehlivan vardır. İkinci Sultan Mahmut Devri başpehlivanlarından Kalyoncu olarak 1827 Navarin Deniz Savaşı'na katılan, yeniçeriliğin kaldırılmasından sonra da Kırkpınar'da başpehlivanlığı elde eden Yozgatlı Kel Hasan'ın şöhreti günümüze kadar uzanan güreşçilerdendir.

Sivastopol Savaşı'nda (1854-1855) topçu askeri olarak çarpışan Akkoyunlu Kazıkçı karabekir, Sultan Abdülaziz tahta çıktıktan sonra (1861) nam salmış pehlivanlardandı. Arnavutoğlu Ali Pehlivan ile beraber kalan Kazıkçı Kara Bekir, Kavasoglu'nu Kırkpınar'da açık düşürerek başpehlivanlığı elde etmiştir.

Kastamonu'nun Cambaz Köyü'nde doğan Arnavutoğlu Ali Pehlivan da Kırkpınar'ın namلیلarındandır. Abdülaziz'in veliahtlığı zamanında (1839-1861) saraya intisap eden Arnavutoğlu, 1860 yılında Kırkpınar başpehlivanlığını kazanmıştır. O devrin iri-yarı pehlivanlarının aksine 80-85 kilo ağırlığında olan Ali Pehlivan, gayet zeki ve usta bir güreşçi olarak tanınmakta. Gençliğinde Yunanistan'da şekercilik yaptığından "Arnavutoğlu" lakabı takılmış olup, Arnavutlukla alakası yoktur. Bu büyük pehlivan 42 yaşına kadar güreşmiş ve hiç yenilmeden meydanlardan çekilmiştir.

Kırkpınar'da boy gösteren Pomak güreşçilerinin bilinen ilki olan Kavasoglu Koca İbrahim, 1830'larda doğmuş, gayet iri yapılı yağlıcılardandı. Sultan Abdülaziz'in padişahlığı sırasında saraya alınmış, Şamdancıbaşılığı görevini yürütürken sporuna da devam etmiştir. Arnavutoğlu Ali Pehlivan'dan 15 yaş küçük olduğu belirtilen Kavasoglu, başpehlivanlığın Pomak'lardan başkasına geçmemesi için Kel Aliço ile Kara İbo'yu yanına getirtmişti. Zaten bu üç emsalsiz pehlivan birbirleriyle de akrabaydılar. Kavasoglu 1.90 m. boyunda ve 150 kilo ağırlığındaydı.

Koca Yusuf'un hayran olduğu güreşçi Şamdancıbaşı Kara İbo da Abdülaziz'in başpehlivanlarındandı. Gayet yakışıklı ve kuvvetli bir yiğit olan Kara İbo, sarayda şamdancıbaşılık yaptı. Sultan Abdülaziz ile birlikte Paris'e giden Kara İbo, padişahın gözdelelerinden Arziniyaz'a gönül verdi ve amansız bir hastalığa tutularak, kimilerinin iddiasına göre padişah tarafından zehirletilerek öldürüldü.

Kırkpınar kapişmalarının münakaşasız en büyük ismi Pilevneli Kel Aliço idi. Kırkpınar'da tam 27 yıl başpehlivan oldu. Üst üste üç yıl başpehlivanlığı kazanacak olana o yıllarda da kemer verilmiş olsa Kel Aliço'nun tam 9 altın kemer alması gerekiyordu. 1885 tarihine kadar güreşe devam eden Kel Aliço, Şamdancıbaşı Kara İbo ve Makarnacı ile birlikte Kırkpınar'da başpehlivanlık namını sürdüren pehlivanlardandır. Suyolcu Mehmet pehlivan Aliço'nun "Gaddar" olduğunu anlattı. Biz de bu bilgileri Suyolcu Mehmet Pehlivan'ın oğlu Suyolcu Mazhar Özpınar'dan öğrendik.

Kel Aliço

Koca Yusuf

Mazhar Özpınar yıllarca Kırkpınar'da başhakemlik yapmıştı. Dededen babadan "suyolcu'ydu. İstanbul'a su getirilen bütün yolları ezber bilirdi. Yıllarca Sular İdaresi'nde çalışmış ve emekli olduktan sonra bile yine müşavir olarak aynı dairede hizmetine devam etmişti.

Sultan Abdülaziz'in huzurunda Kel Aliço'yu yendiği söylenen Makarnacı Hüseyin Pehlivan da sarayda Kuşçubaşılık yaptı. Makarnacı, Kırkpınar'dan yetişme bir pehlivandı.

Bu dev güreşçilerin yanı sıra aynı dönemlerde Hamıacı Kayısoğlu, HamıacıSarı Hüseyin, Hamıacı Mustafa, Büyük Danacı, Küçük Danacı, Karagöz Ali, Pomak Deli Murat, Has Ahırlı Abdurrahman, Deliosmanlı Kara Ahmet, Has Ahırlı Çorumlu Zeynel, Koca Yusuf'un ustası Pamukçulu veya Pamuk Osman, Suyolcu Mehmet Pehlivanlar da er meydanlarında kısmetlerini aradılar.

Koca Yusuf'un başlı başına bir "Güreş imparatoru" olduğu yıllarda ise Kel Aliço'nun çırağı Abdul Halil (Adalı Halil) Filiz Nurullah, Kara Ahmet, Kurtdereli Mehmet, Bursalı Koca Rüstem ve Katrancı en namılı pehlivanlardandı.

Kurtdereli Mehmet Pehlivan

1864-1898 yılları arasında yaşayan Deliorman'ın Şumnu kasabasına bağlı Karalar Köyü'nde doğan Koca Yusuf, 1885 yılında Kırkpınar'da Kel Aliço'yu bozdu. Yusuf, Fransa ve Birleşik Amerika'nın çeşitli şehirlerinde de güreşerek yurt dışına "Türk gibi kuvvetli" atasözünü yayan sporcularımız arasında yer aldı.

Abdul Halil (Adalı Halil)

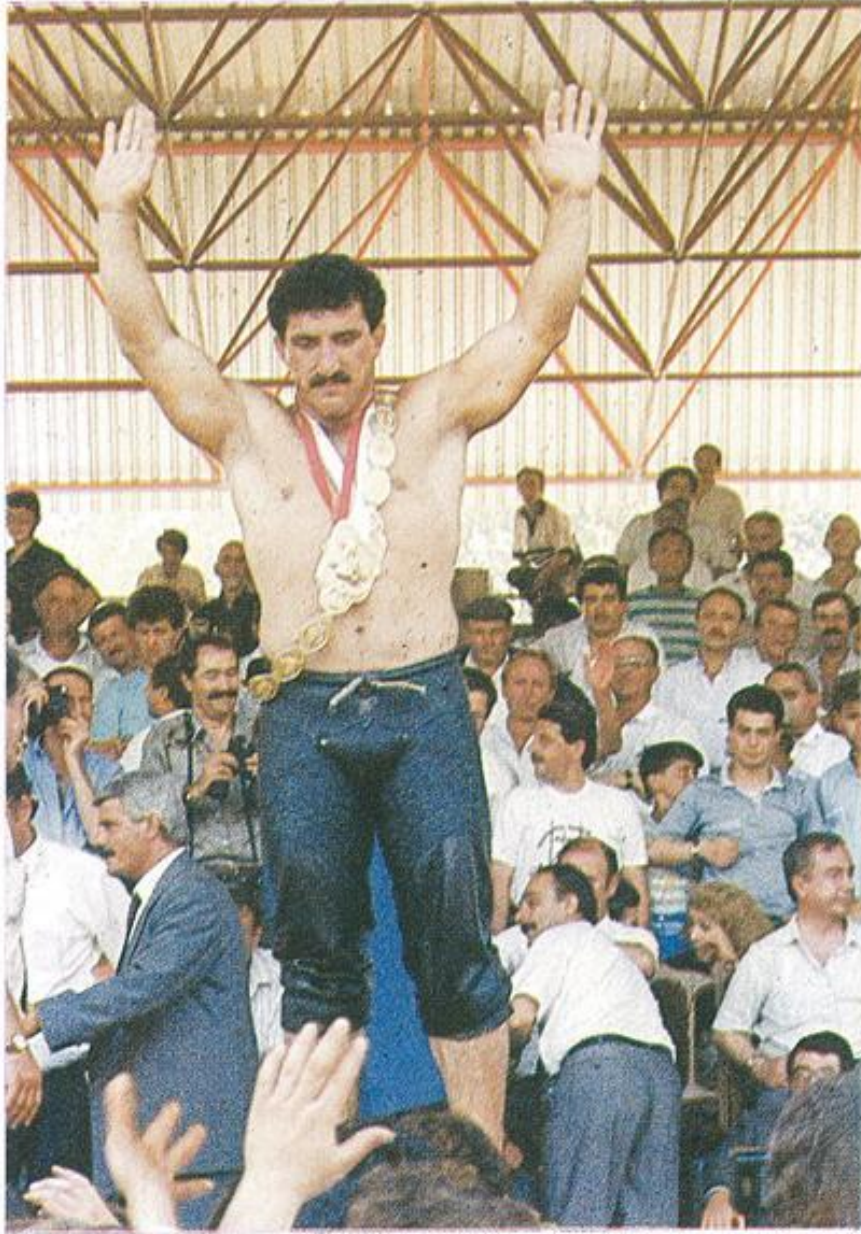
**Çolak Molla Mümin ile
Suyolcu Mehmet (Sağdaki)**

Kurtdereli Mehmet Pehlivan, 1869 yıllarında Deliorman'da doğdu. 1893 Harbi'nde ailece Balıkesir'e göç ederek Kurtdere Köyü'ne yerleştiler. 19 yaşında güreşe başlayan Kurtdereli, yurtdışında güreşerek başarılar sağlayan pehlivanlarımızdan olduğu kadar Kırkpınar'da da başpehlivanlıklar kazandı.

Suyolcu Mehmet Pehlivan anılarında yenilgi yüzü görmeyen Yörük Ali Pehlivan'ın çırağı olduğunu belirtir. Kendi çırağı olarak da Çolak Molla Mümin Hoca'yı gösterirdi. Suyolcu'ya göre Mümin Hoca, Rami civarında yapılan bir güreşte Koca Yusuf'u açık düşürmeyi başaran tek güreşçiydi. Molla, genç yaşta öldürüldü.

Tophaneli Yusuf Mehmet (Küçük Yusuf) da Koca Yusuf devrinin iyi pehlivanlarındandı. Kara Ahmet'i 3 dakikada yenen Yusuf, Kırkpınar'ın dışında fazla nam sahibi olamadı.

1867 yılında Edirne'de Meriç nehrinde bir adada dünyaya gelen Adalı Halil (Abdül Halil) pehlivanlık sanatını ustaların ustası Kel Aliço'dan aldı. 1.88 m. boyunda ve 120 kilo civarındaydı. Güreşler kızışınca ustası Kel Aliço gibi o da gaddarlaşırdı. Adalı Halil, Avrupa ve Amerika'da en fazla mindere çıkan ve en fazla galibiyetler elde eden üç pehlivanımızdan birisidir. Birleşik Amerika'da "Sultanın aslanı" olarak nam salan Adalı, Koca Yusuf ayarındadır. Türk gibi kuvvetliler kuşağının en tanınmış güreşçilerinden biri olan Adalı

1990-91-92-93 yıllarında Kırkpınar Başpehlivanı olan
Karamürselli Ahmet Taşçı

Kara Ahmet Pehlivan
1924 yılında Edirne'de hayata gözlerini kapattı. Kasımpaşa Camii ya-

nında gömülüdür. Adalı'nın yağcısı "Paşa Mustafa", güreşseverlere Adalı ayarında pehlivan görmediğini anlatmıştı. 1960'larda 80 yaşında olan Paşa Mustafa, 1900'lerde Kırkpınar'da yağcılık yapmaya başlamıştı. Adalı'yı anlatırken "Gayet geniş sırtı vardı. Filozof bir adamdı. Hiç bir zaman güreşi uzatmak istemez, rakiplerini en kısa sürede yenmeğe çalışırdı. Onun gibi künde atanını, kazık vuranını görmedim" dediğini eskilerimiz bize nakleder.

Yağlı güreşin namlılarından bir diğer pehlivan da Şumnulu (Bıyıklı köy) Filiz Nurullah'tı. Hacı Filiz diye de anılan bu pehlivan 1870 yılında doğmuştu.. Tam adı Ali Nurullah Hasan idi. İki metre iki santim boyunda ve 150 kilo ağırlığındaydı. Avrupa'nın pek çok şehrinde ve Birleşik Amerika'da güreşmiş, pek çok karşılaşmalara fazla iri-yarı olduğundan sokulmamıştı. Desbounet adlı Fransız beden eğitimi öğretmeni Filiz'i anlatırken "O'nun salonda durması bile insanı titretmeğe yetiyordu" demiştir.

Hacı Filiz Fransa'da altın kemer güreşlerinde birinci olmuş, Petersburg ve Londra'da güreşmiştir. Filiz ilk defa Koca Yusuf ve Filibeli Kara Osman ile birlikte Paris'e gitmiş, fiziği ile büyük ilgi çekmişti. Hacı Filiz'in taparcasına sevdiği pehlivan Koca Yusuf idi.

Deliormanlı İbrahim Mahmut ise Koca Yusuf'la aynı yaşlardaydı. Hergeleci İbrahim diye nam salmıştı. Babası ve kendisi katırcılık yaparlardı. Hergeleci 1.85 m. boyunda ve 100 kilo civarındaydı. Türk güreşinde en fazla oyun bilen güreşçi olarak tanınırdı. Koca Yusuf'u Paris'te yenecek güreşçi çıkmayınca Türkiye'den O'nu bulup Paris'e getirirler. Yusuf ile Hergeleci'nin Paris'te yaptıkları karşılaşma yarıda kalır. Hergeleci, Koca Yusuf'u yenememiş, buna karşılık Kel Aliço'nun çırağı Adalı Halil'le Selanik Başçınar'da berabere kalmış, Çorlu'da kılıç atarak galip gelmiş müthiş bir pehlivandı. Güreş sanatını Torlaklı Deli Hafız'dan öğrenmişti. 1923 yılında hayata gözlerini kapatan bu namılı güreşçi İzmit Derbent'teki Sarımeşe Köyü'nde ustasıyla birlikte gömülüdür.

Hergeleci İbrahim, 1899 yılında Paris'te Dünya şampiyonluğu kazanan Kara Ahmet'in ustasıdır.

Tekirdağlı Memiş de yine Kırkpınar'ın namlılarından. "Tekirdağlı Memiş, analar böyle aslan görmemiş" şeklinde kendisine türkü yakılan bu pehlivan 1869 yılında Deliorman'da dünyaya gelmiş 1.92 m.boyunda ve 120 kiloydu. Daha sonra bu pehlivanın Paris, İsveç, Londra ile Berlin'de çekilmiş fotoğrafları oğlu tarafından Tercüman Gazetesi'ne getirilmiş ve daha sonra bu fotoğraflar kaybolmutur.

Hergeleci İbrahim'in çırağı Kara Ahmet, 1870 Hazergrad doğum-

luydu. 1.80 m. civarında boyu ile 100 kilo civarında da ağırlığı bulunmaktaydı. 1899 yılında Paris'te dünya şampiyonu, bir yıl sonra da şampiyonlar şampiyonu ünvanını kazandı. Paul Pons ile yedi saat güreşmelerine rağmen yenilemediler. Ahmet berabere kaldığımız taktirde şampiyonlar şampiyonu ünvanın bana geçer demiş ve jüri de bunu kabul etmişti. Neticede şampiyonlar şampiyonu da oldu. Rus güreşçisi Pytlajinski ile üç karşılaşma yapan bunların birini kaybeden Kara Ahmet, yarıda kalan ikinci karşılaşmasından sonra Pytlajinski'yi elli-sekiz saniyede tuşladı.

Juliette isimli bir Fransız kızı ile evlenen ve İstanbul'a dönen Kara Ahmet 24 Mayıs 1902 tarihinde genç yaşta beyin kanamasından hayata gözlerini kapattı.

Kara Ahmet, yağlıda Koca Yusuf ayarında bir pehlivan değildi.

Kara Osman, Arap Sait, Bursalı Koca Rüstem, Büyük Yaşar, Yaşar İsmail ve Kepsutlu Çakır, Yusuf ve Kurtdereli devirlerinin namılı pehlivanları arasındaydı.

Koca Yusuf'tan sonraki tanınmış başpehlivanlar arasında ise şu isimleri saymak mümkündür:

Kıyıcı Osman, Tamburacı Osman Pehlivan, Şumnulu Mestan, Kara Mustafa, Salim, Hüseyin Selim, Kara Mehmet, Koç Mehmet, Mehmet Efendi, Mandıralı Ahmet, Koca Hasan, Murat Ali, Neşet, Hüsmen, Koç Ali, Recep Pengal, Salih Süleyman, Tefik Ali, İbrahim Gazi, Kızılıklı Mahmut, Kara Ali, Mustafa Ahmet, Kara Safi, Rasim ve Hüseyin.

Deliormanlı Hergeleci İbrahim

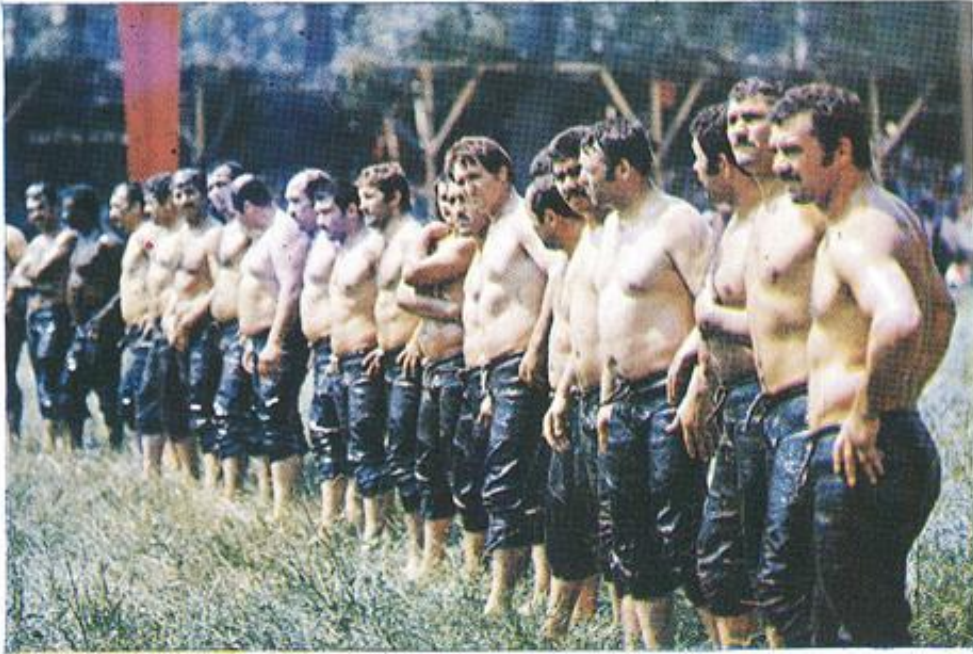

Kayıkçıoğlu Ahmet Mandıralı

KIRKPINAR BAŞPEHLİVANLARI

1924-1993 yılları arasındadüzenlenen Kırkpınar güreşlerinde başpehlivanlıkları şu güreşçiler kazandı:

- 1924 Benli Abdullah
- 1925 Geçginli Yusuf
- 1926 Edirneli Kara Emin
- 1927 Manisalı Rifat
- 1928 Mandıralı Kayıkçı Ahmet
- 1929 Gostivarlı Mülâyim Pehlivan
- 1930 Bandırmalı Kara Ali (Acar)
- 1931 Bandırmalı Kara Ali (Acar)
- 1932 Bandırmalı Kara Ali (Acar)
- 1933 Bandırmalı Kara Ali (Acar)
- 1934 Mülâyim Pehlivan'la Tekirdağlı Hüseyin yenişemedi.

Pehlivanlar bir Kırkpınar öncesinde eşleşmede

- 1935 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)
- 1936 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)
- 1937 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)
- 1938 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)
- 1939 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)
- 1940 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)
- 1941 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)
- 1942 Tekirdağlı Hüseyin (Alkaya)

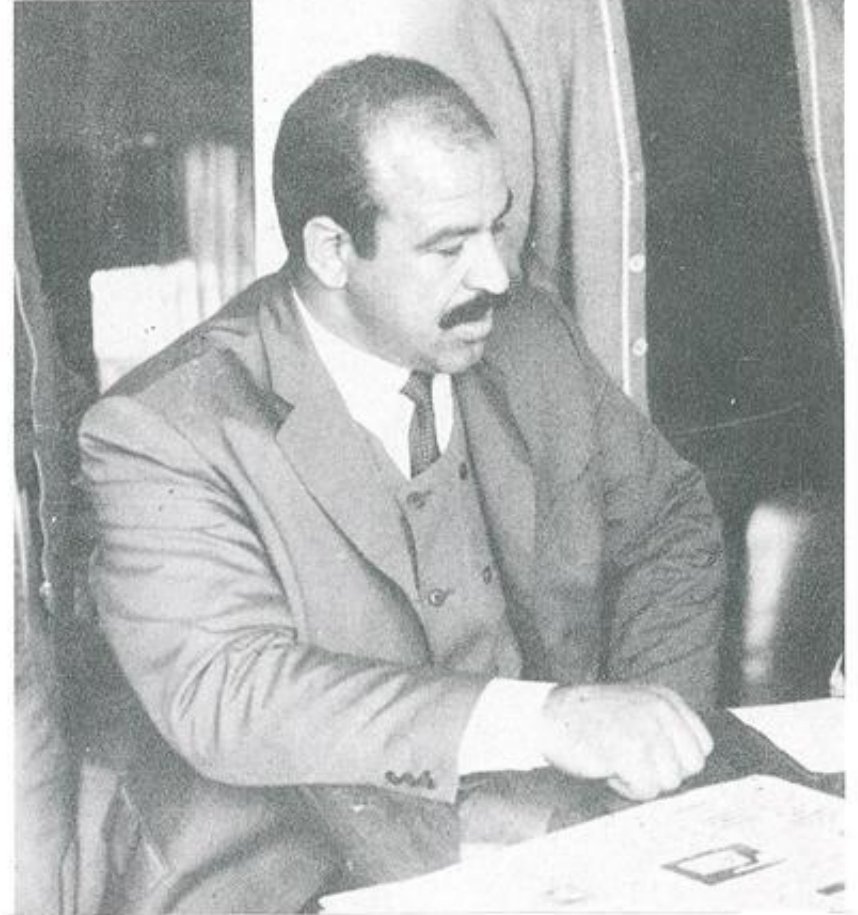
9 yıl üst üste Kırkpınar Başpehlivanı olan Tekirdağlı Hüseyin

- 1943 Babaeskili İbrahim Erdi
- 1944 Hayrabolulu Süleyman Ertuş
- 1945 Babaeskili İbrahim Erdi
- 1946 Sındırgılı Şerif Ünal
- 1947 Düzceli Çolak İsmail (Atay) ile Hayrabolulu Süleyman Ertuş
birlikte diskalifiye edildi
- 1948 Babaeskili (Kuleli) Mustafa Yenici
- 1949 Sındırgılı Şerif Ünal
- 1950 Hayrabolulu Süleyman Ertuş
- 1951 Adapazarlı İrfan Atan
- 1952 Balıkesirli Tarzan Mehmet
- 1953 Adapazarlı İrfan Atan
- 1954 Samsunlu İbrahim Karabacak
- 1955 Adapazarlı İrfan Atan
- 1956 Samsunlu İbrahim Karabacak
- 1957 Bandırmalı Kara Hasan Acar
- 1958 Adapazarlı Adil Atan

Kırkpınar Başpehlivanlarından Sabri Acar

- 1959 Samsunlu İbrahim Karabacak
- 1960 Samsunlu İbrahim Karabacak
- 1961 Mehmet Ali Yağcı (Sındırgılı)
- 1962 Layık pehlivan görülmedi
- 1963 Adapazarlı Sezai Kanmaz
- 1964 Sındırgılı Mehmet Ali Yağcı
- 1965 İzmirli Göçmen Kara Ali Çelik

Kırkpınar Başpehlivanlarından Göçmen Kara Ali Çelik

- 1966 Ordulu Mustafa Bük
- 1967 Ordulu Mustafa Bük
- 1968 Ordulu Mustafa Bük

1969 Babaeskili Nazmi Uzun
 1970 Layık pehlivan görülmedi
 1971 Denizlili Hasan Şahin
 1972 Akhisarlı Arap Mustafa Yıldız
 1973 Ardulu Davut Yılmaz
 1974 İzmirli Kara Ali Çelik
 1975 Güreşler yarıda kaldı
 1976 Karamürselli Aydın Demir
 1977 Karamürselli Aydın Demir
 1978 Karamürselli Aydın Demir
 1979 Bandırmalı Sabri Acar
 1980 Muğlalı Mehmet Güçlü
 1981 Akhisarlı Arap Mustafa Yıldız
 1982 Denizlili Hüseyin Çokal
 1983 Denizlili Hüseyin Çokal
 1984 Denizlili Hüseyin Çokal

1982-83-84 yılları arasında başpehlivan olan Denizlili Hüseyin Çokal Kırkpınar ağası Mustafa Bilgin ile birlikte

1985 Bandırmalı Sabri Acar
 1986 Balıkesirli İbrahim Gürbüz (Magirus)
 1987 Hataylı Recep Kılıç
 1988 Antalyalı Recep Gürbüz
 1989 Balıkesirli Saffet Kayalı
 1990 Karamürselli Ahmet Taşçı
 1991 Karamürselli Ahmet Taşçı
 1992 Karamürselli Ahmet Taşçı
 1993 Karamürselli Ahmet Taşçı

Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel Kırkpınar 'ı izlemekten son derece zevk alan bir isim. Yine bir Kırkpınar güreşleri sırasında Kırkpınar Ağasının serpuşu ile bir konuşma yaparken

KIRKPINAR AĞA'LARI

Ağalığın ne anlama geldiğini kitabımızın ilk başında belirtmiş kısaca Ağa'nın Kırkpınar güreşleri ile ilgili her türlü organizasyondan sorumlu kişi olduğunu dile getirmiştik.

Ağa'nın bu denli sorumluluğuna karşılık olarak 1930-1950 yılları arasında Kırkpınar Güreşleri'nin sorumluluğu ile organizasyonun Kızılay Kurumu ile Çocuk Esirgeme Kurumu'nun müşterek olarak üstlendiğini görüyoruz. Bu tarihler arasında Kırkpınar Ağalığı yetki ve sorumlulukları adı geçen demekler tarafından yürütüldü.

1950 yılından sonra Kırkpınar Güreşleri'nin organizasyonu Edirne Belediyesi tarafından üstlenilmeye başlandı. Kırkpınar Ağalığı da sembolik olarak her yıl açık artırmaya çıkartılan kuzuya en fazla yüksek fiyatı veren kişi tarafından yürütüldü. Kırkpınar Ağalarının görev ve yetkileri ise 1984 yılına kadar şu esaslar dahilinde kaldı:

Kuzu parasını vermek (Açık artırmada sözverdiği para), Kurtuluş Bayramı'na iştirak etmek, güreşlerin son iki gününde Ağa Çadırı'nda misafir, protokol ve pehlivanlara yemek vermek, güreşçilerin hakkını gözetmek ve onları korumak. Kısacası güreşler döneminde bütün sorumluluğu üstlenmek.

1984 yılından sonra ise görev ve yetkileri Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın çıkardığı yönetmelikler belirledi. Bunu da kısaca güreşçilerin manevi hamiliğini üstlenmek ve organizasyon komitesinin tabii üyesi olma zorunluluğu olarak özetleyelim.

1930 yılına kadar Kırkpınar'da ağalık yapanların bilinenlerini kitabımızın başında sıraladık. 1930 ile 1950 yılları arasında da ağalık olmadığina göre şimdi sizlere 1950 yılından sonra bu görevi üstlenenleri tanıştırmak istiyorum.

- 1950-51-52 Murat Şener (Karacaköylü)
- 1953 Nurettin Manyas (Edirne Milletvekili)
- 1954 Yaşar Yardımcı (Edirneli)
- 1955 Mehmet Çardaktan (Edirneli- Şoför Mehmet)
- 1956 İbrahim Bildik (Edirneli)
- 1957 Dökmeci Hüseyin Azakıncı
- 1958-59 Ahmet Merter (Ahırköylü)
- 1960 Salim Doğramacılar (Edirneli)
- 1961 Hilmi Atakan (Edirneli)
- 1962 Muhittin Ağaoğulları (Edirneli)
- 1963 Ali Rıza Keleşoğlu (İstanbul)

Karacaköylü Murat Şener
1950-51-52 Kırkpınar Ağası

Edirneli Yaşar Yardımcı
1954 Kırkpınar Ağası

Edirneli Mehmet Çardaktan
1955 Kırkpınar Ağası (Şoför)

Edirneli İbrahim Bildik
1956 Kırkpınar Ağası

1964 Haşan Vatan (Edirneli)
 1965 Hakkı Meriç (Edirne Elçi Köylü)
 1966 Muzaffer Bilge (Babası Gazanfer Bilge'nin rahatsızlığı nede
 niyle 11 yaşında babasının yerine ağalık yapmıştır.)
 1967-68 Süleyman Şahin (Çanakkaleli)
 1969-70 Gazanfer Bilge (Karamürselli)

Dökmeci Hüseyin Özakıncı
 1957 Kırkpınar Ağası

Ahırköylü Ahmet Merter
 1958-59 Kırkpınar Ağası

1971 Celal Hacı Eyüpoğlu
 1972 Doğan Görkey (Babaeskili)
 1973 Hamit Kaplan (Tokatlı)
 1974 Şevki Alan (Samsunlu)
 1975-76 Zülküf Karabulut (Akyazılı)
 1977 Fethi Atan (Adapazarlı)
 1978 Sabahattin Tekcan (Tekirdağlı)
 1979 Süleyman Özmercan (Bandırmalı)
 1980 Cemal Pul (Edirneli)
 1981 Mehmet İriş (Edirneli)
 1982-83 Ali Ayağ (Edirne Büyükgerdelli Köyünden)

Edirneli Salim Doğramacılar
 1960 Kırkpınar Ağası

Edirneli Hilmi Atakan
 1961 Kırkpınar Ağası

Edirneli Muhittin Ağaoğulları
 1962 Kırkpınar Ağası

İstanbullu Ali Rıza Keleşoğlu
 1963 Kırkpınar Ağası

Edirneli Hasan Vatan
1964 Kırkpınar Ağası

Edirneli Hakkı Meriç
1965 Kırkpınar Ağası

Muzaffer Bilge Babası
Gazanfer Bilge'nin yerine
1966 Kırkpınar Ağası

Çanakkaleli Süleyman Şahin
1967-68 Kırkpınar Ağası

Karamürselli Gazanfer Bilge
1969-70 Kırkpınar Ağası

Celal Hacı Eyüpoğlu
1971 Kırkpınar Ağası

Babaeskili Doğan Görkey
1972 Kırkpınar Ağası

Tokatlı Hamit Kaplan
1973 Kırkpınar Ağası

Samsunlu Şevki Alan
1974 Kırkpınar Ağası

Adapazarlı Zülküf Karabulut
1975-76 Kırkpınar Ağası

Adapazarlı Fethi Atan
1977 Kırkpınar Ağası

Tekirdağlı Sebahattin Tekcan
1978 Kırkpınar Ağası

Bandırmalı Süleyman Özmercan
1979 Kırkpınar Ağası

Edirneli Cemal Pul
1980 Kırkpınar Ağası

Edirneli Mehmet Eriş
1981 kırkpınar Ağası

Edirneli Ali Ayağ
1982-83 Kırkpınar Ağası

1984-85 Yılları arasında Kırkpınar Ağalığı yapan Mustafa Bilgin

1986 yılı Kırkpınar Ağası Halil Kılıçoğlu 1984-85 Ağası Mustafa Bilgin'den Ağalığı devraldığı gün

- 1984-85 Mustafa Bilgin (Rizeli)
- 1986 Halil Kılıçoğlu (İstanbul)
- 1987 Hasbi Menteşoğlu (Samsunlu)
- 1988 İbrahim Çayla (Bursalı)
- 1989 Kemal Özkan (İstanbul)
- 1990 Murat Köse (Trabzonlu)
- 1991 Alper Yazoğlu (Bayburtlu)
- 1992 Alper Yazoğlu (Bayburtlu)
- 1993 Alper Yazoğlu (Bayburtlu)
- 1994 Oğuzhan Bilgin (Rizeli)

Samsunlu Hasbi Menteşoğlu
1987 Kırkpınar Ağası

Bursalı İbrahim Çayla
1988 Kırkpınar Ağası

İstanbullu Kemal Özkan
1989 Kırkpınar Ağası

Edirneli Murat Köse
1990 Kırkpınar Ağası

Kırkpınar
Kırkpınar Güzelleriyle birlikte

Ülkemiz politikasının önemli isimleri Kırkpınar dönemlerinde Edirne'nin değerli konukları arasına katılırlar. İşte Vehbi Dinçerler, Yücel Seçkiner ile Edirne'nin ileri gelen önemli kişileri Ağa Mustafa Bilgin ile birlikte bir hatıra resminde birlikte

PEHLİVANLAR VE NOTLAR

1959-93 yılları arasında Kırkpınar güreşlerini takip eden gazeteci-yazar Ali Gümüş'ün bazı notlarından yararlanmayı yine sürdürmek istiyorum. Bu notlar arasında öylesine güzel anlar ve noktalar bulunmakta ki hiç değilse bunları hatırlarken güzel bir nostaljiye de imkan tanımış olacağız.

ÖRNEK SPOR

Yağlı güreşte itiraz, kavga olmaz. Gelenekler buna izin vermez. Yenilen pehlivan yenilgiyi kabullenir. Galibiyeti elde eden pehlivan eğer yaşça büyükse, mağlup ettiği güreşçiye alından öper. Meydanı yenik olarak terk etmek zorunda kalan güreşçi de kensini mağlup eden büyüğünün elini öper.

Ahmet Taşçı 1992 yılında başpehlivanlığı kazandığı zaman altın kemer ve kupalarını Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'den aldı.

KULE HAKEMLERİ

Kırkpınar'ın töresinde hakemleri, cazgırı ve diğer görevlileri ağa'nın seçmesi geleneği vardır. Ancak çeyrek asıra yakın bir zamandır güreşlerin organizasyonu Edime Belediyesi'nin yükümlülüğünde olduğundan bu seçim belediye görevlilerince yapılır olmuştur.

Yine törelerde kule hakemlerinin pehlivanlar arasından seçilmesi usulü vardır. Başpehlivan olmamış güreşçiler kule hakemleri arasında yer alamazlar. Gelenek böyledir. Ne var ki son yıllarda seçimi belediyece yapılan kule hakemlerinin arasına Güreş Federasyonu'nca da iki üye konmaktadır. Bu üyeler de genellikle hafif siklet pehlivanları olmaktadır.

Bölgecilik olmaması için hakem seçiminde titiz davranmak zorunluğudur. Antalya, Sakarya, Samsun ve Denizli gibi Kırkpınar'a çok sayıda güreşçi gönderen bölgelerden güreşi bırakmış olan şöhretler, kule hakemliğine alınırlar. Hakemler her yıl yeniden seçilir. Manisa Akhisarlı Niyazi Güreşen ile Antalyalı İsmail Cefo, 10 yılı aşkın süreden beri kule hakemliği yapmaktadırlar.

GALİBİYET

Tribünlerin yüksekce yerinden meydandaki kapişmaları izleyen kule hakemleri, bir yenişme gördükleri zaman düdük çalarak karşılaşmanın bittiğini ilan ederler. Kule hakemlerine bağlı olarak çalışan meydan hakemleri de galip gelen güreşçinin kolunu kaldırarak durumu seyirciye gösterirler. İşte bu sırada Kırkpınar terbiyesi olan güreşçiler rakiplerini galibiyetlerinden dolayı tebrik ederler.

Yenişmeleri zaman zaman kule hakemlerinden önce davul-zurna ekibi haber verir. Er meydanında 40 çift aynı anda kozlarını paylaşıyor ve burada bir yenişme oluyorsa müzik ekibinden "tiz" bir ses duyulur. Bu tiz ses kule ve meydan hakemlerine bir güreşin sona erdiğini duyurur.

MEYDAN HAKEMLERİ

Gelenekler açısından meydana görevli hakemler, sporculuk hayatlarında başpehlivanlık kazanmış olanlar arasından seçilmez. Kırkpinar başpehlivanlarından biri töre gereği meydan hakemi olarak görevlendirilmez. Meydan başhakemi, başaltı şampiyonlarından ya da başaltında güreşmiş olanlar arasından seçilir. O'na bağlı diğer hakemler de büyükorta, küçükortave deste pehlivanlarından olurlar.

Meydanda görevli hakemler, güreşleri kendi aralarında bölüşerek yönetirler. Meydan hakeminin göremediği bir neticeyi, davul zurna ekibi tesbit edip yine tiz ses çıkararak kule hakemlerine duyurabilirler.

Meydan hakemleri güreşçilere kural dışı harekete izin vermez

YAĞCILAR

Kırkpinar kurulduğunda meydanın bir köşesine pehlivanların soyunma odalarının yakınına koca koca kara kazan konur. Karşılaşması olan güreşçiler önce bu kazanın başına giderek yağlanırlar. Buradaki yağlanma usulü de bütün spor dallarına örnek teşkil edecek şekilde olur. Çoğu zaman birbirlerine düşmekten çekinen, ödüllerin en önde gelen isimleri yağlanmada yardımlaşır, birbirlerinin sırtlarına yağ dökerler.

Bunun yanında bir de meydana ibrik ellerinde olduğu halde dolaşan yağcılar vardır. Çayıra-çimene düşüp vücutlarındaki yağları silinen pehlivanlar, güreşe ara verip meydana dolaşan yağcılardan yağ isteyip dökünebilir. Ancak bu hadise rakibin izni olmadığı takdirde gerçekleşemez. Rakibinin yağlanma niyeti ile dinlendiğini sezen bir pehlivan, arkadaşının kışbetinin kasnağından çekerek onu güreşe davet etme hakkı vardır.

Güreşçilerin kapışmadan önce yağlanmalarının dışında güreşler sırasında da rakibinin izniyle yeniden yağlanma hakkı vardır. Bunu da meydana dolaşan seyyar yağcılar vasıtasıyla yaparlar.

BEZCİLER

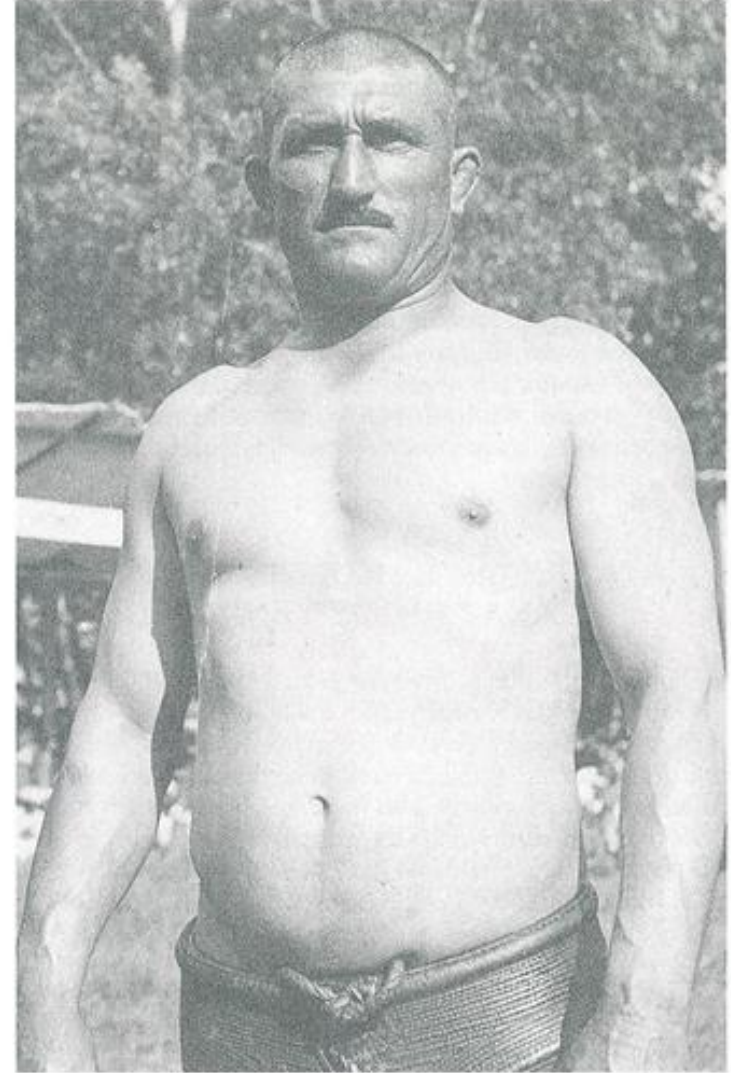
Yağ, kızgın güneş altında göze kaçtığı taktirde tahriş eder. Bunun için de bezcilerden bez istenir. İnce tülbentlerden almak için de yine güreşmekte olduğu rakibin izni gerekir. Aksi yapıldığı taktirde bez alarak gözünü silmekte olan bir güreşçiye rakibi dalıp yere indirebilir. Hatta gücü yetiyorsa yenebilir ki bu galibiyet geçerlidir.

ZAMANLAMA

Kırkpınar'da "Kıran-kırana" tabiri ilk galip gelenin, ikinci galip gelenle kapışacağı anlamını içerir. 25 yıl kadar önce başpehlivanlık kapışmaları da dahil olmak üzere, yenme ve yenilmeler bu sistemde yapılırdı. Sonradan bundan vazgeçildi. Ancak güreşin töresi budur. Güreştiği boyda birincilik iddiası taşıyan ve favori gösterilen bir pehlivan, beş-on dakika içinde rakibini yenerek ortaya çıktığından, O'na rakip olmak istemeyenler maçlarını uzattıklarından bu usulden giderek vazgeçilmiştir. Şimdi kura ile her turda eşlendirme yapılmaktadır. Ayrıca "zaman tahtidi" de konulmuştur.

BÜYÜKLERİN USTALARI

Yıllarca güreşen bir pehlivan meydandan çekilmeden önce kendi yerine bir çırak yetiştirmemişse o pehlivana iyi gözle bakılmazdı. Bu gelenek gereği bütün büyük sporcuların bir çırağı bulunurdu. Örneğin Koca Yusuf'un ustası Pomak Osman, Kara Ahmet'in hocası Hergeleci İbrahim, kilosu 95 civarında olmasına rağmen büyük bir pehlivan sayılan Hergeleci İbrahim'in hocası Torlaklı Deli Hafız, Çolak Molla'nın Suyolcu Mehmet Pehlivan ile Yörük Ali, Adalı Halil'in Kel Aliço, Kurtdereli Mehmet Pehlivan'ın da Adapazarlı Cinci Hoca'dır. Buradaki "Cinci"nin aslı "Cindi" dir. Ve iyi suvari anlamına gelmektedir.

1948 yılında Kırkpınar Başpehlivanlığını kazanan Kulelili Mustafa Yenici daha sonra yıllarca Kule hakemliği görevini yaptı. Oğullarından Emin Yenici de bir süre başa güreşti. Ahmet Yenici ise halen başa güreşen pehlivanlar arasındadır.

PARSA TOPLAMA

Yağlı güreşin töresinde parsa toplamakla birlikte bu usul çoğu yerinde ayıplanır. Pehlivanlar soyunup, kışbetlerini giyerek yağlandıktan sonra, daha önceden belledikleri varlıklı kişilerin oturduğu bölüme gider, ağalar, beyler paşalar da bu pehlivanlara para verirlerdi. Buna eski dilde parsa toplamak denirdi. Bu daha çok hafif kilolardaki pehlivanların başvurduğu bir yoldu. Başpehlivanların parsa toplaması büyük ayıp sayılırdı. Giderek bu çirkin usul kendiliğinden ortadan kalkmış, pehlivanlar sadece ortaya konan ödüllere yetinir olmuşlardır ki bu da taktir gerektirir.

BAŞPEHLİVAN OLAMADI FAKAT HİÇ DE YENİLMEDİ

Tarihimizde bir sürü pehlivanlar geldi geçti. Bunlar arasında şöhretlisi vardı şöhretsizi. Kimisi yendi kimisi yenildi. Ün yaptı, altın kemeri kapı. Fakat ilginçliklerin de yaşandığı Kırkpınar'da sanırız Beykozlu Koca Sabri'nin yeri apayrı. Çünkü Koca Sabri yıllarca başa güreşmesine rağmen başpehlivan olmamakla beraber yenilmesi de mümkün olmayan pehlivanlar arasındaydı. Koca Sabri'nin bir başka özelliği ise o sene Kırkpınar'a iyi hazırlanarak gelen ve başpehlivanlıkta iddiası olan güreşçilere maçı bırakmasıydı. Boyu 2 metreye yakın 145 kilo civarındaydı.

KIRKPINAR'IN EN AĞIR VE UZUN BOYLUSU

Beykozlu Koca Sabri'nin ağırlığının ve boyunun üzerinde başka güreşçi olmadığını düşünenler Filiz Nurullah'ı görünce şaşkınlıklarını gizleyemiyorlardı. Çünkü Filiz 2 metre 20 santim boyuna karşılık 170 kiloydu.

BABA, OĞUL VE TORUN

1930-1933 yılları arasında üstüste 4 kez Kırkpınar başpehlivanlığını kazanan Bandırmalı Kara Ali Acar'ın oğlu Hasan Acar, 1957 yılında, Hasan Acar'ın oğlu Sabri Acar da 1979 yılında birincilik kürsüsüne çıktılar. Kırkpınar ermaydanıdır. Bu meydanda kardeş kardeşe, baba oğula, ya da oğul babaya güreş bırakmaz. Hamza Ersoy ile Oğlu Abdullah Ersoy, Antalyalı Mehmet Öztürk ile damadı Recep Gürbüz çoğu kez güreşte birbirlerine rakip olmuşlar, genç yaşta hayata gözlemini yuman Recep Gürbüz, kayınpederi Milli güreşçi Mehmet Öztürk'ü, Abdullah Ersoy'da babası Hamza Ersoy'u yenmekten çekinmemişlerdir.

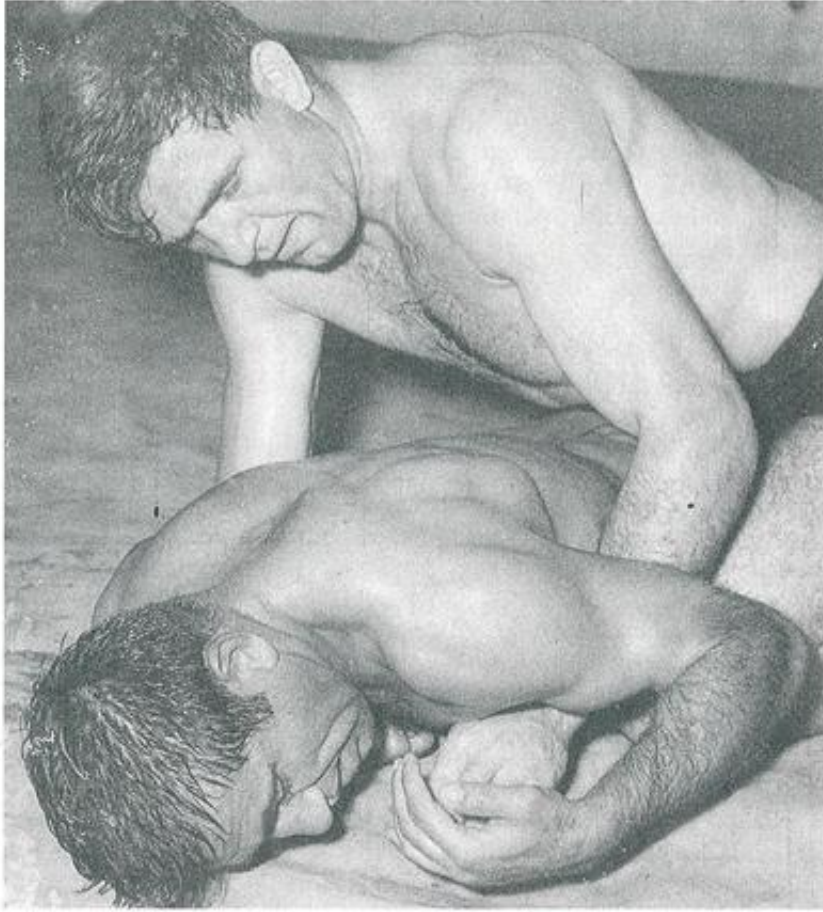
TEKİRDAĞLI HÜSEYİN PEHLİVAN

Cumhuriyet devrinin günümüze kadar yetişmiş en değerli pehlivanı olarak Tekirdağlı Hüseyin Alkaya kabul edilir. Tekirdağlı 1 metre 80 santim boyunda 110 kilo ağırlığında, asla şike güreşi yapmayan "Onu bunu anlamam arkadaş, yenilen bir şişe gazoz içer. Kimseye para ve güreş vermem" demekle tanınır. O, modern çağların Koca Yusuf'u olarak anılmaktadır. Kırkpınar'da 7 kez başpehlivanlık kazanan Tekirdağlı Hüseyin de altınkemer alamayan güreşçiler arasında bulunmaktadır. Büyük güreşçi kendisine verilen kemerleri çevresindekilerine gösterirken de şaka yapmadan duramayıp "Bunların hepsi tenke" demekten kendisini alamazdı.

Tekirdağlı'nın yanında Babaeskili İbrahim, Hayrabolulu Süleyman, İrfan ve Adil Atan kardeşler, Düzcü Çolak İsmail Atay, Samsunlu İbrahim Karabacak, Balıkesirli Mehmet Ali Yağlı yurt çapında tanınmış Kırkpınar başpehlivanlarıydı. Karabacak Sarayı'nda 4 kez başpehlivan oldu. Ancak aralıklı olarak birincilik kürsüsüne çıktığından altın kemer alamadı.

Bu büyük pehlivanların yanında İzmirli Göçmen Kara Ali Çelik, çırağı Aydın Demir, Ordulu Mustafa Bük, Hüseyin Çokal müthiş hızlı güreşleriyle tanınan Antalyalı Recep Gürbüz ve en nihayet de Kara-

mürselli Ahmet Taşçı unutulmaz başpehlivanlar arasındaki yerlerini aldılar. Ordulu Mustafa Bük, Aydın Demir, Hüseyin Çokal ve Ahmet Taşçı 1 kilo 400 gram ağırlığındaki 14 ayar altın Kırkpınar Kemerini kazanan güreşçiler olarak büyük başarı sağladılar.

Olimpiyat şampiyonu ve Kırkpınar Ağası Hamit Kaplan, başpehlivan Adil Atan ile bir idman güreşinde

ZAFER YÜRÜYÜŞÜ

Kırkpınar'da başpehlivan olan bir ya da iki yıllık başpehlivan bile olsa altın kemeri takar. Karşılaşmalardan sonra ödülünü alıp taraftarlarıyla beraber Sarayı'ndan belediye binasına kadar, davul-zurna eşliğinde yürüyerek gider. 3 yıl arka arkaya başpehlivanlığı kazanmış ise kemer hayatı boyunca kendisinin olur. Bir ya da iki yıllık başpehlivan ise Sarayı'ndan belediye binasına kadar kendisini adım adım izleyen zabıta memurlarına kemerini emanet eder

KIRKPINAR'DA RALLİ

Kırkpınar'da ilk ve tek ralli Mustafa Bilgin'in ağalık dönemine rastlar. 1985 yılı Kırkpınar güreşleri öncesinde yapılan ralli şehirde büyük sükse toplamıştır. Çünkü o tarihe kadar Edirne'de ralli yapılmamıştır. Halk rallinin yapılacağı gün büyük bir heyecanla pistin bulun

Ralli'yi sevdiler: Kırkpınar Ağası Mustafa Bilgin döneminde yapılan Ralli Edirneli tarafından ilgi ile izlendi.

duğu yere doluşur. 23 ralicinin katıldığı tarihi gün başlar ve yarışmacılar birbirinden güzel ve zevkli dakikalar yaşatır izleyenlere. İşin ilginç yanlarından birisi de rallide bayan sürücünün de bulunmasıdır.

Edirne'ye yabancı olan bu sporun içinde bayan sürücünün de bulunması halka daha da ilginç gelmiştir. Güreşlerin başlamasından bir gün önce yani perşembe günü yapılan ralli özel bir parkurda yapıldı.

ŞAMPİYON ALİ BACOĞLU: 23 yarışmacı arasından süper bir yarışla birinciliği elde eden Ali Bacoğlu birincilik kupasını Ağa Mustafa Bilgin tarafından alırken.

Ralli'nin birinciliğini tanınmış yarışmacı Ali Bacoğlu kazanırken ikinciliği 1993 yılında trafik kazasında kaybettiğimiz uluslararası ralicimiz Renç Koçibey elde ederken üçüncülük Serdar Bostancı'nın olmuştu. Yarışların en yaşlı ve tecrübeli sürücüsü ise Oğuz Gürsel olurken bayan sürücü Beyza Avcı'ya da kupa verilmişti.

YARIŞMACILAR KUPALARIYLA : Edirneli'nin bağrına bastığı yarışmacılara gece yapılan güzel bir eğlence ile kupaları verilirken yarışların ikincisinin yapılma sözü verildiği halde bu sadece gönüllerde kaldı.

GÜZELLİK YARIŞMALARI

Kırkpınar'ın bir başka geleneksel yarışması da "Kırkpınar Güzeli" yarışması. Her sene geleneksel olarak tekrarlanan bu yarışma değişik bir ortamda geçiyor. Edirne kadar Türkiye'nin tanınmış simalarının da bu yarışmaya gelerek geceye renk katması ayrı bir heyecan yaşıyor. Birbirinden güzel güzelleri seçebilmek ise jüriye zor anlar yaşıyor.

Bir sene boyunca güzellik yarışmasını bekleyen Edirne ve Trakya'nın güzel kızları arasında yarışma gününe kadar zerafet dersleri alanlarına da rastlamak mümkün oluyor. Dereceye girenler haklı olarak elde ettikleri ünvanları ile önce manevi bir hazzın içinde daha sonra da kendilerine verilen maddi hediyelerin arasında adeta boğuluyorlar. Tabii daha sonrasında yani geleceklerinde de şanslarının açıldığını bilmem anlatmaya gerek var mı? Çünkü çoğuna daha Kırkpınar bitmeden çeşitli kuruluşlardan değişik iş teklifleri yağmaya başlıyor.

Bazıları kendilerini podyumlarda bazıları da çeşitli kuruluşların temsilciliklerinde buluveriyorlar.

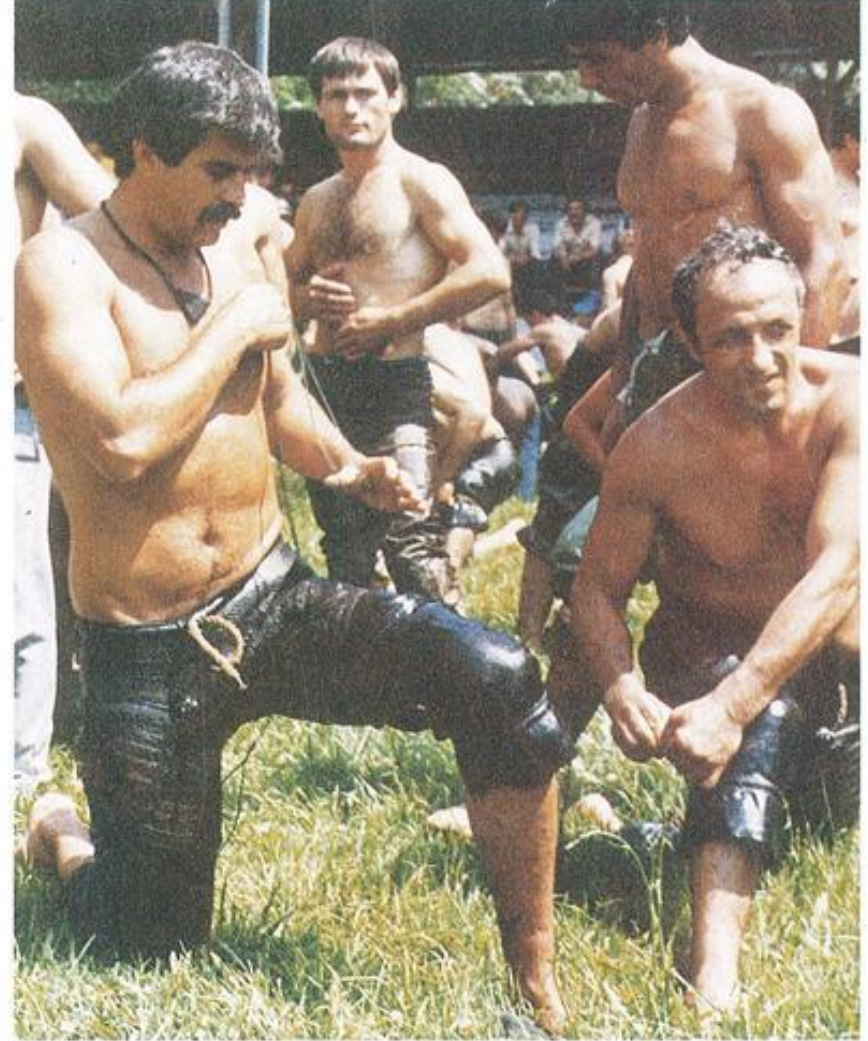

YARIŞMA HEYECANI: Güzellik yarışmasına katılan genç kızlar yarışma boyunca heyecanlarını yenemiyorlar. Kazananlar ise mutlu sona eriştiklerinde gözyaşlarını tutamıyorlar.

KIRKPINAR'A RENK KATANLAR

Kırkpınar güreşleri sırasında Edirne'yi ziyaret edenler arasında tanınmış bakanlar, milletvekilleri, politikacılar ve işadamlarının yanı sıra sanat dünyamızın da simaları boy gösterirler. Birbirinden güzel güreşleri izlerken yine bu ortamdan yararlanmak isteyenler de vardır içlerinde. İşte sinemamızın jönlerinden Tarık Akan'ın bir güreşçiye can-

landırdığı "Pehlivan" filminin çekimleri de 1985 Kırkpınar güreşleri esnasında yapılmıştı. Tarık Akan çekimler sonrasında da Edirne'de kalıp güreşleri izlemiş ve güzellik yarışmasında da jüri üyeliği de yapmıştı.

KISBET GİYDİ: Pehlivan filminin çekimlerini Kırkpınar'da yapan Tarık Akan kışbet giyip peşrev çekti ve bol bol güreşti.

1994 KIRKPINAR'I VE ÖNCESİ

Oğuzhan Bilgin Kırkpinar Ağası olduktan sonra ana düşence olarak Kırkpinar'ı bir hafta yerine, bir senede dolu dolu kutlamayı ön planda tutar. Öncelikle Avrupa ülkelerinin Spor sorumlularını birer davet yazısı göndererek Kırkpinar'a davet etmek ister Bu düşüncesi Cumhurbaşkanlığı nezdinde de rağbet görür ve İçişleri Bakanlığı aracılığıyla davet her ülkeye ulaştırılır.

Kırkpinar öncesindeki bu girişimler Avrupa'da ses getirir. İlgi büyüktür. Hemen her ülkeden çeşitli basın kuruluşları ve televizyonlar Kırkpinar döneminde ülkemize gelmek için çok önceden rezervasyon yaptırmak isterler.

CUMHURBAŞKANI EDİRNE'DE

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel Kırkpinar güreşlerinin çok daha kaliteli geçmesi için Oğuzhan Bilgin'e verdiği maddi ve manevi desteğini tribünlerin kapasitesinin daha da artırılması için yaptığı yardım ile sürdürür. Yine uzun yıllardan sonra Edirne'ye giden ilk Cumhurbaşkanı sıfatını alır. Gelişin başlıca nedenlerinden birisi de Edirne'nin kurtuluş yıldönümüdür.

Oğuzhan Bilgin'in girişimleri ile gerçekleşen bu olay şehirde büyük ilgi uyandırmıştır. 25 Kasım'da yapılan bu ziyaret sırasında havanın hayli soğuk olması da coşkulu törenleri engellemez. Cumhurbaşkanı Demirel Edirne'de temel atıp bazı kuruluşların açılışını da yaparak tekrar güreşlerde görüşmek üzere Edirne'den mutlu bir şekilde ayrılır.

ULUSLARARASI GÜREŞ TURNUVASI

Ağa Bilgin, Kırkpinar öncesinde Türk Cumhuriyetleri ve Balkan Ülkeleri'nin güreşçilerini ülkemizde güreştirmek arzusundadır. Bu istek de yine Cumhurbaşkanımız tarafından ilgi görür.Tarih olarak 27-28-29 Mayıs 1994 tarihleri saptanır. Ülkeler ile Dışişleri aracılığıyla Oğuzhan Bilgin temasa geçerek davetlerini gerçekleştirir.

Davet ülkeler arasında büyük yankı uyandırır. Kendilerine özgü güreşlerini bir Türk ülkesinde hem de Türkiye'de sergileme olanağı herkesi mutlu etmiştir. Bu turnuva geleneksel hale dönüştürülmeye karar verilir ve her sene bir ülkede yapılması kararlaştırılır.

YAĞLI GÜREŞ MÜSABAKA YÖNETMELİĞİ

15 Mayıs 1991 Tarih ve 20872 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır

BİRİNCİ KISIM

GENEL HÜKÜMLER

Amaç

Madde 1- Bu yönetmelik minder güreşine yıllardan beri kaynak teşkil eden ve senelerce kendine has kuralları içerisinde yapılan Ata Sporumuz güreşin, vazgeçilmez ananevi bir dalı olan Yağlı Güreşimizi tarih çizgisi içerisinde ülke düzeyimizde disiplin altına almak ve ortak kuralları ile yapılmasını sağlamak için düzenlenmiştir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik yağlı güreş komitesinin kuruluş görev ve yetki sorumlulukları, ülke düzeyinde düzenlenecek tüm yağlı güreş organizasyonlarının teknik oyun müsabaka yolluk ve ödülleri ile bunlara ait usul ve esaslarını belirleyen hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 21/5/1986 tarih ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 10-C maddesi gereğince Merkez Danışma Kurulunca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde:4- Bu yönetmelikte geçen aşağıdaki deyimlerin tanımları karşılarında gösterilmiştir.

Genel Müdürlük: : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

DEMİREL'DEN DESTEK: Kırkpınar güreşleri ile Türk Cumhuriyetleri ve Balkan ülkeleri arasındaki şampiyona Cumhurbaşkanını Süleyman Demirel tarafından da büyük destek gördü.

Federasyon:	: Güreş Federasyonu
Komite	: Güreş Federasyonunun Yağlı Güreş Komitesi
Hakem Komitesi	: Güreş Federasyonu Yağlı Güreş Merkez Hakem komitesini
Kanun	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Kanununu
Temsilci	: Müsabakalarda Güreş Federasyonunu temsil eden kişiyi
Gençlik ve Spor İl Bşk.ları:	Kanun gereği mahalli en yüksek mülki amirleri (Vali, Kaymakam, Bucak Müdürü, Belediyesi olan Köy ve belediye Başkanı, Belediye olmayan Köy Muhtarı)

İKİNCİ KISIM

ESAS HÜKÜMLER

Yağlı Güreş Düzenleme Yetki Belgesi: Bildirim ve Taahhütname

Madde:5- Güreş Federasyonundan her yağlı güreş organizasyonu için ayrı yetki belgesi almak şartı ile Kamu, Kurum ve Kuruluşları ve Belediyeler, Tüzel Kişiler (Spor Kulüpleri Sosyal amaçlı Dernekler ve Sendikalar, Kurtuluş Yıldönümü Kutlamaları, Festivaller düzenleyen tertip heyetleri) bu yönetmelik hükümleri çerçevesinde yağlı güreş müsabakası düzenleyebilir. Siyasi amaçlı tüzel kişiler bu tür organizasyonları düzenleyemezler.

a) Yetki belgesi ait olduğu yağlı güreş organizasyonu ve belirlenen yağlı güreş organizasyonunun birden çok tüzel kişinin talip olması halinde bunlardan birini tercih ve tesbite Federasyon Yağlı Güreş Komitesi yetkilidir.

1. Federasyona müsabaka düzenleme ile ilgili başvuru: Tarihi Kırkpınar güreşleri için müsabaka tarihinden 3 ay evvel,

2. Geleneksel Güreşler; müsabaka tarihinden en az 2 ay evvel,

3. Birinci sınıf, Güreşçiler: Müsabaka tarihinden 45 gün evvel

4. Mahalli güreşler; Müsabaka tarihinden 20 gün evvel yapılır.

Organizasyon komitelerince bağlı bulundukları Gençlik ve Spor İl Başkanlıklarına yapılır. İl Başkanlıkları ise 3 gün içerisinde bu istekleri Federasyona gönderir.

Daha kısa sürede yapılan müracaatlar dikkate alınmaz. Organizasyonu düzenleyenler müsabaka tarihlerini Federasyona bildirdikten sonra müsabaka tarihinden en geç 15 gün evvel gerekli evrakların tekmülünü sağlayarak federasyona teslim etmek zorundadırlar. Aksi halde organizasyonları iptal edilir.

Tarihi Kırkpınar güreşleri tarihinde Türkiye'de hiç bir yağlı güreş organizasyonuna yetki belgesi verilmez. Diğer Geleneksel güreşlerde ise aynı coğrafi bölgedeki güreşlere izin verilmez. O coğrafi bölgenin dışında kalan güreşlere izin verilir.

Aynı il dahilinde birinci sınıf veya mahalli organizasyonlar tarihlerine rastlayan tarihlerde başka bir organizasyona yetki belgesi verilmez. Ancak İstanbul'un özelliği dikkate alınarak aynı yakalarda olması halinde her ikisine de yetki belgesi verilebilir.

Köy düğünleri dışında özel kişilerin yağlı güreş düzenlemeleri yasaktır. Köy düğünleri için mahalli Gençlik ve Spor İl Başkanlığından izin almak yeterlidir.

b) Yetki belgesi müracaatı yapılırken yağlı güreş organizasyonunda pehlivanlar için konulan para ödülleri toplamı esas alınmak suretiyle bu toplamın %10'u Türk Güreş Vakfı'nın bankalardaki hesap numaralarına yatırılarak paranın banka makbuzunun ibraz edilmesi zorunludur. Ancak yatırılan bu miktar (%10) pehlivanın ödülllerinden kesilmez.

c) Organizasyon çeşitleri

1. Tarihi Kırkpınar güreşleri (Edirne Sarayı'nda her yıl yapılan güreşlerdir)

2. Geleneksel Organizasyonlar (En az 10 yıl aralıksız düzenlenen organizasyonlardır)

3. Birinci Sınıf organizasyonlar (En az 3 yıl aralıksız düzenlenen organizasyonlardır)

4. Mahalli organizasyonlar (Yılı içerisinde yapılan organizasyonlardır)

d) Tarihi Kırkpınar güreşleri dışındaki organizasyonlar geçerli olmayan mazeretleriyle yıl içerisinde yapılmaması halinde bir alt sınıfa düşürülür.

Her Yıl Türkiye'deki Geleneksel ve Birinci Sınıf güreşler Yağlı Güreş Komitesi'nce tesbit edilerek Federasyonca duyurulur.

e) Yetki belgesi isteminde aranacak evraklar:

1. İl müsadese (3 Adet)
2. Taahhütname (3 Adet)
3. Ödül çizelgesi (3 Adet)

4. Banka makbuzu (3 Adet)
5. Afiş (3 Adet)

BİRİNCİ BÖLÜM

YAĞLI GÜREŞLERLE İLGİLİ GÖREVLİLER

Yağlı Güreş Komitesinin Başkanı ve Kuruluşu

Madde 6- Güreş Federasyonu Başkanlığı tarafından Federasyon Yönetim Kurulu teşkil olunurken yağlı güreşlerde bilgi, ihtisas ve tecrübesi olan Federasyon Yönetim Kurulu'na seçilen bir üye Yağlı Güreş Komitesinin Başkanlığına getirilir. Bu görevi Güreş Federasyonu başkanlığı adına yürütür. Yağlı Güreş Komitesi ise Güreş Federasyonu başkanının tastiki ve tesbiti ile komite başkanı tarafından seçilen 5-7 kişiden teşekkül eder.

Yağlı Güreş komitesinin Görev ve Yetkileri, Toplantıları

Madde 7- Komite; Başkanının çağrısı üzerine toplanır yağlı güreş sezonunda iki toplantı arası bir ayı geçmez.

Kararlar mevcut üyenin yarısından bir fazlasıyla alınır ve kararlar bir deftere muntazaman yazılarak üyelere imzalatılır.

Yağlı Güreş Komitesinin görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir.

a) Gerekli hallerde Yağlı Güreş Yönetmeliğinde değişiklik yapılması teklifini hazırlamak,

b) Yağlı güreş organizasyon tekliflerini incelemek, değerlendirmek, gerekenlere yetki belgesi verilmek üzere kriterler tesbit etmek,

c) Yağlı güreş organizasyonlarına gerektiğinde yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını takip etmek, organizasyon komitesine yardımcı olmak, sonuç raporu göndermek üzere temsilci görevlendirmek.

d) Ceza Kuruluna sevk edilen pehlivan ve hakemlerle ilgili ceza işlemlerini takip etmek,

e) Hakem Komitesinin tekliflerini değerlendirmek ve sonuçlandırmak,

f) Özürsüz olarak 3 toplantıya gelmeyen üyenin üyeliği sona erer.

Temsilci

Madde 8- Organizasyonların temsilcisi, federasyon Başkanı veya Genel sekreter tarafından görevlendirilir. O müsabakada federasyonu temsil eder.

Görev ve yetkileri

- a) Organizasyonun amacına uygun bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
- b) Müsabakanın yönetmeliğe uygunluğunu sağlamak, organizasyona yardımcı olmak,
- c) Müsabakanın devamı sırasında gördüğü noksanlık ve aksaklıkları rapor ederek Yağlı Güreş Komitesine sunmak,
- d) Organizasyon komitesi ve müsabakada görevlendirilmiş bulunan hakem ve diğer görevliler ile gerekli toplantıları yapmak, müsabakaların en iyi şekilde cereyanı konusunda önlemlerin alınmasını sağlamak,
- e) Hakemler hakkında rapor tutmak,
- f) Müsabaka sonunda söz konusu rapor ve tutanakları bir dosya halinde federasyona iletmek.

Yağlı Güreş Organizasyon Ağı

Madde 9- Ağılık geleneği bulunan mahallerde düzenlenecek organizasyonları manevi hamiliğini üstlenmek üzere ağa seçimi geleneği sürdürülür. Ağa seçimi Baş güreşlerinin finalinden önce bir yıl sonrasının organizasyonu için açık artırma yolu ile yapılır.

Ağa Organizasyon Komitesinin tabii bir üyesidir

Cazgır Görevleri ve Kıyafeti

Madde-10 Cazgır, pehlivanları, boylarına göre maniler söyleyerek seyirciye taktim eden kişidir. Cazgır hiçbir zaman haysiyet kırıcı ve şeref zedeleyici mahiyette maniler söylemez. Er Meydanında Siyasi Partilerin reklam yapmasına sebebiyet vermez. (Yağlı güreş seyretmeye gelen siyasikişileri parti adı kullanmadan siyasi ünvanları ile anons

eder. Örnek: Milletvekili Mehmet Akif Ersoy er meydanına geldi diye siyasi ismi kullanmaz ve siyasi parti temsilcilerinin şov yapmalarına meydan verilmez.)

Yağlı güreş meydanında eşleşmeden sonra pehlivanlara ve seyircilere Kule Baş Hakeminin direktiflerine uyarak gerekli duyuruları yapar.

Resim Satıp para-parsa toplayamaz.

Bu kurallara uymayanlar ceza kuruluna sevk edilir ve bir daha görev verilmez.

Yörenin geleneğine uygun folklor kıyafeti giymesi esastır. Geleneksel Folklor kıyafeti olmayan yerlerde, ayakkabı ve çedik, potur, belde işlemeli kuşak, üstte işlemeli gömlek ve yelek, başa poşu sarılır.

Cazgır federasyondan kimlik kartı almak zorundadır, kimlik kartı olmayana görev verilmez.

Davulcu ve Zurnacı Kıyafetleri

Madde 11- Yörenin geleneksel folklorik kıyafeti esastır. Meydan hakemi ve cazgır kıyafetlerinden ayrı görünümde olmasına dikkat edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yağlı Güreş Müsabaka Yönetmeliğinin 12 nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik

Madde 1- 15/5/1991 tarih ve 20872 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yağlı Güreş Müsabaka Yönetmeliğinin 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 12- Yağlı güreşlerin düzenlenmesi için Federasyondan yetki belgesi almış olan ve ayrıca mahalli Mülki amire bildirimde bulunan tüzel kişilerce en az 5 kişiden oluşan Yağlı Güreş organizasyon komitesinin hemen çalışmalarına başlamak üzere kurulması, köy düğün güreşleri dışında zorunludur. Kırkpınar ve geleneksel organizasyonlarda yağlı güreş komitesinin başkanı Mülki amir veya tevki edeceği kişidir. Bu organizasyonlarda Mülki idare Amirinin denetiminde, Devlet Protokolü esasları uygulanır. Bu komiteye Gençlik ve Spor il müdürlüğü temsilcisi tabii üye olarak katılır.

Madde 2- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.(2 Temmuz 1991 tarih ve 20917 Sayılı Resmi Gazetede).

Madde 3- Bu Yönetmeliği Gençlik ve Spor Genel Müdürü yürütür.

Yağlı Güreş Organizasyon Komitesinin Görevleri

Madde 13- Yağlı güreş organizasyon komiteleri aşağıdaki görevleri yaparlar.

a) Yağlı güreş müsabakası düzenlenmesine dair hizmet ve faaliyetleri yürütmek üzere toplantılar yapmak, kararlar almak, alınan kararları karar defterine yazmak.

b) Yağlı, güreşlerin bu Yönetmelikte belirtilen kural ve şartlar uyarınca, düzenli yürütülmesini sağlamak üzere gerekli tedbirleri almak,

c) Görevli meydan ve kula hakemlerinin lisanslarını güreşlerin sonuna kadar saklamak, müsabaka sonunda iade etmek, gelmeyenleri bir tutanakla tesbit etmek, sonuç raporu ile federasyona müsabakayı takip eden 24 saat içinde göndermek.

d) Eşlemeye boy (siklet) anlaşmazlık ve itirazlarını nihai olarak müsabakalardan evvel müştereken karara bağlamak.

e) Lisanssız yağlı pehlivanları ve cezası kesinleşmiş cezalı pehlivanları güreştirmemek,

f) Güreşe katılan heplivanların lisanslarını, güreşlerin sonuna kadar saklamak, cezalandırılacak pehlivanın lisansını alıkoymak, merkez ceza kuruluna sevk etmek için olayı gören veya olaya muhatap olan meydan hakemi, meydan başhakemi ve kule hakemlerinden biri ile birlikte tutanak düzenlenmesini sağlamak, alıkonulan lisansla birlikte federasyon temsilcisine vermek veya 24 saat içerisinde federasyona göndermek.

g) Cezalandırılması gereken hakemler hakkında kule hakemlerinin düzenleyeceği tutanağı hakem lisansı ile birlikte federasyon yağlı güreş merkez komitesine intikal ettirilmesi için federasyon temsilcisine vermek veya 24 saat içerisinde federasyona göndermek.

h) Güreş meydanının, yağlı güreşlerin yapılması için gerekli olan bu yönetmelikte belirlenmiş araç ve gereçlerle noksansız düzenlenmesini sağlamak,

ı) Organizasyon komitesi organizasyon sırasında görev yapacak basın mensuplarının disipline edilmelerini ve seyircilerin görüşünü, organizasyonun selametini zedelemeyecek şekilde rahat görev yapmalarını sağlayacak gerekli tedbirleri alır. Basın mensuplarının özel kıyafet veya işaret taşımalarını temin eder. Yağlı güreşte çayır, güreş minderi

sayılır. Basın mensubu ve fotoğrafçıların çayıra girmeden görevlerini rahatlıkla yapabilmeleri organizasyon komitelerince sağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÜREŞ MEYDANI

Güreş meydanı ve düzenlenmesi

Madde 14- Güreş meydanının mahalli Gençlik ve Spor İl Başkanlığının gözetim ve denetiminde organizasyon komitesi tarafından aşağıda belirtilen kural ve şartlara uyularak hazırlanması zorunludur.

a) Güreş meydanının; zemini çayır (Çim) seyir yerleri dışında en az (30 m.x30 m.) ölçüsünde olur ve etrafı ip veya dikensiz telle çevrilir.

b) Güreş meydanında sağlık ekibi, ambulans veya bu görev için özel bir araç bulundurulur.

c) İçilecek su, yeteri kadar bir buçuk asit zeytinyağı bulundurulur. Su veya ibrikçileri görevlendirilir.

d) Güvenliği sağlanmış etrafı kapalı, pehlivan soyunma yerleri ayrılır.

e) Güreş meydanı yanında veya yakınında yıkanma yerleri sağlanır, gerekirse hamamdan yararlanılır,

f) Güreşler esnasında pehlivanların gözlerini silmeleri için küçük ve temiz bez parçaları bulundurulur ve bezciler görevlendirilir.

g) Meydan hakemlerinin dinlenmeleri için yer ayrılır. Davul ve zurnacıların yeri gösterilir,

h) Müsabaka sırasını bekleyen pehlivanlar için yer ayrılır,

ı) Seyir bölümlerinin düzenini sağlamak üzere memur bulunur. Güvenlik "Kolluk" kuvvetleri ile meydan komiseri iş birliği yapar.

i) Kule hakemleri için güreş meydanının tümünü görebilecekleri meydanın bir kenarının ortasından yüksek bir yer ayrılır. Bu yerin altında kronometre ve müsabaka kayıt görevlileri ve cazgır bulunur. Ses düzeni temin edilir. Basın için yer ayrılır.

j) Yağlı güreş müsabakalarının kayıt ve takip form cetvelleri federasyondan temin edilir ve katılanların isimleri ve neticeler bu formlara işlenerek federasyona gönderilir.

Meydan komiseri:

Madde 15- Yeteri kadar meydan komiseri mahalli güreşlerde organizasyon komitesi tarafından geleneksel ve birinci sınıf güreşlerden yağlı güreş ve merkez hakem komitesi tarafından atanır Meydan komiseri, seyirci, görevlilerin ve basının tesbit edilen yerlerinde bulunmalarını seyircilerin meydana girmemelerini, organizasyonun disiplin ve düzenini, ödül töreni hizmetlerini organizasyon görevlileri ve güvenlik kuvvetli ile işbirliği yaparak sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

LİSANS VE KAYIT İŞLEMLERİ

Yağlı güreşlerde lisans zorunluluğu ve katılma

Madde 16- Yağlı güreş müsabakalarına katılacak güreşçilerin o yıl vizesi yapılmış yağlı güreş sporcu lisansına sahip olmaları zorunludur. 15 yaşından gün almamış teşvik boyu güreşçileri ile, köy düğünü güreşçilerinden lisans aranmaz. Doktor raporu yeterlidir.

Lisansı olup, güreşmelerine mani olmayan güreşçilerden;

a) Tedbirli olarak ceza heyetine sevk edilenler, cezalı olup lisansı alıkonanlar ceza süresi sonuna kadar hiç bir yerde güreşemezler.

b) Federasyonca Milli Takım kampına davet edilen ve katılan güreşçiler kamp ve müsabaka süresince yağlı güreşlere katılamazlar. Ancak kamptan çıkarılan güreşçiler antrenörlerden izin almak kaydıyla katılabilirler.

c) Milli bir organizasyon nedeniyle federasyonca davet edilen güreşçiler de yağlı güreşlere katılamazlar.

Güreşçilerin kayıt işlemleri sağlık muayeneleri boy ayrımları

Madde 17- Yağlı güreş müsabakasına girecek güreşçiler organizasyon komitesi kayıt bürosuna lisanslarını vererek kayıtlarını yaptırırlar. Güreşçiler boylarını komitece görevlendirilen hakemlere tesbit ettirirler.

Kayıt boy ayrımı ve tesbiti sağlık kontrolü müsabakalardan iki saat öncesine kadar tamamlanır.

a) Bedeni arızası olan sakatlar müsabakalara katılamazlar. (Bir kolun çolak olması, bir ayağın aksaması sakatlık sayılmaz)

b) Bulaşıcı bir hastalığı olanlar ile yarası, çıbanı bulunanlardan doktor izni olmayanlar güreştirilmezler.

c) Başarılarını aralıksız sürdüren yaşlılar dışında, ileri yaşlılar ile boy ayrımı yapan hakemler tarafından güreşemeyeceğine karar verilenler güreştirilemezler.

d) Uyarılara rağmen tınaklarını kesmeyenler güreştirilemezler.

e) Tarihi Kırkpınar, geleneksel, birinci sınıf ve mahalli güreşlerde bir güreşçinin güreşebilmesi için; 45 yaşını geçmemiş olması gerekir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BOYLARLA İLGİLİ HÜKÜMLER

Madde 18- Yağlı güreş organizasyonlarında müsabakalara katılan güreşçi sayısı göz önünde bulundurularak iki tür boy uygulaması yapılır.

a) Yağlı güreş müsabakasına her boyda katılan pehlivan sayısının çok olduğu 1.sınıf ve geleneksel organizasyonlar ile tarihi Kırkpınar müsabakaları boyları aşağıdaki şekilde düzenlenir;

- 1) Teşvik boyu (12-15 yaş arası)
- 2) Deste küçük boy
- 3) Deste orta boy
- 4) Deste büyük boy
- 5) Küçük orta küçük boy
- 6) Küçük orta büyük boy
- 7) Büyük orta
- 8) Başaltı
- 9) Baş

Not: Teşvik boyu fiziki yapıya göre iki kategoriye ayrılabilir.

b) Güreşçi sayısının az olduğu mahalli yağlı güreş organizasyonlarına katılan güreşçiler aşağıda belirlenen boylarda güreştirilebilirler;

- 1) Teşvik boyu (Bu boyda güreşçi varsa)
- 2) Ayak boyu
- 3) Deste boyu
- 4) Küçük orta boyu

- 5) Büyük orta boyu
- 6) Başaltı boyu
- 7) Baş boyu

Deste boyunda sayıca yığılma olduğu taktirde, hakem heyeti ve organizasyon komitesinin taktiri ve kararı ile bu boyun müsabakası küçük ve büyük boy bölümlerine ayrılabilir. Teşvik boyunda iştirakçi fazla olursa, ağır ve hafifler olarak kendi içinde ikiye ayrılabilir.

Yağlı güreşlerde Baş, Başaltı, Büyük orta ve küçük orta dışında kalan boylarda güreşler kara kucak olarak yapılacaktır. Federasyonca tesbit edilen geleneksel güreşler bu uygulamanın dışındadır.(Edirne Kırkpınar, Antalya Elmalı, Çanakkale Çan, Çankırı Şabanözü, Çanak-kale Çardak, Samsun 19 Mayıs, Balıkesir Kurtdereli, Akyazı Akbalık) geleneksel güreşlerde bu uygulamayı yapıp yapmamaya organizasyon komitesi yetkilidir.

Boy ayrımı esasları

Madde 19- Yağlı güreş müsabakalarına katılan güreşçileri boy tesbitlerinde aşağıdaki esaslar uygulanır:

- 1) Deste küçük boy
 - a) Yaş 15-18 arası
 - b) Güreş mazisi 2 yılı kadar
 - c) Azami 65 kg.
- 2) Deste orta boy
 - a) Yaş 15-18 arası
 - b) Deste küçük boyda 1 yıl önce birinci olanlar
 - c) Azami 75 kg.
- 3) Deste büyük boy
 - a) 18 yaşını doldurmuş olanlar
 - b) Deste orta boyda 1 yıl önce birinci olanlar
 - c) Azami 80 kg.
- 4) Küçük orta küçük boy
 - a) Deste büyük boyda 1 yıl önce birinci olanlar
 - b) Azami 85 kg.
- 5) Küçük orta büyük boy
 - a) Küçük orta küçük boyda 1 yıl önce birinci olanlar
 - b) Azami 90 kg.
- 6) Büyük orta boy
 - a) Küçük orta büyük boyda 1 yıl önce birinci ve ikinci olanlar
- 7) Başaltı boyu

- a) Büyük orta boyunda 1 yıl önce birinci ve ikinci olanlar
- 8) Baş boyu

Bir yıl önce başaltı boyunda birinci ve ikinci olanlar, ayrıca 90 kilo ve yukarıda kilolarda serbest ve greko-romen stilde Avrupa, Dünya ve Olimpiyat şampiyonu olanlarla önceki yıllarda dahil olmak üzere geleneksel organizasyonlar başboyunda birinci olanlar.

Aynı geleneksel organizasyonda iki yıl üst üste veya aynı yıl iki ayrı geleneksel organizasyonda baş boyunda birinci olanlar, tarihi Kırkpınar yağlı güreşlerinde baş boyunda güreşebilir.

Boy tesbitleri, bir yıl önceki sonuçlara göre yapılır. Boy tesbiti yağlı güreş organizasyonlarının düzenlendiği her ayrı yöre itibariyle yapılır.

Güreşçi, güreştiği yerde ve boyda derece almamışsa, bir alt boyda güreşemez. Yağlı güreşe katıldığı yerde ve boyda 1. olanların bir sonraki yıl bir üst boyda güreşmeleri esastır. Birinci sınıf organizasyonlarda kule hakem heyeti taktiren karar alır ve uygular., Hiç bir şekilde iki boy terfi olamaz. Kazanılmış boy hakkı saklıdır.

Boy tesbitlerinin, müsabakalar başlamadan önce hakemlerce Organizasyon Komitesi ile Federasyon temsilcisine verilmesi zorunludur.

ALTINCI BÖLÜM

MÜSABAKA ESASLARI

Güreşçileri eşleme usul ve esasları

Madde 20- Yağlı güreşlerde kur'a usulü ile ve aşağıdaki belirtilen esasları uygulayarak yapılır:

a) Deste küçük boy, deste orta boy, deste büyük boy, küçük orta, küçük boyda kur'a çekilir. Karşılaşmanın sonuna kadar bu kur'a numaraları geçerli olur. Müsabaka sonunda 3 güreşçi kalması halinde tekrar kur'a çekilir.

1 ve 2 numarayı çeken güreşçiler güreşir, 3 numarayı çeken güreşçi 1 ve 2 numaralı güreşçilerin galibi ile 20 dakika sonra birincilik için güreştirilir.

b) Başaltı ve baş boyları güreşlerinde her tur başında yeniden kur'a çekilir.

c) Teşvik boyundan büyük orta boyuna kadar (Büyük orta hariç)

sikletteki güreşçilerin müsakaba süreleri yarım saattir. Büyük orta, başaltı ve baş boyu güreşlerindeki güreşçilerin müsabaka süresi bir saattir. Bu sürelerin sonuna kadar yenişme olmazsa müsabaka hakemi 10 dakika puan güreşi yaptırır. Kule hakemleri sonucunun belirlenmesine yardımcı olur.

Bu 10 dakikalık puan güreşinde güreşçilerden biri mavi paça bağı diğeri ise kırmızı paça bağı bağlar. Puanlama güreşinde daha fazla puan alan güreşçi veya rakibine 3. ihtarı aldırtan güreşçi galip sayılır. 10 dakikalık puanlama güreşi sonunda puanların eşitliği halinde güreş devam eder ilk teknik puanı alan veya rakibine 3. ihtarı aldırtan güreşçi galip sayılır. İhtar fazlası ile galibiyet, kararı verilemez. (örnek :Puanların eşitliğinde birinin 2 ihtar diğercinin 1 ihtar varsa yenişme olmaz güreş devam eder rakiplerinden birinin puan alması veya 3. ihtar alana kadar.)

Müsabakayı idare eden hakem mavi, kırmızı kolluk takar. Bir saatlik güreş esnasında pasif ve faullü güreşi sebebi ile üç ihtar alan güreşçi mağlup ilan edilir. Üç ihtardan daha az ihtarlar, puan güreşinde nazari itibara alınır.

d) Kur'a çekiminde küçük numara çeken güreşçi, sonraki büyük numarayı çeken pehlivanlarla güreşir. (Örneğin:1-2,3-4 gibi)

e) Kur'a çekimi sonunda tek kalan güreşçi tur atlar sonraki turda en küçük numara ile güreşir.

f) Bir güreşçi iki defa tur atlayamaz.

Yağlı Güreşin Günlük Programı

Madde 21- Güreşçi sayısına göre 1 günde sonuçlanacak güreşlere saat 10.00'da başlanır. 3 gün süre ile yapılacak güreşlere ilk gün saat 14.00'de başlanır. 2 nci ve 3 üncü gün güreşlerinin başlangıç saatleri Kule Hakem heyeti tarafından ilan edilir. 3 gün süreli güreşlerden son güreşleri hava kararmadan kesin olarak sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirler alınır ve güreşlerin gününde bitirilmesi sağlanır.

Güreşlere Başlamak ve Peşrev

Madde 22- Güreşler, eşleme tamamlandıktan sonra, varsa teşvik güreşleri yoksa ilk boy güreşçilerin güreşi ile başlar. Cazgırın davetine uymayan ve meydana gelmeyen güreşçi güreş dışı adolunur. Güreş meydanına çıkan güreşçinin kısıbetini giymiş ve paçalarını bağlamış olması gerekir.

Yağlanan güreşçi tek sıralı safta saha kenarına yakın olarak dizilir. Rakipleri ile elele tutuşurlar, güreş duasını dinlerler ve peşreve başlarlar.

Peşrev, yağlı güreşlerin folklorik ve geleneksel özelliklerinden biri, önemli ve vazgeçilmez bir uygulamasıdır. Adabına ve geleneksel kurallarına uyarak 5 dakika süre ile yapılır. En iyi peşrev yapan güreşçiye ödül verilir.

Güreş Müsabakası ve İzin Süreleri

Madde 23- Yağlı güreş müsabakalarında eşleme, takdim duası ve peşrevden sonra güreşçilerin güreş esnasında uymaları gereken, yağlama, su içme ve benzeri ihtiyaçları için izin süresi ile güreş sürelerine dair kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Güreşe başladıktan sonra eş değiştirilmez.

b) Güreş esnasında rakibi izin vermedikçe ve meydan hakeminin müsaadesi olmadan su, yağ ve bez mahalline gidilemez. İzin verilmesi halinde ihtiyacın giderilmesi için süre 2 dakikayı geçemez. Ancak puan güreşi öncesinde bu süre 5 dakikadır.

c) Yağlama, su içme, göz silme ve paça bağlama gibi ihtiyaçların giderilmesini oyalanma ve dinlenme kastıyla yapan güreşçi birinci kez ikaz edilir, tekrarında ihtar verilir ısrarı halinde ihraç edilebilir.

d) Güreş esnasında her iki güreşçi de yenik düşerse, son olarak oyun yapan güreşçi galip sayılır. İhtilaflar ve itiraz halinde meydan başhakemi, kule hakemleriyle birlikte karar verirler.

Puanlı Yağlı Güreş Kuralları

Madde 24- Puanlı güreşlerde aşağıdaki kurallar uygulanır. 10 dakika süreli puanlı güreş müsabakası hakemin düdüğü ile başlar.

a) 1 Puan kazandıran oyunlar şunlardır:

- 1- ayakta Güreşirken rakibi oyunla yere dürürerek zaptetmek.
- 2- Bastırıp rakibinin arkasına geçmek,

b) İki Puan kazandıran oyunlar şunlardır.

- 1 - Künde atmak,
- 2- Ters sarma, ters şak, ters kepçe, paça kasnaktan savurarak düşürme bu oyunlarda yeniklik olmaması halinde iki puan verilir.

Puanlamayı sayı hakemi tesbit eder ve süre sonunda sonucu kule

başhakemi ilan eder.

Yasak Oyunlar ve Hareketler

Madde 25- Yasak Oyunlar ve Hareketler Şunlardır:

- a) Rakibine çift sarma vurmak (kurt kapını almak) hakemin ısrarına rağmen ısrarla devam etmek.
- b) Oturak kundesinde bel kemiği üzerine dirsek ile devamlı tazyik yapmak,
- c) El ve ayak bileklerini bükmek,
- d) El ve ayak mafsallarını tersine bükmek
- e) Baldır patlatan oyununu uygulamak,
- f) Kemane çekmek oyunu uygulamak
- g) Havaya kaldırarak yenik düşürdüğü rakibini yavaşça yere bırakmayıp, kasten kafası üzerine yere vurmak. Bu durumda yasak hareket yeniştikten sonra olduğu için sonuç ilan edilir. Gereğinde bu davranışlardan ötürü yenen güreşçi müsabaka dışı bırakılır.
- h) Rakibinin gözüne, kulağına, burnuna ve ağzına kasten parmak sokmak,
- i) Rakibini ısırarak ve tırmalamak,
- j) Rakibine kafa vurmak, açık el ense çekmek, tokat ve yumruk vurmak, tekme atmak,
- k) Rakibi paçayı bıraktığı halde boyunduruğu devam ettirmek. Meydan hakeminin ikazına rağmen tutuşunu devam ettiren güreşçiye diskalifiye kararı verilebilir. Ancak tek kolla beraber alınan boyunduruk, yasak oyun ve hareket değildir.
- l) Çemberleme (selveli boyunduruk) oyununu uygulamak,
- e) Rakibinin kısıbetini ayak ve elle çıkarmaya çalışmak,
- n) Kısıbet kasnağına ayakla basarak rakibinin karnına tazyik yapmak,
- o) Kazık oyununda yeni oyun almadan 2 dakikadan fazla beklenmez, hakem ayağa kaldırır,
- ö) Meydan hakeminin dur veya bırak ikazını ısrarla dinlememek, hakemle münakaşa etmek, el ve kol hareketleri ile itirazda bulunmak.
- p) Rakibini kasten seyirci, yağ kazanı veya meydanda güreşmekte olan güreşçiler üzerine sürerek açık düşürmeye çalışmak.
- r) Müsabaka anında ve sonunda seyirciye karşı güreşçiliğe yakışmayan hareketlerde bulunmak,
- s) Hakem kararlarına uymamak, moral verici nara dışında rakibi ile konuşmak, rakibe hakemlere ve yöneticilere küfür etmek,

ş) Ciddi güreş yapmamak, rakibinden hiç zorluk görmeden pes etmek. Hakemin ikazına rağmen oyalama güreşine devam etmek, müsabakanın devamına engel olmak ve kuraya tabi olarak eşleştirildiği eşi ile hiç güreş yapmadan sahayı terketmek. Bu haller de ikaza lüzum görülmeden güreşçi müsabaka dışı bırakılır. Kazanılmış bir ödülü varsa ödülü ve organizasyon komitesinin ilan edildiği yolluğu da ödenmez.

t) Meydan içinde ve seyirci yanında güreş kıyafeti dışında kilot ve şortla dolaşmak ve açıkta kısıbet değiştirmek,

Yukarıdaki yasak oyunları uygulayan ve yasak hareketleri yapan güreşçi birincisinde (ikaz edilir) uyarılır, usul uyarınca, müsabaka dışı bırakılabilir. Bu durumdaki güreşçilere cezai işlem yapılabilir.

Yağlı Güreşlerde Yenik Düşme

Madde 26- Yenik düşme veya açık düşme, göbeğin gökyüzünü görmesi ile olur. Rakibin omuzlarının yere değmesi tuş hali şart değil. Açık düşme yenik düşme aşağıda belirtilmiştir.

- a) Oturmuş vaziyette ayaklar açık ve iki elle geriye payanda yapmak,
- b) Oturmuş vaziyette bir elle payanda yapıp kendi ekseninde dönerik ikinci elini diğer yönden payanda yapmak,
- c) İki dirseğin yere değmesi,
- d) Bir dirsek yere değmişken, diğer elin yere payanda yapması,
- e) Yerde ve ayakta güreşirken rakibin oyunu ile sırtın yere değmesi,
- f) Rakibini kaldırarak el ve ayağını yerden keserek üç adım yürümek veya kendi mihverinde bir daire çizmek,
- g) Kısıbet yırtılması; paça bağlarının kopması, çözülmesi, kısıbetin paçasından bir kısmının kopması ve dize kadar yırtılması yeniklik sayılmaz. Bu durumda meydan hakemi güreşi durdudur ve pehlivanın kısıbet değiştirmesine izin verir. Bu süre 10 dakikayı geçmez.
- h) Güreş esnasında oyun uygulanırken kısıbetin çıkması ve edep yerlerinin görünme durumu yeniklik sayılır.
- ı) Ayağını rakibinin önüne atmak sureti ile gerdanlama yaparak yenmek,

ÜÇÜNCÜ KISIM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 27- Güreşçi kıyafeti kısıbettir. Geleneksel ölçülerine uygun olarak deriden yapılır. Kısbet üzerinde kesici, madeni, süs eşyası bulunmaz. Paça bağı kullanılır. Teşvik adlı boy ile deste boyundaki güreşlerde güreşçiler geleneksel kısbet ölçülerinde, paça ve kasnakları deriden diğer kısımları çadır ve benzeri pamuklu bezden yapılmış pıtpıt veya tulum örülmüş keçi kılından Pıtpıt giyebilirler. Küçük orta boydan itibaren kısbet giyilmesi zorunludur. Bu ve daha yukarı boydaki güreşçiler pıtpıtla kuraya dahil edilmezler, güreştirilmezler.

Saha komiseri, tek tip eşofman giymek zorundadır. Yağcılar ve bezciler eşofman giymek zorundadırlar. Eşofmanlarında görevlerini belirten yazının bulunması şarttır. Ancak ait olduğu organizasyonun amblemini kullanabilirler.

Güreşçilerin kısbetin dışında hiçbir görevli giysisinde reklam içeren işaret ve yazı bulundurmazlar. Organizasyon komitesi bu tür yazı bulunduran görevliye görev vermemek zorundadır. Aksi halde yönetmeliğin cezai hükümleri uygulanır. Güreşçinin resim satıp para toplaması yasaktır.

Yetki belgesinin verilmemesi veya geri alınmasını gerektiren Haller

Madde28- Aynı tüzel kişiye yetki belgesi verilmemesini veya geri alınmasını gerektiren durumlar ile organizasyon yapan kuruluş yöneticileri ile ilgili hükümler aşağıda belirtilmiştir.

- Yalan ve kandırıcı ilan vermek ve afiş asmak,
- Müsabakaların yapıldığı meydana gerekli düzen ve emniyeti sağlayacak tedbirleri almakta ihmal göstermek,
- İlan edilen ödül ve yollukları ödememek, kısıntılı ödemek veya taksitle ödemek,
- Özel davetli güreşçilerle yazılı mukavele yapmadan (muafakat) ilan ve afişlerde isimlerini ve resimlerini kullanmak,
- Lisanssız, tedbirli olarak ceza heyetine verilmiş veya ceza almış güreşçileri güreştirmek,

- Bu yönetmelikte belirtilmiş yağlı güreş törenlerini ve gerekli merasimleri yapmamak,
 - Organizasyonun bu yönetmelikte belirtilen zorunlu giderlerini karşılamaktan kaçınmak,
- Ayrıca bu fiilleri yapanlar İl ve Merkez Ceza Heyetine sevkedilirler.

Yağlı güreşte yolluklar

Madde 29- Yağlı güreş organizasyonu üstlenen özel kişi ve özel kuruluşlar, güreşleri takip etmek, seyir ücreti alınsın veya alınmasın, organizasyona katılan hakem ve yöneticilere aşağıdaki şartlarda yollukları ödemek zorundadırlar,

- Yağlı güreş merkez hakem komitesinin görevlendirdiği ve isimlerini organizasyona bildirdiği hakemlere yol masrafları, seyahat yevmiyesi ile hakemlik tazminatı ödenir. (Mahalli güreşlerde varsa önce mahallinden, yoksa en yakın deplasmandan hakem çağrılır. Mahalli hakemlere yalnız tazminat ödenir.)

1 günlük, hakemlik tazminatı, Tarihi Kırkpınar ve Geleneksel güreşlerde 1. derece devlet memuru harcırahının 13 katı, 1. sınıf organizasyonlarda 10 katı, mahalli güreşlerde 8 katından az olamaz.

- Güreşler için mukavele yapılarak davet edilen güreşçilere mukavele için ayrı ücret ödenir.

c) Davet edilmemiş fakat güreşlere katılan güreşçiler için bir yolluk verileceği ilan edilmişse, bu miktar teşvik boyunda katılan güreşçiye asgari ücret yevmiyesinin 5 katı, deste boylarında katılan güreşçiye 7 katı, küçük orta boylarda katılan güreşçiye 10 katı, büyük orta boyunda katılan güreşçiye 12 katı, başaltı boyunda katılan güreşçiye 15 katı, baş boyunda güreşen güreşçiye 17 katından az olamaz.

- Tarihi Kırkpınar ile Yağlı güreş organizasyonunu üstlenen geleneksel ve 1. sınıf yağlı güreş organizasyon komiteleri, talep edecekleri hakemlerle Federasyon Temsilcisinin harcırah ve yollukları (a) fıkrasında belirtildiği şekilde ödenir.

Güreşçi Kırkpınar güreşlerinde hangi boyda güreştiyse, geleneksel ve mahalli güreşlerde o boyun yolluk ücreti ödenir. Kırkpınarda büyük ortaya geçtiyse gittiği yerde Baş veya Başaltına güreşirse büyük ortanın yolluğunu alır.

Cezai hükümler

Madde 30- Güreşçiler, hakemler, yöneticiler bu yönetmelikteki yasak fiilleri işledikleri takdirde, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Ceza Kuruluna sevk edilirler. Tedbirli olarak sevk halinde bu durum süratle yağlı güreş komitesine bildirir. Bu durumda kule hakemlerinin ve başhakemin imzası ile yazılı olarak durumu bildirmeleri ve bu raporahakem güreşçi veya idarecinin yazılı ifadelerini ekler. Yöneticilerin ilan ettikleri ödül ve yollukları ödememeleri veya kısmen ödemeleri, takside bağlamaları halinde yetki belgeleri iptal edilir.

Mülki amirlikten güreş için izin alan Federasyondan düzenleme yetki belgesi alan kuruluşlar, bu yönetmeliğin yükleneceği bütün sorumlulukları kabul etmiş sayılırlar.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 31 - Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle 14 Mayıs 1984 tarih ve 18401 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yağlı Güreş Yönetmeliği yürürlükten kalkar.

Yürürlük

Madde 32- Bu yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 33- Bu yönetmeliği Gençlik ve Spor Genel Müdürü yürütür.

YAĞLI GÜREŞ HAKEM YÖNETMELİĞİ**1- GENEL HÜKÜMLER****Amaç**

Madde 1- Bu yönetmeliğin amacı, Yağlı Güreş Hakem Komitesinin kuruluş, görev ve yetki sorumluluklarının belirlenmesi ve ülke dü-

zeyinde yapılacak tüm yağlı güreş organizasyonlarının düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik; Yağlı Güreş Hakem Komitesinin kuruluş görev ve yetki sorumluluklarını ülke düzeyinde düzenlenecek tüm yağlı güreş organizasyonlarında görev alan hakem kurullarını içeren hükümleri kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 21.5.1986 tarih ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 10-C maddesi gereğince Merkez Danışma Kurulunca hazırlanmıştır.

Tarifler ve kısaltmalar

Madde 4- Bu yönetmelikte geçen aşağıdaki deyimlerin tarifleri karşılarında gösterilmiştir,

Genel Müdürlük	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
Federasyon	: Güreş Federasyonu'nu
Hakem Komitesi	: Yağlı Güreş Komitesine bağlı Hakem komite sini ,

II- HAKEM İŞLERİNE DAİR KURALLAR**Yağlı Güreş Merkez Hakem Komitesinin Görev ve Yetkileri**

Madde 5- Yağlı Güreş Merkez Hakem komitesi Güreş Federasyonu Başkanı'nın tastiki ve tensibi ile Federasyon Yağlı Güreş Komitesi Başkanı tarafından seçilen üç veya beş kişiden kurulur

Hakem Komitesi Başkanlığının, Güreş Federasyonu Başkanının katılmadığı toplantılarda Federasyon Yağlı Güreş Komitesi Başkanı yapar. Oyların eşitliğinde Başkanın bulunduğu taraf üstün sayılır.

Yağlı güreş Merkez Hakem komitesinin görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir;

- a) Yağlı güreş meydan ve kule hakemleri yetiştirmek, gelişim kursları açmak veya açtırmak, kurs öğretmenlerini tayin etmek,
- b) Yağlı güreş meydan ve kule hakemleri için sicil tutmak, lisans düzenlemek, lisanslı hakemlerin ilk müsabakalarından önce güreş meydanında (Ek:1) yemin etmelerini sağlamak
- c) Yağlı güreş hakemlerini gözetim ve denetim altında bulundurmak, terfi ve tenzillerini karara bağlamak.
- d) Hakemler tarafından gelen raporları ve vaki olacak şikayetleri incelemek, gerekli işlemi yapmak, gerektiğinde Genel Müdürlük Ceza Kuruluna göndermek,
- e) Tarihi Kırkpınar Geleneksel ve birinci sınıf ile gerektiğinde mahalli güreş organizasyonlarına hakem tayin etmek,
- f) Mahalli yağlı güreş organizasyon komitelerinin talebi halinde meydan ve kule hakemlerinin görevlendirilmelerini sağlamak üzere il spor temsilcisine yetki vermek,
- g) Yağlı güreş teknik oyun ve organizasyon kurullarında geliştirme ve değiştirme tekliflerini hazırlamak, Federasyon komitesinin onayından sonra uygulamaya koymak.

Hakem Komite üyeleri ile hakemlerinin nitelikleri

Madde 6- Yağlı güreş merkez hakem komitesi üyelerinde ve hakemlerde aranacak nitelikler aşağıda belirtilmiştir:

- a) Türk uyruklu olmak,
- b) En az ilkokul mezunu olmak,
- c) Yağlı güreş hakemliğini yapmış olmak,
- d) Genel müdürlükçe 6 ay veya daha fazla süreyle şeref kırıcı suçlardan ceza almamış olmak,
- e) Otuz yaşından yukarı olmak,

Görev süresinin sona ermesi:

1. Üyenin istifa etmesi,
2. Komitesinin görev süresinin sona ermesi,
3. Üyenin özürsüz olarak 3 toplantıya üstüste katılmaması,

Yağlı Güreş Hakemi olacaklardan aranacak şartlar

Madde 7-

1. Türk vatandaşı olmak,
2. En az ilkokul mezunu olmak, Ancak tarihi Kırkpınar ve geleneksel güreşlerde kendi boyunda ilk üçe girmiş, olimpiyat, dünya ve Avrupa şampiyonalarında ilk altı'ya Akdeniz, Balkan ve İslam oyunları şampiyonasında ilk üçe girenlerde bu şart aranmaz.)
3. Yağlı güreş yapmış olmak,
4. Yaşı 25'ten aşağı ve 45'den yukarı olmamak. (Mevcutlar hariç)

Hakem sınıfı

Madde 8 -

- a) Meydan hakemi,
- b) Kule hakemi olmak üzere ikiye ayrılır, Kule hakemi sınıfında yaş haddi 65'dir. Meydan hakeminde 60'tır. Meydan hakemliği süresi en az 3 yıldır. 3 yıl başarılı olan meydan hakemi, bölgesinin teklifi üzerine Yağlı Güreş Merkez Hakem Komitesinin kararı doğrultusunda ve Komite başkanının tastiki ile KULE HAKEMİ olur.

İMTİHAN ŞEKLİ

Madde 9- Aranan vasıflara haiz adaylar, il müdürlüklerince ve Yağlı Güreş Merkez Hakem Komitesince tesbit edildikten sonra yazılı imtihana tabi tutulurlar. Başarılı olanlar mahalli organizasyonlar dahil, davet edildikleri organizasyonlarda yağlı güreş hakem komitesinin çoğunluğu ile veya en az üç kule hakeminin nezaretinde meydana müsabaka yönetmek suretiyle denenen adayların başarılı olanlarına Yağlı Güreş Merkez Hakem Komitesinin kararı ile MEYDAN HAKEMLİĞİ lisansı verilir.

Kule hakemleri

Madde 10- Kule hakemleri, en az 3 yıl Yağlı Güreş Meydan Hakemliği yapmış olanlar içinden Yağlı Güreş Komitesi ile Yağlı Güreş Merkez Hakem komitesinin müşterek kararları doğrultusunda Kule Hakemliğine terfi ettirilir.

Tarihi Kırkpınar'da altın kemer alanlara, direkt KULE HAKEMLİ-Ğİ lisansı verilir.

Kule hakem heyeti en az üç kişiden oluşur. Aralarından seçecekleri bir kişi Hakem Heyeti Başkanlığı yapar.

İhtiyaç halinde kule hakemi meydan hakemliği yapabilir.

Kule hakemlerinin görevleri ve yetkileri

Madde 11- Kule hakemlerinin görevleri ve yetkileri şunlardır,

a) Meydan hakemlerinin bir üst kurulu olarak uygulamaları takip etmek, gözetim ve denetim altında bulundurmak,

b) Meydan başhakemini seçmek, boy ayrımı ve tesbitini yapacak hakemleri görevlendirmek,

c) Sağlık, muayenesi ve eşleme sırasında görevli olacak meydan başhakeminin başkanlığındaki meydan hakemlerini seçmek,

d) Meydan hakemleri arasında, şike yaptığı veya açık şekilde taraf tuttuğu meydan başhakemi tarafından tesbit edilen ve bildirilen meydan hakemini görevden almak.

e) Müsabaka sırasında görevden alınan meydan hakemi hakkında Yağlı Güreş Merkez Hakem Komitesine ayrıntılı bir raporla müsabakayı takiben 24 saat içinde bildirmek

f) Yeniklik itiraz ve anlaşmazlıkları çözümlmek ve karara bağlamak,

Meydan başhakeminin görev ve yetkisi

Madde 12- Meydan başhakeminin görevleri ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir:

a) Meydan hakemlerinin görevlerini ve çalışmalarını düzenlemek, müsabaka yönetimlerinde tarafsızlıklarını gözetim ve denetim altında bulundurmak,

b) Pehlivanların muayenelerinde ve eşleşmelerinde görevli meydan hakemlerine başkanlık yapmak,

c) Pehlivanın itiraz ve ihtilafını meydan hakeminin müracatı üzerine çözümlmek. Devamı halinde Kule başhakemine bildirmek,

d) Taraf tuttuğunu tesbit ettiği meydan hakemini kule hakem heyetine bildirmek, hakem heyeti kararını almak ve uygulamak,

e) Şike yaptığını meydan hakeminden öğrendiği ve tesbit ettiği güreşçiye Kule Hakem Heyetine bildirmek, hakem heyeti kararını almak

ve uygulamak,

f) Süreli güreşlerde kronometre tutulmasını, kronometre görevlisinden istemek,

g) Israrlı şekilde faullü güreşen güreşçinin, meydan hakemi tarafından men edildiğini kule başhakemine bildirmek,

Meydan hakemleri

Madde 13- Pehlivanların kura ile eşleşmelerini sağlamak, yağlı güreş teknik oyunlarının uygulanışını izlemek, yenme ve yenilmeleri tesbit etmek üzere meydanda görevlendirilen hakemlere meydan hakemi adı verilir.

Meydan hakemleri, her yağlı güreş organizasyonunda aynı anda en fazla üç çift pehlivani izleyecek sayıda görevlendirilir. Meydan hakemleri arasından, Kule hakem heyeti tarafından seçilen bir meydan hakemi, meydan başhakemi olarak görevlendirilir.

Meydan hakemlerinin görevleri ve yetkileri:

Madde 14- Meydan hakemlerinin görevleri ve yetkileri şunlardır:

a) Müsabakaların; yağlı güreş teknik oyun kurallarına uyum içinde güreş yapmalarını taraf tutmaksızın takip etmek ve yönetmek,

b) Şike yapıldığını sezinlediği ve tesbit ettiği an durumu meydan başhakemine bildirmek,

c) Yasak oyunlarla, faullü güreşen müsabıka, güreşi durdurarak ihtar vermek, meydan başhakemini haberdar etmek, ikinci ihtarla rağmen faullü güreşen pehlivani müsabakadan men etmek, gerektiğinde rakibini galip saymak,

d) Gerekli gördüğü zamanlarda, pehlivanların yağlanmaları, su ve bez ihtiyaçlarını gidermeleri için güreşi en fazla iki defa ve her seferinde iki dakikayı geçmemek üzere durdurmak,

e) Yaralanan veya sakatlanan pehlivanların sağlık ekibi tarafından muayene ve tedavisini yaptırmak, müsabaka dışı süreyi tesbit etmek. Bu süre beş dakikayı geçmez.

Kronometre ve müsabaka görevlileri

Madde 15- Kronometre görevlisi meydan başhakeminin kronometre tutulması isteğini yerine getirir ve zamanı bildirir.

Müسابaka kayıt görevlisi müsabakaya katılanları ve sonuçları ilgili form ve cetvellere işler.

Hakemler hakkında cezayı gerektiren haller

Madde 16- Hakemler hakkında cezayı gerektiren hallerle ilgili hükümler aşağıda belirtilmiştir,

- a) Yağlı Güreş Merkez Hakem Komitesinin çağrısına evet cevabı verdikten sonra müsabakalara gelmemek ve varsa meşru mazeretini bildirmemek,
- b) Kule hakemlerinin ve meydan başhakeminin talimatlarına uymamak,
- c) Şikeli güreşlere aracı olmak ve bu konuda meydan başhakemine ve kule başhakemine önceden bilgi vermemek, uyarmamak,
- d) Güreş yönetilirken pehlivanlarla güreş dışı konuşmak ve tek taraflı davranışlarda bulunmak,
- e) Yönetmelikte tesbit edilen kıyafetini giymemek.

Meydan ve Kule hakemlerinin kıyafetleri

Madde 17- Meydan hakemlerinin kıyafetleri aşağıda belirtilmiştir, Ayakkabı füme rengi rumelikesimi işlemeli kumaştan potur (Pantolon)belden ince işlemeli kuşak, bedende beyaz desenli yakasız şile bezi uzun kollu gömlek, sol göğsünde özel hakem arması, potur kumaştan kasket, mevsimine göre folklorik yelek giyebilir.

Kule hakemleri sol göğüs cebinde hakem arması bulunan beyaz kollu gömlek ile gri pantolon giyerler.

Yağlı güreş hakem yemini

Madde 18- "YAĞLI GÜREŞ HAKEMİ OLARAK/GÖREV ALACAĞIM MÜSABAKALARDA/YAĞLI GÜREŞ KURALLARINI/TARAFSIZ OLARAK UYGULAYACAĞIMA/GÖREVİMİLE İLGİLİ/YAĞLI GÜREŞ YÖNETMELİK VE TALİMATLARINA/HER ZAMAN VE HER YERDE/ AYNEN UYACAĞIMA/YAĞLI GÜREŞ HAKEMLİĞİNİ YÜCELTMEK İÇİN/GÜREŞ MEYDANLARI İÇİNDE VE DIŞINDA/ATATÜRK İLKELERİNİN VERDİĞİ/GÜÇ VE İNANÇLA ÇALIŞACAĞIMA/NAMUSUM VE ŞEREFİM ÜZERİNE AND İÇERİM"

Yürürlük:

Madde 19- Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, 14 Mayıs 1984 tarih ve 18401 sayı ile Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Yağlı Güreş Yönetmeliği yürürlükten kalkar.

Yürütme:

Madde 20- Bu yönetmeliği Gençlik ve Spor Genel Müdürü yürütür.

KARAKUCAK VE HAMALLİ GÜREŞ YÖNETMELİĞİ

Bu yönetmelik 11 Temmuz 1990 tarih ve 20571 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

Amaç

Madde 1- Bu yönetmeliğin amacı, minder güreşine kaynak teşkil eden ve senelerce mahalli usullerle yapılan Ata sporumuz güreşin vazgeçilmez dalı olan Karakucakgüreşleri ile diğer mahalli güreşleri tarihi çizgisi içerisinde ülke düzeyinde disiplin altına alarak kuralları ile yapmaktır.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik: Karakucak ve mahalli Güreş Kurulunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına, ülke düzeyinde düzenlenecek tüm karakucak ve mahalli güreş organizasyonlarına, teknik müsabaka ve hakem kurallarına, yolluk ve ödülleriine ait usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel mü-

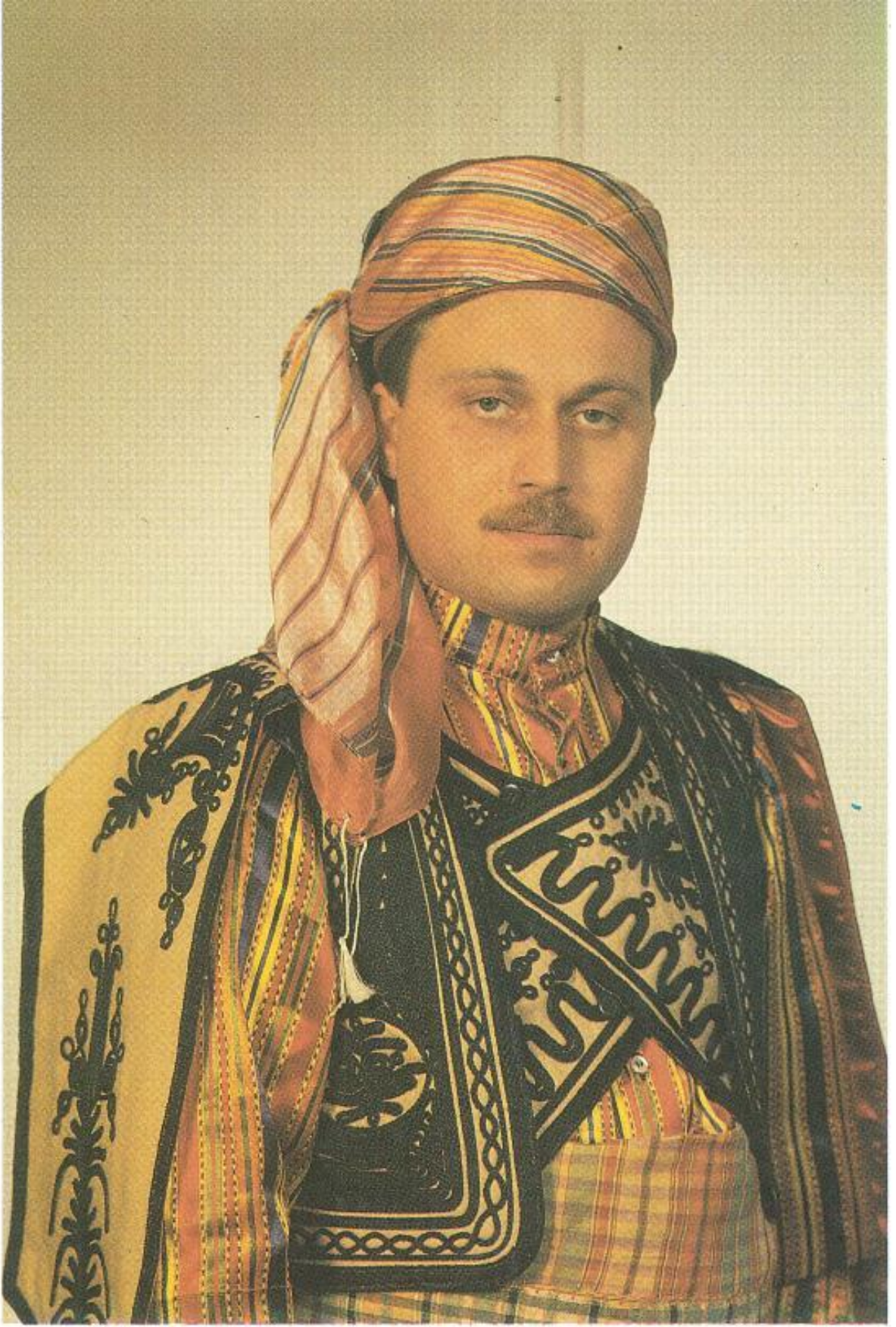
dürlüğü'nün teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunun ikinci maddesi-
nin uygulanmasını sağlamak üzere merkez danışma kurulunca hazır-
lanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

Madde 4- Bu yönetmelikte geçen;

Genel Müdürlük	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,
Federasyon	: Güreş Federasyonu
Kurul	: Güreş Federasyonu Karakucak Ve Mahal- li Güreş Kurulu
Hakem kurulu	: Güreş Federasyonuna bağlı ve Güreş Hakem yönetmeliği gereğince kurulan Merkez Hakem Kurulunu
Organizasyon Kurulu	: Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinden yetki belgesi alarak beş tüzel kişiden oluşan Karakucak ve Mahalli Güreş Organizasyon Kurulunu
Ceza Kurulu	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Ceza Kurulunu,
Geleneksel Organizasyonlar Kurulu	: Her yıl aralıksız düzenlenen Karaku- cak Güreş Organizasyonları ve ma- halli organizasyonlar Kurulunu,
Mahalli güreş	: Karakucak dışında yapılan Aba ve Şalvar güreşleri
Kanun	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü- teşkilat ve görevleri hakkında ki kanunu ,
Gençlik ve Spor İl Başkanı	: Valiyi,
Gençlik ve Spor İlçe Başkanı	: Kaymakamı,
İl Müdürlüğü	: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünü,
İlçe Müdürlüğü	: Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğünü,

ifade eder.

1964 Rize doğumlu, İstanbul Ata Koleji mezunu. İngiltere’de İşletme ve İngilizce eğitimi gördü. Ticaretle uğraşıyor. Evli Kırkpınar tarihinin en genç Ağası olma özelliğini taşıyor. Edirne spor kulübü as başkanı ve yine Edirne’de bir çok amatör kulüplerin de fahri başkanlığını yapıyor.